

Skaidrojums valsts konsolidētai grāmatvedības bilancei

Vispārējie principi

2017. gada valsts konsolidētā grāmatvedības bilance (turpmāk – konsolidētā bilance) sagatavota atbilstoši likumam “Par grāmatvedību”, Likumam par budžetu un finanšu vadību, likumam “Par valsts budžetu 2017. gadam”, likumam “Par pašvaldību budžetiem”, Ministru kabineta 2012. gada 29. maija noteikumiem Nr. 375 “Saimnieciskā gada pārskata sagatavošanas kārtība” un citiem normatīviem aktiem, kas nosaka budžeta iestāžu grāmatvedības uzskaiti un pārskatu sagatavošanu.

Konsolidētā bilance sagatavota ievērojot pārskatu kvalitātes prasības, darbības turpināšanas, uzkrāšanas un piesardzības principus.

Finanšu pārskata sagatavošanas pamatnostādnes

Konsolidācijas pamatprincipi

Atbilstoši Likumam par budžetu un finanšu vadību 2017. gada valsts konsolidētajā grāmatvedības bilancē ir apkopoti 13 ministriju, 15 centrālo valsts iestāžu un 119 pašvaldību 2017. gada konsolidētie pārskati.

Konsolidētās bilances sagatavošanas pamatnostādnes

Budžeta iestādes grāmatvedības uzskaiti kārtoti atbilstoši Ministru kabineta 2009. gada 15. decembra noteikumiem Nr. 1486 “Kārtība, kādā budžeta iestādes kārtoti grāmatvedības uzskaiti” (turpmāk – MK noteikumi Nr. 1486), gada pārskatus sagatavo atbilstoši Ministru kabineta 2013. gada 15. oktobra noteikumos Nr. 1115 “Gada pārskata sagatavošanas kārtība” (turpmāk – MK noteikumi Nr. 1115) noteiktai kārtībai un apjomam, un ievērojot arī citu normatīvo aktu prasības. Valsts kase valsts budžeta finanšu grāmatvedības uzskaiti nodrošina atbilstoši Valsts kases 2013. gada 17. decembra metodiskos norādījumos Nr. 123 “Valsts kases valsts budžeta un ilgtermiņa stabilizācijas rezerves finanšu uzskaites grāmatvedības kontu atvēršanas un slēgšanas metodiskie norādījumi” un 2013. gada 28. decembra dokumentā Nr. 127 “Valsts kases valsts budžeta finanšu uzskaites grāmatvedības politika” noteiktajam.

Konsolidētā grāmatvedības bilance

Valsts konsolidētā grāmatvedības bilance ietver finanšu informāciju par ministriju, centrālo valsts iestāžu, pašvaldību un valsts budžeta finanšu uzskaites aktīviem un saistībām 2017. gada 31. decembrī, kā arī sniedz salīdzinājumu ar 2016. gada 31. decembra datiem.

Konsolidētā bilance sagatavota, konsolidējot ministriju, centrālo valsts iestāžu un pašvaldību (turpmāk – budžeta iestādes) bilances un Valsts kases valsts budžeta finanšu bilanci (turpmāk – finanšu bilance).

Konsolidētā bilance sagatavota, izmantojot šādus konsolidācijas veidus:

- summēšana – pārskatu apvienošana, summējot visus pārskatos minētos rādītājus un veidojot pārskatu kopsavilkumus;
- bilances posteņu atlikumu izslēgšana, kas veikta starp konsolidācijā iesaistītiem institucionālajiem sektoriem, veidojot pārskatu kopsavilkumus;
- bilances posteņu atlikumus izslēdz, ievērojot mazākuma principu, izslēdzot savstarpēji ekonomiski atbilstošo pozīciju mazākās vērtības.

Ministriju un centrālo valsts iestāžu bilanču kopsavilkumā ir iekļautas valsts budžeta iestāžu, no valsts budžeta daļēji finansētu atvasinātu publisku personu un budžeta nefinansētu iestāžu bilances.

Pašvaldību bilanču kopsavilkumā ir iekļautas pašvaldību budžeta iestāžu un kopīgo iestāžu bilances.

Strukturālas izmaiņas

2017. gadā ar Izglītības un zinātnes ministrijas saskaņojumu reorganizētas 19 pašvaldību dibinātas izglītības iestādes, daļa no tām reorganizētas mainot īstenoto izglītības pakāpi, tai skaitā, trīs vidusskolas un viena sākumskola pārveidotas par pamatskolām (Amatas novada pašvaldībā, Durbes novada pašvaldībā, Garkalnes novada pašvaldībā, Gulbenes novada pašvaldībā), četras pamatskolas pārveidotas par sākumskolām (Gulbenes novada pašvaldībā, Līvānu novada pašvaldībā, Skrundas novada pašvaldībā) un 11 gadījumos pašvaldības lēmušas par izglītības iestāžu reorganizāciju, tās apvienojot (Gulbenes novada pašvaldībā, Kārsavas novada pašvaldībā, Valmieras pilsētas pašvaldībā) vai pievienojot citai izglītības iestādei (Apes novada pašvaldībā, Bauskas novada pašvaldībā, Cesvaines novada pašvaldībā, Cēsu novada pašvaldībā, Dagdas novada pašvaldībā, Rīgas pilsētas pašvaldībā, Talsu novada pašvaldībā, Ventspils pilsētas pašvaldībā). Pārskata gadā no jauna izveidotas divas pirmsskolas izglītības iestādes, pa vienai Carnikavas novada pašvaldībā un Siguldas novada pašvaldībā. Savukārt, pārskata gadā likvidētas deviņas izglītības iestādes (Amatas novada pašvaldībā, Balvu novada pašvaldībā, Daugavpils novada pašvaldībā, Kokneses novada pašvaldībā, Mālpils novada pašvaldībā, Neretas novada pašvaldībā, Saldus novada pašvaldībā, Skrundas novada pašvaldībā, Varakļānu novada pašvaldībā).

Lai nodrošinātu modernas izglītības prasībām atbilstošu talantīgu un izcilu skolotāju sagatavošanu darbam Latvijas skolās, izglītības zinātņu studiju programmu savstarpējo papildinātību un pēctecību, kā arī resursu koplietošanu pedagogijas studiju programmu īstenošanā, veikta divu valsts augstskolu konsolidācija, Rīgas Pedagoģijas un izglītības vadības akadēmiju pievienojot Latvijas Universitātei, mūzikas un deju pedagogu sagatavošanu koncentrējot Jāzepa Vītola Latvijas Mūzikas akadēmijā. Visiem Rīgas Pedagoģijas un izglītības vadības akadēmijā studējošajiem nodrošināta studiju procesa nepārtrauktība, kā arī nemainīgi studiju finansēšanas nosacījumi visu studiju laiku.

2017. gadā 1. augustā reorganizēta sabiedrība ar ierobežotu atbildību (turpmāk – SIA) “Standartizācijas, akreditācijas un metroloģijas centrs”. Reorganizācijas ietvaros nodibinātas divas sabiedrības: SIA “Latvijas nacionālais akreditācijas birojs”, kas ir nacionālās akreditācijas institūcijas funkciju, tiesību, saistību, mantas, finanšu līdzekļu (tai skaitā pašu ieņēmumu), lietvedības un arhīva pārņēmējs un SIA “Latvijas standarts”, kas ir nacionālās standartizācijas institūcijas funkciju, tiesību, saistību, mantas, finanšu līdzekļu (tai skaitā pašu ieņēmumu), lietvedības un arhīva pārņēmēja.

Gulbenes novada pašvaldība 2017. gadā pabeidza pašvaldības grāmatvedības centralizāciju. Ar 2017. gada 1. jūniju centralizētas Jaungulbenes, Litenes, Stāmerienas un Stradu pagastu pārvalžu grāmatvedības, ar 2017. gada 1. oktobri Beļavas, Lejasciema, Lizuma un Rankas pagastu pārvalžu grāmatvedības, ar 2017. gada 31. decembri Sveķu internātpamatskolas un Gulbenes novada pašvaldības aģentūra “Gulbenes tūrisma un kultūrvēsturiskā mantojuma centrs” grāmatvedības. Centralizējot grāmatvedību pašvaldībā sarūk arī galveno grāmatvežu skaits pārvaldēs, kas palielina finanšu līdzekļu ietaupījumu. 2017. gadā pašvaldībā kopā bija 38 finanšu un grāmatvedības darbinieku likmes. Kopš 2015. gada, kad uzsākta pašvaldības grāmatvedības centralizācija, finanšu un grāmatvedības darbinieku skaits samazinājies par 12 darbiniekiem.

Kuldīgas novada pašvaldība 2017. gadā uzsākta grāmatvedības politikas pārkārtošanu, ieviešot centralizēto grāmatvedību. Vispirms pārmaiņas skāra 13 pagastu pārvaldes, sešas lauku

pagastu pamatskolas, Kuldīgas attīstības aģentūru un Kuldīgas novada Bāriņtiesu. No 2017. gada 1. oktobra centralizēta iepriekš minēto 21 iestāžu grāmatvedība, kas nozīmē, ka no pašvaldības budžeta tiek algoti četri grāmatveži ar vienādu likmi līdzšinējo 13 grāmatvežu likmju vietā. 2017. gada beigās tika veikti visi priekšdarbi, lai no 2018. gada 1. janvāra tiktu centralizēta Kuldīgas novada muzeja, Kuldīgas Galvenās bibliotēkas, kā arī Kuldīgas pilsētu skolu un pirmsskolas izglītības iestāžu grāmatvedība. Šo pārmaiņu mērķis ir panākt finanšu un administratīvo resursu ietaupījumu, mazināt sadrumstalotību, veicināt racionālāku zināšanu un resursu izmantošanu, tostarp veidojot un īstenojot vienotu grāmatvedības politiku pašvaldībā.

Minētās strukturālās reformas ir ņemtas vērā, sagatavojot 2017. gada konsolidēto bilanci.

Valsts kontroles un zvērinātu revidentu atzinumi

Valsts kontrole, veicot finanšu revīziju, sniedz atzinumu par pārskata sagatavošanas pareizību un par būtisku finanšu pārskatam pakārtotu darījumu atbilstību tiesību aktiem, plānošanas dokumentiem un valstiski (starptautiski) atzītai praksei. Atzinuma par būtisku finanšu pārskatam pakārtotu darījumu atbilstību tiesību aktiem, plānošanas dokumentiem un valstiski (starptautiski) atzītai praksei uzdevums ir sniegt izvērtējumu ministrijas vai centrālās valsts iestādes vadībai, vai revīzijas laikā ir gūta pārliecība, ka valsts pārvalde ievēro tiesību aktus un ar valsts resursiem rīkojas efektīvi.

Valsts kontroles atzinumus par 2017. gada pārskata sagatavošanas pareizību saņēmušas 13 ministrijas un 13 centrālās valsts iestādes. Atbilstoši tiesību aktos noteiktajam 2 centrālās valsts iestādes saņēmušas zvērinātu revidentu atzinumus.

Valsts kontroles vai zvērinātu revidentu atzinumus saņēmušas:

- bez iebildēm – 10 ministrijas un 15 centrālās valsts iestādes;
- ar iebildēm – 3 ministrijas.

Atbilstoši normatīvo aktu prasībām zvērinātu revidentu atzinumus par gada pārskata sagatavošanas pareizību saņēmušas 119 pašvaldības, tai skaitā:

- bez iebildēm – 100 pašvaldības;
- bez iebildēm ar norādītu apstākļu akcentējumu – 9 pašvaldības;
- ar iebildēm – 5 pašvaldības;
- ar iebildēm un ar norādītu apstākļu akcentējumu – 5 pašvaldības.

Valsts kontrole, sniedzot atzinumu par gada pārskatu pareizību ar iebildēm, vērš uzmanību, ka nav gūti pietiekami un atbilstīgi revīzijas pierādījumi par:

- Aizsardzības ministrijas pārraudzībā esošās konsolidējamās iestādes pārskata daļām. Valsts kontrole nevarēja noteikt, vai šajās pārskata daļās būtu nepieciešamas veikt korekcijas. Informācija par neatbilstībām ir klasificēta;
- turējumā nodotiem nekustamiem īpašumiem un iespējamiem aktīviem Veselības ministrijas centrālajā aparātā. Valsts kontrole nevarēja gūt pārliecību par bilances posteņi "Turējumā nodotie valsts un pašvaldību īpašumi" 40 365 999 *euro* vērtībā un zembilances posteņi "Iespējamie aktīvi" 25 206 555 *euro* vērtībā uzrādīto nekustamo īpašumu un turējumā nodoto nekustamo īpašumu nolietojuma izdevumu 646 696 *euro* vērtībā pilnīgumu, novērtējumu, īpašumtiesībām un klasifikāciju. Valsts kontrole nevarēja noteikt nepieciešamo labojumu kopējo ietekmi un gada pārskatā uzrādīto ilgtermiņa ieguldījumu, nolietojuma izdevumu un iespējamo aktīvu vērtību, jo Veselības ministrija nav nodrošinājusi kapitālsabiedrībām turējumā nodoto nekustamo īpašumu uzskaiti atbilstoši MK noteikumu Nr. 1486 prasībām un nav veikusi pārskata gada

slēguma inventarizāciju atbilstoši Ministru kabineta 2003. gada 21. oktobra noteikumiem Nr. 585 “Noteikumi par grāmatvedības kārtošānu un organizāciju” prasībām, nosakot inventarizācijas rezultātu – inventarizācijā konstatēto grāmatvedības uzskaites un inventarizācijas sarakstu datu starpību, lai saskaņā ar inventarizācijas rezultātiem un Veselības ministrijas vadības norādījumiem varētu precizēt ierakstus grāmatvedības kontos;

- Rīgas Tehniskās universitātes piemēroto aplēšu par īstermiņa saistībās un izdevumos atzīstamo nodokļu summu pamatojumu. Valsts kontrole neguva pārliecību par nepieciešamo labojumu apmēru un ietekmi uz gada pārskata izdevumiem no pamatdarbības 50 078 703 *euro* vērtībā un īstermiņa saistībām pārskata gada sākumā 16 814 065 *euro* vērtībā un pārskata gada beigās 37 222 896 *euro* vērtībā.

Valsts kontrole akcentē, ka Latvijas Universitāte 2017. gada 31. decembrī ir atzinusi pārskata perioda izdevumu korekciju 5 246 495 *euro* vērtībā attiecībā uz ieguldījuma SIA “Latvijas Universitātes Nekustamā īpašuma aģentūra” vērtības samazinājumu, kas ir radies iepriekšējos gados, līdz ar to iepriekšējos pārskata periodos Latvijas Universitātes bilancē konts “1310 Līdzdalība radniecīgo kapitālsabiedrību kapitālā” tika uzrādīts par korekcijas summu lielākā vērtībā.

Par Rīgas Pedagoģijas un izglītības vadības akadēmijas likvidācijas procesu, pievienojot to valsts dibinātai izglītības iestādei – Latvijas Universitātei, Valsts kontrole revīzijā konstatēja, ka:

- Izglītības un zinātnes ministrija kā bijušās valsts dibinātās Rīgas Pedagoģijas un izglītības vadības akadēmijas augstākā vadības institūcija un lēmēj institūcija finanšu un saimnieciskajos jautājumos ir pieļāvusi, ka Rīgas Pedagoģijas un izglītības vadības akadēmija finanšu līdzekļus izlieto pretlikumīgu un nelietderīgi – izmaksājot naudas balvas 1 399 230 *euro* vērtībā un apmaksājot pakalpojumus Rīgas Pedagoģijas un izglītības vadības akadēmijas darbības procesa turpināšanai un pilnveidei vismaz 216 438 *euro* vērtībā, kas nebija nepieciešams, ņemot vērā Ministru kabineta pieņemto lēmumu par augstskolas likvidāciju;
- nebija iespējams gūt pārliecību par Rīgas Pedagoģijas un izglītības vadības akadēmijas slēguma pārskatā, kura dati tiek iekļauti Izglītības un zinātnes ministrijas konsolidētajā pārskatā, uzrādīto prasību pilnīgumu un novērtējumu 26 729 *euro* vērtībā un saistību pilnīgumu un novērtējumu 331 488 *euro* vērtībā, jo Rīgas Pedagoģijas un izglītības vadības akadēmija nav veikusi slēguma pārskatā norādīto prasību un saistību inventarizāciju.

Zvērināti revidenti pašvaldībām sniegtajos atzinumos vērš uzmanību, ka nav gūta pietiekama pārliecība un atbilstoši revīzijas pierādījumi par pašvaldību finanšu pārskatā uzrādīto ilgtermiņa ieguldījumu pilnīgumu un uzskaites vērtību precizitāti, un nākamajos pārskata gados finanšu pārskatos paredzēts veikt ilgtermiņa ieguldījumu apjoma un uzskaites vērtības korekcijas:

- viena pašvaldība 2018. un 2019. gadā, piesaistot sertificētu būvinženieri, plāno pārvērtēt pašvaldības uzskaitē esošo ielu lietderīgās lietošanas laiku un bilances vērtību, precizējot iepriekšējo gadu aprēķināto nolietojumu, jo iepriekšējos pārskata periodos, kopš veikta ielu pārvērtēšana, pēc ielu rekonstrukcijas nav pārskatīts ielu lietderīgās lietošanas laiks;
- viena pašvaldība 2017. gadā uzsāka un plāno pabeigt 2019. gadā tai piederošo nekustamo īpašumu inventarizāciju periodiem par 2016. gadu un 2017. gadu. Sakarā ar to, ka pašvaldībai ir liels nekustamo īpašumu apjoms un informācijas pieprasīšana no Latvijas valsts arhīva par daudzdzīvokļu māju domājamo daļu sadalījumu ir laikietilpīgs process, kā arī informācija no Valsts zemes dienesta (turpmāk – VZD) tika saņemta tikai 2018. gada janvārī, datu salīdzināšana uz 2016. gada 31. decembri un

2017. gada 31. decembrī veikta tikai lielākai daļai īpašumu. Korekcijas, kas tika identificētas inventarizāciju rezultātā kopumā bija nebūtiskas. Līdz ar to pašvaldības vadība nav spējusi pilnībā noteikt kādas vērtību un daudzumu korekcijas būtu jāveic pašvaldības ilgtermiņa ieguldījuma postenī “Zeme, ēkas un būves” pēc stāvokļa uz 2016. gada 31. decembrī un uz 2017. gada 31. decembrī;

- viena pašvaldība līdz 2017. gada 31. decembrim nav iesniegusi nepieciešamos dokumentus pašvaldību ceļu un ielu reģistrācijai valsts AS “Latvijas Valsts ceļi” atbilstoši Ministru kabineta 2009. gada 15. septembra noteikumos Nr. 1052 “Pašvaldību ceļu un ielu reģistrācijas un uzskaites kārtība” noteiktam. Minētais process ir uzsākts, bet vēl nav pabeigts un līdz ar to attiecīgās pašvaldības vadība nav spējusi noteikt attiecībā uz ceļu un ielu uzskaites vērtību veicamo korekciju apjomu 2017. gada 31. decembrī;
- divās pašvaldībās, salīdzinot pašvaldības datus ar valsts SIA “Latvijas Vides, ģeoloģijas un meteoroloģijas centrs” reģistra datiem, konstatētas atšķirības. Vienā pašvaldībā inventarizācijas un datu salīdzināšanas process ir uzsākts, bet vēl nav pabeigts, savukārt, otra pašvaldība, lai noteiktu krājumu daudzumu pašvaldības atradnēs, 2018. gada budžetā iepļānojusi līdzekļi atradnes topogrāfiskai uzmērīšanai un derīgo izrakteņu atlikušo krājumu aprēķināšanai. Līdz ar to attiecīgo pašvaldību vadība nav spējusi noteikt attiecībā uz pazemes aktīvu uzskaites vērtību veicamo korekciju apjomu 2017. gada 31. decembrī;
- trijās pašvaldībās, salīdzinot pašvaldības datus ar valsts AS “Latvijas Valsts ceļi” datiem par transporta būvēm, konstatētas nesakrītības ielu un ceļu uzskaitē. Ir sagaidāms, ka nekustamo īpašumu uzskaites vērtība turpmākajos periodos tiks koriģēta un attiecīgo pašvaldību vadība nav spējusi noteikt veicamo korekciju apjomu attiecībā uz ielu un ceļu uzskaites vērtību 2017. gada 31. decembrī.

Zvērināti revidenti pašvaldībām sniegtajos atzinumos vērš uzmanību, ka nav gūta pietiekama pārliecība par finanšu pārskata posteņu atlikumiem uz perioda sākumu:

- piemērojot alternatīvas revīzijas procedūras, zvērināti revidenti nevarēja pārliecināties par Liepājas pilsētas pašvaldības finanšu pārskatu posteņu atlikumiem uz 2016. gada 31. decembrī. Tā kā sākuma atlikumi tiek ņemti vērā konsolidēto finanšu rezultātu un naudas plūsmu aprēķinā par pārskata gadu, zvērināti revidenti nevarēja noteikt, vai būtu bijušas nepieciešamas kādas korekcijas attiecībā uz konsolidētajā ieņēmumu un izdevumu pārskatā uzrādīto pārskata gada rezultātu;
- Aknīstes novada pašvaldība grāmatvedības uzskaitē veica transporta būvju – tiltu un caurteku atdalīšanu no ceļu un ielu vērtības. Tiltu un caurteku lietderīgās lietošanas laiks ir atšķirīgs no ceļu un ielu lietderīgās lietošanas laika, tāpēc veikti uzkrātā nolietojuma labojumi par iepriekšējiem periodiem. Šo labojumu ietekme uz pārskata gada finanšu rezultātu ir ieņēmumi 667,7 tūkst. *euro* vērtībā. Minētie labojumi liecina par to, ka pašvaldības 2017. gada finanšu pārskata sākuma atlikumi satur būtiskas neatbilstības;
- pārskata gadā Rēzeknes novada pašvaldība grāmatvedības uzskaitē veica būtiskus transporta būvju uzkrātā nolietojuma labojumus par iepriekšējiem periodiem. Šo labojumu ietekme uz pārskata gada finanšu rezultātu ir zaudējumi 1,3 milj. *euro* vērtībā. Minētie labojumi liecina par to, ka pašvaldības 2017. gada finanšu pārskata sākuma atlikumi satur būtiskas neatbilstības.

Par Daugavpils pilsētas pašvaldības konsolidēto finanšu pārskatu zvērināti revidenti sniedz atzinumu bez iebildēm, bet vērš uzmanību, ka Valsts reģionālās attīstības aģentūra ir pieņēmusi vairākus lēmumus par finanšu korekcijas 1 376 254 *euro* apmērā piemērošanu Daugavpils pilsētas pašvaldības saņemtajam vairāku Eiropas Savienības (turpmāk – ES) fondu projektu finansējumam

un pieprasījusi atmaksāt minēto summu. Daugavpils pilsētas pašvaldība turpina darbu pie skaidrojumu sniegšanas Valsts reģionālās attīstības aģentūrai saistībā ar piemērotajām finanšu korekcijām, jo uzskata šos lēmumus par nepamatotiem. Šie apstākļi norāda uz būtisku nenoteiktību attiecībā uz Daugavpils pilsētas pašvaldības saistībām par minēto projektu ietvaros saņemtā finansējuma atmaksu. Šīs nenoteiktības iznākumu nav iespējams noteikt, līdz ar to finanšu pārskatā nav atzīti uzkrājumi zaudējumiem, kas var rasties no šīs lietas gala iznākuma.

Par Lielvārdes novada pašvaldības konsolidēto finanšu pārskatu zvērināta revidente sniedz atzinumu bez iebildēm, bet ar apstākļu akcentējumu par bijušā domes priekšsēdētāja J.Āboliņa ārpus amata pilnvarojuma 2015. gada 24. novembrī parakstīto un Valsts kasē iesniegto dokumentu "Promissory Note". Lielvārdes novada pašvaldība apliecina, ka ir veikusi visas iespējamās darbības pašvaldības interešu aizsardzībai.

Par Daugavpils novada pašvaldības konsolidēto pārskatu par pašvaldības finansiālo stāvokli 2017. gada 31. decembrī zvērinātā revidente sniedz atzinumu ar iebildi, pamatojot, ka bilancē 2017. gada 31. decembrī kreditoru sastāvā nav uzrādītas saistības 487 668 *euro* vērtībā, kas radušās sakarā ar 2013. gadā saņemtajiem Centrālās finanšu un līgumu aģentūras (turpmāk – CFLA) un Valsts izglītības attīstības aģentūras lēmumiem, ka Daugavpils novada pašvaldības iestādēm – Daugavpils novada domei, Kalkūnes pagasta pārvaldei un Līksnas pagasta pārvaldei ir jāatmaksā saņemtais no ES fondiem līdzfinansējums par neatbilstoši veiktiem izdevumiem, jo iepirkumu rezultātā projektu realizācijas tiesības ieguva SIA "Gādība", viltojot nodokļu izziņas.

Izsakot atzinumu ar iebildi un ar apstākļu akcentējumu par Engures novada pašvaldības konsolidēto finanšu pārskatu par pašvaldības finansiālo stāvokli 2017. gada 31. decembrī, zvērināta revidente norāda, Engures novada Pansionāta "Rauda" grāmatvedības uzskaites reģistri, nesniedz pietiekamus pierādījumus par pamatlīdzekļu, krājumu, debitoru un kreditoru parādu uzskaites datu pareizību, jo grāmatvedības uzskaitē netiek kārtota savlaicīgi, saprotami, pilnīgi, nevar konstatēt katra saimnieciskā darījuma sākumu un izsekot tā norisei. Zvērināta revidente neguva pārliecību, ka grāmatvedības uzskaitē ir atspoguļoti visi iestādes darījumi un tā rezultātā mēs nespēja noteikt, vai būtu nepieciešami labojumi ieģrāmatoto vai neieģrāmatoto ieņēmumu un izdevumu uzskaitē. Iepriekš minētais atstāj ietekmi uz atlikumiem bilancē, iestādes darbības finansiālajiem rezultātiem. Engures novada Pansionāta "Rauda" finanšu pārskats, kas sagatavots uz 2017. gada 31. decembri ir iekļauts konsolidētajā Engures novada pašvaldības finanšu pārskatā, kas sagatavots uz 2017. gada 31. decembri. Pansionāta "Rauda" bilances aktīvi veido 6,28 % no Engures novada pašvaldības konsolidētās bilances aktīviem.

Par Liepājas pilsētas pašvaldības konsolidēto pārskatu par pašvaldības finansiālo stāvokli 2017. gada 31. decembrī zvērināta revidente sniedz atzinumu ar iebildi, pamatojot, ka pašvaldība zembilances postenī "Iespējamie aktīvi" ir iekļāvusi dzīvojamās mājas un dzīvojamo māju domājamās daļas 1 751 490 *euro* vērtībā un tiem piekrietošos zemes gabalus 2 663 422 *euro* vērtībā. Minētie īpašumi nav reģistrēti Nekustamā īpašuma valsts kadastra informācijas sistēmā un tiek uzrādīti zembilances postenī, kamēr pašvaldība nebūs veikusi detalizētu inventarizāciju, lai precizētu īpašumtiesības šiem nekustamajiem īpašumiem un reģistrējusi šos īpašumus Nekustamā īpašuma valsts kadastra informācijas sistēmā. Tomēr pamatojoties uz iepriekšējos gados veikto inventarizāciju rezultātiem, lielākā daļa šo īpašumu pieder pašvaldībai un tādējādi inventarizācijas rezultātā tiek atzīti pašvaldības pamatlīdzekļu sastāvā to aktuālajā kadastrālajā vērtībā, kas ir būtiski augstāka kā zembilancē norādītā vērtība. Zvērināta revidente uzskata, ka pārskata gada beigās zembilancē uzrādītie īpašumi būtu atzīstami pašvaldības pamatlīdzekļu sastāvā to aktuālajās kadastrālajās vērtībās.

Izsakot atzinumu ar iebildi un ar apstākļu akcentējumu par Ogres novada pašvaldības konsolidēto finanšu pārskatu par pašvaldības finansiālo stāvokli 2017. gada 31. decembrī, zvērināta revidente norāda, ka līdz 2017. gada 31. decembrim pašvaldības bilances postenī „Zeme,

ēkas un būves” un konsolidētā gada pārskata finanšu skaidrojumos norādīts, ka pašvaldības īpašuma domājamās daļās ir ieskaitītas daļas par zemēm, nekustamā īpašuma domājamās daļas 2 323 319 *euro* vērtībā, par kurām privatizācijas procesa vai nekustama īpašuma atsavināšanas laikā ir noslēgti pirkuma līgumi, taču īpašuma ieguvēji savas īpašuma tiesības juridiski nav noformējuši - pirkuma līgumi nav reģistrēti VZD un Zemesgrāmatā, līdz ar to minētajos reģistros kā īpašnieks uzrādīta pašvaldība, kas savā uzskaitē bilancē par pamatu ņem Zemesgrāmatas datus un katru pārskata gadu nekustamā īpašuma daļas samazina atbilstoši izmaiņām Zemesgrāmatā. Tā kā šis process turpinās pakāpeniski, neatkarīgi no pašvaldības puses, vadība ir spējusi noteikt nekustamo īpašumu uzskaites daļu vērtību veicamo korekciju apjomu. 2018. un 2019. gados Ogres novada pašvaldība no grāmatvedības uzskaites veiks daudzdzīvokļu māju privatizēto dzīvokļu piekritīgo zemes īpašumu domājamo daļu vērtības izslēgšanu 2 323 319 *euro* apmērā un platības izslēgšanu 459530 m² apmērā.

Izsakot atzinumu ar iebildi par Rīgas pilsētas pašvaldības konsolidēto finanšu pārskatu par pašvaldības finansiālo stāvokli 2017. gada 31. decembrī, zvērināta revidente norāda, ka pašvaldības bilancē uz 2017. gada 31. decembrī ir uzrādīta pašvaldībai piekrietoša, bet Zemesgrāmatā neregistrēta zeme 106.6 milj. *euro* vērtībā, uz 2016. gada 31. decembri šīs zemes vērtība bija 131.2 milj. *euro* vērtībā.. Tā kā pašvaldība turpina identificēt tai piekrietošas ēkas un būves, kas līdz šim nav bijušas atzītas pašvaldības uzskaitē, pašvaldības vadība nav spējusi noteikt attiecībā uz nekustamo īpašumu uzskaites vērtību veicamo korekciju apjomu 2017. gada 31. decembrī un 2016. gada 31. decembrī. Līdz ar to zvērinātai revidentei nebija iespējams gūt pietiekamus un atbilstošus revīzijas pierādījumus par pašvaldības uzskaitē esošo nekustamo īpašumu pilnīgumu un īpašumu, kas uzskaitīti pašvaldības bilancē, taču vēl nav reģistrēti Zemesgrāmatā, uzskaites vērtību precizitāti 2017. gada 31. decembrī un 2016. gada 31. decembrī un veicamo korekciju apmēru 2017. gada ieņēmumos un izdevumos.

Valsts kontrole atzinumus par būtisku finanšu pārskatam pakārtotu darījumu atbilstību tiesību aktiem, plānošanas dokumentiem un valstiski (vai starptautiski) atzītai praksei sagatavoja 13 ministrijām un 3 centrālām valsts iestādēm, kopumā pārbaudot 20 atbilstības jautājumus (12 ministrijās un 2 centrālās valsts iestādēs) un vienu horizontālu atbilstības jautājumu (10 ministrijās un 1 centrālā valsts iestādē) par to vai 2017. gadā piešķirtais finansējums Latvijas simtgades svinībām tiek izmantots atbilstoši tā piešķiršanas mērķim. Pārbaudes rezultātā sniegts 31 atzinums – 22 atzinumi ir bez iebildēm, tai skaitā trīs atzinumos akcentējot apstākļus, četri atzinumi ar iebildi, trīs negatīvi atzinumi un divos gadījumos atteikums sniegt atzinumu.

Naudas vienība

Konsolidētā bilancē par vērtības mēru lietota naudas vienība *euro*. Finanšu pārskatā uzrādītie finanšu dati ir noapaļoti līdz tūkstošiem *euro*. Finanšu pārskata skaidrojumos dati uzrādīti veselos *euro*.

Aplēšu izmantošana

Sagatavojot konsolidēto bilanci, ņemtas vērā aplēses un pieņēmumi, kas ietekmējušas atsevišķu bilances posteņu atlikumus, kā arī iespējamo aktīvu un saistību novērtējumu. Iespējamie nākotnes notikumi var ietekmēt pieņēmumus, pamatojoties uz kuriem veiktas attiecīgās aplēses. Aplēšu izmaiņu ietekme uzrādīta finanšu pārskatos.

Bilances posteņu novērtēšanā izmantotās aplēses un pieņēmumi aprakstīti sadaļā “Uzskaitē un novērtēšana” pie katra attiecīgā posteņa.

Ārvalstu valūtu pārvērtēšana

Budžeta iestādēs visi darījumi ārvalstu valūtās pārvērtēti *euro* izmantojot Eiropas Centrālās bankas publicēto *euro* atsaucē kursu, bet, ja konkrētai ārvalstu valūtai nav Eiropas Centrālās

bankas publicētā *euro* atsauces kursa, izmantojot pasaules finanšu tirgus atzīta finanšu informācijas sniedzēja periodiskajā izdevumā vai tā tīmekļa vietnē publicēto valūtas tirgus kursu attiecībā pret *euro*.

Ieņēmumus vai izdevumus, kas rodas no valūtas kursa svārstībām starp ieņēmumu vai izdevumu atzīšanas dienu un naudas saņemšanas vai samaksāšanas dienu, atzīst pārskata perioda ieņēmumos vai izdevumos.

Naudas līdzekļiem, prasībām vai saistībām, kurām atlikumi saimnieciskā gada beigās ir uzskaitīti citā valūtā, atlikumus pārrēķina *euro* atbilstoši Eiropas Centrālās bankas publicētam *euro* atsauces kursam, bet, ja konkrētai ārvalstu valūtai nav Eiropas Centrālās bankas publicētā *euro* atsauces kursa, izmantojot pasaules finanšu tirgus atzīta finanšu informācijas sniedzēja periodiskajā izdevumā vai tā tīmekļa vietnē publicēto valūtas tirgus kursu attiecībā pret *euro*, kas ir spēkā pārskata gada pēdējās darba dienas beigās, piemēram "The Financial Times" publicētie ārvalstu valūtu kursi attiecībā pret *euro*. Valūtas kursa starpības atzīst pārskata perioda ieņēmumos vai izdevumos.

1. tabula. Grāmatvedībā izmantotie ārvalstu valūtas kursi (*euro*)

Valūta	31.12.2017.	31.12.2016.
USD	1.19930	1.05410
CHF	1.17020	1.07390
GBP	0.88723	0.85618
DKK	7.44490	7.43440
SEK	9.84380	9.55250
XDR	0.84213	0.78440

Būtiskuma līmenis

Konsolidētās bilances posteņu skaidrojums sagatavots, ņemot vērā valsts konsolidētās grāmatvedības bilances skaidrojumu sagatavošanā noteikto būtiskuma līmeni, kā arī ministriju, centrālo valsts iestāžu un pašvaldību finanšu pārskatos uzrādīto posteņu novērtēšanā piemēroto būtiskuma līmeni, kas noteikts saskaņā ar ministrijas, centrālās valsts iestādes, pašvaldības izstrādāto un apstiprināto nozares vai pašvaldības vienoto grāmatvedības uzskaites kārtību, ko ievēro visas finanšu pārskatu konsolidācijā iesaistītās iestādes. Informācija ir būtiska, ja tās neuzrādīšana vai neprecīza uzrādīšana var ietekmēt pārskatu lietotāja ekonomiska rakstura lēmumus, kas pieņemti, balstoties uz šo informāciju.

Konsolidētās bilances skaidrojumos sniedz detalizētu informāciju par konsolidētās bilances kontu grupas 2. līmeņa vai kontu grupas 3. līmeņa izmaiņām pret iepriekšējo pārskata periodu, ja tās veido desmit procentus un vairāk, kā arī ja:

- izmaiņu vērtība veido 1 milj. *euro* un vairāk, tad skaidro kopējās izmaiņas, kā arī izmaiņas atkarībā no sektoriem pa to institucionālajām vienībām un norāda vienu līdz trīs vienības, kurām procentuālās izmaiņas (palielinājums vai samazinājums) veido desmit procentus un vairāk;
- ja izmaiņu vērtība ir zem 1 milj. *euro*, tad skaidro tikai kopējās izmaiņas.

Konsolidētās bilances skaidrojumos papildus sniedz informāciju par darījumiem, kas varētu ietekmēt pārskata lietotāju lēmumus, arī tad, ja to vērtība nesasniedz konsolidētās bilances skaidrojumiem piemēroto būtiskuma līmeni.

Uzskaitē un novērtēšana

Grāmatvedības uzskaites pamatprincipu maiņa

2017. saimnieciskā gada laikā veikta šāda uzskaites pamatprincipu maiņa:

- Iekšlietu ministrija, sākot ar 2017. gadu, finanšu līdzekļus, kas saņemti no Eiropas Aģentūras operatīvās sadarbības vadībai pie ES dalībvalstu ārējām robežām (Frontex Aģentūra), tiek uzskaitīti kā ārvalstu finanšu palīdzības līdzekļi. 2016. gadā Frontex Aģentūras finanšu palīdzības līdzekļi bija plānoti un uzskaitīti kā maksas pakalpojumi un citi pašu ieņēmumi.
- Krimuldas novada pašvaldība ir mainījusi ilgtermiņa finanšu ieguldījumu uzskaites metodi radniecīgajām kapitālsabiedrībām, tas ir no iepriekšējos gados pielietotās izmaksu metodes uz uzskaites metodi pēc pašu kapitāla. Uzskaites metodikas maiņas rezultātam nav būtiska ietekme uz budžeta izpildes rezultātu.

Aktīvu un saistību īstermiņa un ilgtermiņa daļas

Konsolidētā bilance sagatavota, nodalot aktīvu un saistību īstermiņa un ilgtermiņa daļas.

Par ilgtermiņa aktīviem grāmatvedībā atzīti aktīvi, kuru lietošana plānota ilgāk par vienu saimniecisko gadu vai apmaksā paredzēta saimnieciskajam gadam sekojošos turpmākajos saimnieciskajos gados pēc bilances datuma. Īstermiņa aktīvi ir aktīvi, kuru lietošana vai apmaksā paredzēta nākamā saimnieciskā gada laikā pēc bilances datuma.

Par ilgtermiņa saistībām grāmatvedībā atzītas saistības, kuru atmaksas termiņš iestājas saimnieciskajam gadam sekojošajos turpmākajos saimnieciskajos gados pēc bilances datuma. Īstermiņa saistības ir saistības, kuru atmaksas termiņš iestājas nākamā saimnieciskā gada laikā pēc bilances datuma.

Nemateriālie ieguldījumi

Nemateriālie ieguldījumi ir ilgtermiņa ieguldījumi, kam nepiemīt lietiskā forma. Pārsvārā tās ir lietošanas tiesības, kurām paredzētais lietošanas laiks ir ilgāks par vienu saimniecisko gadu un kas paredzētas budžeta iestāžu funkciju izpildes nodrošināšanai.

Nemateriālos ieguldījumus sākotnēji atzīst to iegādes vai izveidošanas vērtībā, kas ietver par attiecīgā nemateriālā ieguldījuma iegādi vai izveidi samaksāto naudu (vai tās ekvivalentu) un visus izdevumus, kas tieši attiecas uz iegādāto objektu līdz dienai, kad tas nodots lietošanā, piemēram, izmaksas par neatskaitāmiem nodokļiem, darba samaksu, kas tieši radusies nemateriālā ieguldījuma iegādes vai izveidošanas procesā, ieviešanas izmaksas.

Nemateriāliem ieguldījumiem amortizāciju (vērtības norakstīšanu) aprēķina atbilstoši to paredzamajam lietderīgās lietošanas laikam, sākotnējo vērtību sistemātiski sadalot pa periodiem (lineārā metode), uzskaita kā uzkrāto amortizāciju un atzīst pārskata perioda pamatdarbības izdevumos.

Nemateriālie ieguldījumi bilancē norādīti to neto (atlikušajā) vērtībā, kas aprēķināta no sākotnējās uzskaites vērtības atskaitot izveidoto uzkrāto amortizāciju, aprēķināto vērtības samazinājumu un nedrošiem (šaubīgiem) avansa maksājumiem par nemateriālajiem ieguldījumiem izveidotos uzkrājumus.

Pārskata perioda beigās novērtē, vai nepastāv pazīmes, kas norāda uz nemateriālā ieguldījuma vērtības būtisku samazinājumu:

- ievērojami samazinājies vai nepastāv pieprasījums pēc pakalpojuma, kuru sniedz budžeta iestāde, lietojot attiecīgo nemateriālo ieguldījumu;

- pieņemts valdības vai pašvaldības lēmums, kas rada būtiskas negatīvas izmaiņas budžeta iestādes darbībā;
- nemateriālais ieguldījums ir novecojis;
- nemateriālā ieguldījuma paredzētajā lietojumā notikušas būtiskas ilgtermiņa izmaiņas, kas negatīvi ietekmē budžeta iestādes darbību;
- pieņemts lēmums apturēt nemateriālā ieguldījuma izveidošanu pirms tā izveidošanas vai nodošanas lietošanā.

Ja konstatē kādu no iepriekš minētajām pazīmēm, budžeta iestāde izvērtē, vai iespējams noteikt nemateriālā ieguldījuma patieso vērtību, atskaitot atsavināšanas izmaksas (atgūstamo vērtību). Ja nemateriālā ieguldījuma atgūstamā vērtība bilances datumā ir zemāka par tās uzskaites (atlikušo) vērtību un vērtības samazinājums, ko nosaka kā uzskaites vērtības un atgūstamās vērtības starpību, ir paredzēts ilgāks par gadu, nemateriālo ieguldījumu novērtē atbilstoši zemākajai vērtībai. Ja atgūstamo vērtību nav iespējams noteikt, aktīva vērtības samazinājumu nenosaka.

Nemateriālie ieguldījumi, kas paredzēti nodošanai bez atlīdzības citai budžeta iestādei, uzskaitīti ilgtermiņa ieguldījumu sastāvā līdz to izslēgšanai no uzskaites.

Atsavināšanai (izņemot nodošanu bez atlīdzības budžeta iestādēm) paredzētie nemateriālie ieguldījumi uzskaitīti apgrozāmo līdzekļu sastāvā to atlikušajā uzskaites vērtībā.

Nemateriālie ieguldījumi, kas iegūti operatīvās nomas ietvaros, uzskaitīti zembilancē atbilstoši nomas līgumā noteiktai vērtībai vai vērtībai, kuru noteikusi budžeta iestādes vadītāja apstiprināta komisija.

Pamatlīdzekļi

Pamatlīdzekļu sastāvā uzskaitīti ilgtermiņa materiāli lietiskie aktīvi, kas paredzēti budžeta iestāžu funkciju izpildes nodrošināšanai vai pakalpojumu sniegšanai. Pamatlīdzekļu lietderīgās lietošanas laiks ir ilgāks par vienu saimniecisko gadu un vienības sākotnējās atzīšanas vērtība noteikta, ievērojot normatīvajos aktos budžeta izdevumu klasifikāciju jomā noteiktās prasības.

Pamatlīdzekļu nolietojumu aprēķina atbilstoši to paredzamajam lietderīgās lietošanas laikam un ievērojot MK noteikumus Nr. 1486 noteiktās pamatlīdzekļu nolietojuma normas, sākotnējo vērtību sadalot pa periodiem (lineārā metode), uzskaitot kā uzkrāto nolietojumu un atzīstot pārskata perioda pamatdarbības izdevumos. Ilgtermiņa ieguldījumiem nomātajos pamatlīdzekļos lietderīgās lietošanas laiks noteikts atbilstoši noslēgtā nomas, īres vai apsaimniekošanas līguma darbības termiņam.

Pamatlīdzekļi bilancē norādīti to neto (atlikušajā) vērtībā, kas aprēķināta no sākotnējās uzskaites vērtības atskaitot izveidoto uzkrāto nolietojumu, aprēķināto vērtības samazinājumu un nedrošiem (šaubīgiem) avansa maksājumiem par pamatlīdzekļiem izveidotos uzkrājumus.

Pārskata perioda beigās novērtē, vai nepastāv šādas pazīmes, kas norāda uz pamatlīdzekļu (izņemot mežaudzes un kadastrālajā vērtībā atzītus ilgtermiņa ieguldījumus) vērtības būtisku samazinājumu:

- ievērojami samazinājies vai nepastāv pieprasījums pēc pakalpojuma, kuru sniedz budžeta iestāde, lietojot attiecīgo pamatlīdzekli;
- pieņemts valdības vai pašvaldības lēmums, kas rada būtiskas negatīvas izmaiņas budžeta iestādes darbībā;
- pamatlīdzeklis ir novecojis vai fiziski bojāts;

- pamatlīdzekļa paredzētajā lietojumā notikušas būtiskas ilgtermiņa izmaiņas, kas negatīvi ietekmē budžeta iestādes darbību;
- pieņemts lēmums apturēt pamatlīdzekļa izveidošanu pirms tā pabeigšanas vai nodošanas lietošanā.

Ja konstatē kādu no iepriekš minētajām pazīmēm, budžeta iestāde izvērtē, vai iespējams noteikt pamatlīdzekļa patieso vērtību, atskaitot atsavināšanas izmaksas (atgūstamo vērtību). Ja pamatlīdzekļa atgūstamā vērtība bilances datumā ir zemāka par tās uzskaites (atlikušo) vērtību un vērtības samazinājums, ko nosaka kā uzskaites vērtības un atgūstamās vērtības starpību, ir paredzēts ilgāks par gadu, pamatlīdzekli novērtē atbilstoši zemākai vērtībai. Ja atgūstamo vērtību nav iespējams noteikt, aktīva vērtības samazinājumu nenosaka.

Bibliotēku fondi, izklaides, literārie un mākslas oriģināldarbi, dārgakmeņi un dārgmetāli, antīkie un citi kultūras un mākslas priekšmeti, vērtslietas un muzeja krājumu priekšmeti uzskaitīti pārējo pamatlīdzekļu sastāvā neatkarīgi no vienas vienības atzīšanas vērtības.

Zemei, bioloģiskiem un pazemes aktīviem, bibliotēku fondiem, kultūras un mākslas priekšmetiem, dārgakmeņiem, dārgmetāliem un to izstrādājumiem, vērtslietām un valsts aizsargājamo kultūras pieminekļu sarakstā iekļautiem kultūras pieminekļiem nolietojumu neaprēķina.

Ilgtermiņa ieguldījumu nomu klasificē atbilstoši iznomātā aktīva īpašuma tiesībām raksturīgo risku un atlīdzības sadalījumam starp iznomātāju un nomnieku. Klasifikāciju nosaka darījuma būtība, nevis līguma juridiskā forma. Nomu klasificē kā finanšu nomu (līzingu) vai operatīvo nomu nomas uzsākšanas datumā.

Finanšu nomas (līzings) darījumos iegādātos pamatlīdzekļus uzskaita tāpat kā budžeta iestādes īpašumā vai valdījumā esošos pamatlīdzekļus un nolietojumu aprēķina atbilstoši tādiem pašiem noteikumiem, kādi piemērojami pārējiem īpašumā esošiem tās pašas grupas aktīviem.

Nomu klasificē kā operatīvo nomu, ja pastāv pazīmes, kas liecina, ka nomā netiek nodoti visi īpašuma tiesībām raksturīgie riski un atlīdzība. Pamatlīdzekļus, kas iegūti operatīvās nomas ietvaros, uzskaita zembilancē atbilstoši nomas līgumā vai budžeta iestādes vadītāja apstiprinātas komisijas noteiktajai vērtībai. Nomas maksājumus atzīst pamatdarbības izdevumos saskaņā ar uzkrāšanas principu.

Likvidētie vai iznīcinātie pamatlīdzekļi izslēgti no uzskaites, atzīstot attiecīgos izdevumus.

Atsavināšanai (izņemot nodošanu bez atlīdzības) paredzētie pamatlīdzekļi līdz to atsavināšanai uzskaitīti apgrozāmo līdzekļu sastāvā.

Pamatlīdzekļus uzskaita kā atsavināšanai paredzētus, ja tie pašreizējā stāvoklī ir pieejami tūlītējai atsavināšanai un pakļauti normatīvajos aktos noteiktajiem atsavināšanas nosacījumiem, to lietderīgā lietošana ir pārtraukta un to atsavināšana ir ticama. Pamatlīdzekļu atsavināšanu uzskata par ticamu, ja ir spēkā šādi nosacījumi:

- atsavināšana ir pamatota ar normatīvo aktu vai iestādes vadības lēmumu;
- atsavināšanas process ir uzsākts;
- ir pārliecība par atsavināšanas procesa pabeigšanu.

Pamatlīdzekļus, kas paredzēti nodošanai bez atlīdzības citai budžeta iestādei, uzskaita ilgtermiņa ieguldījumu sastāvā līdz to izslēgšanai no uzskaites.

Budžeta iestāde, bez atlīdzības nododot pamatlīdzekli citai budžeta iestādei, atzīst izdevumus no vērtību nodošanas bezatlīdzības ceļā pamatlīdzekļa atlikušajā vērtībā, kas veidojas, no pamatlīdzekļa sākotnējās uzskaites vērtības atskaitot vērtības samazinājumu un nolietojumu.

Budžeta iestādes īpašumā un valdījumā esošus valsts un pašvaldību īpašumus nododot turējumā valsts vai pašvaldību kapitālsabiedrībām, ostu pārvaldēm vai atvasinātām publiskām personām, uzskaita to sākotnējo vērtību un uzkrāto nolietojumu atsevišķos kontos pamatlīdzekļu sastāvā un turpina aprēķināt nolietojumu pamatlīdzekļu atlikušajā lietderīgās lietošanas laikā atbilstoši MK noteikumos Nr. 1486 noteiktajām pamatlīdzekļu nolietojuma normām un to piemērošanas nosacījumiem.

Budžeta iestāde, veicot kapitālos ieguldījumus valsts un pašvaldību īpašumos, kas nodoti turējumā valsts vai pašvaldību kapitālsabiedrībām, ostu pārvaldēm vai atvasinātām publiskām personām, palielina to sākotnējo vērtību par valsts vai pašvaldību kapitālo ieguldījumu daļu. Budžeta iestāde savā uzskaitē neatzīst kapitālsabiedrību, ostu pārvalžu vai atvasināto publisko personu veiktos kapitālos ieguldījumus no budžeta iestādes turējumā saņemtajos īpašumos.

Finanšu ieguldījumi (ilgtermiņa un īstermiņa)

Finanšu ieguldījumi bilancē norādīti to neto vērtībā, t.i., no sākotnējās vērtības atskaitot aprēķināto vērtības samazinājumu, izveidotos uzkrājumus nedrošiem (šaubīgiem) finanšu ieguldījumiem un nedrošajām prasībām, tai skaitā avansa maksājumiem.

Finanšu ieguldījumu sastāvā uzrādīti valsts un pašvaldību finanšu ieguldījumi kapitālsabiedrībās un vērtspapīros, aizdevumi, noguldījumi un samaksātie avansi par finanšu ieguldījumiem. Šajā postenī uzrādīti arī pārņemtie debitori no AS "Latvijas Gāze", AS "SEB banka" un likvidējamās AS "Latvijas Krājbanka".

Budžeta iestādes īpašumā un valdījumā esošus valsts un pašvaldību īpašumus nododot turējumā valsts vai pašvaldību kapitālsabiedrībām, ostu pārvaldēm vai atvasinātām publiskām personām, to vērtību uzskaita atsevišķos kontos finanšu ieguldījumu sastāvā. Šajā postenī uzrāda privatizācijai vai atsavināšanai nodotos valsts īpašumus un kapitāla daļas, kuru īpašuma tiesības zemesgrāmatā vai kapitālsabiedrības dalībnieku (akcionāru) reģistrā ir reģistrētas uz valsts vārda privatizāciju (atsavināšanu) veicošās institūcijas personā un nekustamos īpašumus, kuri nodoti privatizācijai vai atsavināšanai un kurus privatizāciju (atsavināšanu) veicošā institūcija ir ņēmusi valdījumā, bet kuru īpašuma tiesības vēl nav nostiprinātas zemesgrāmatā.

Pārskata perioda beigās novērtē, vai nepastāv šādas pazīmes, kas norāda uz finanšu ieguldījuma vērtības būtisku samazinājumu:

- pieņemts valdības vai pašvaldības lēmums, kas rada būtiskas negatīvas izmaiņas budžeta iestādes darbībā;
- pastāv būtiski apstākļi, kas ietekmē finanšu ieguldījuma vērtību.

Ja konstatē kādu no iepriekš minētajām pazīmēm, budžeta iestāde nosaka finanšu ieguldījuma atgūstamo vērtību un, ja finanšu ieguldījuma bilances vērtība ir lielāka par tā atgūstamo vērtību, izveido uzkrājumu vērtības samazinājumam, atzīstot pārskata perioda izdevumus saskaņā ar uzkrāšanas principu.

Valsts kases valsts budžeta finanšu uzskaitē finanšu aktīvu vērtības samazinājums tiek regulāri pārskatīts un izvērtēts, vai ir objektīvi pierādījumi, kas liecina par iespējamo aplēsto nākotnes naudas plūsmas samazināšanos, un vai šo apmēru var ticami novērtēt. Pieņēmumi tiek regulāri pārskatīti, lai samazinātu jebkuras atšķirības starp aplēstajiem un faktiskajiem zaudējumiem no vērtības samazināšanās, vienlaikus pamatojoties uz līdzšinējo pieredzi var ticami prognozēt, ka nākamā gada rezultāti atšķirsies no pašreizējiem pieņēmumiem, līdz ar to iespējams, ka attiecīgā aktīva uzskaites vērtību nāktos būtiski koriģēt.

Īstermiņa finanšu ieguldījumi pārskatā norādīti apgrozāmo līdzekļu sastāvā. Īstermiņa finanšu ieguldījumi budžeta iestāžu grāmatvedībā ir ieguldījumi, kurus iespējams realizēt jebkurā

laikā un kurus paredzēts paturēt ne ilgāk par vienu saimniecisko gadu, kā arī ilgtermiņa finanšu ieguldījumu īstermiņa daļa.

Ieguldījumu kapitālsabiedrībās uzskaitē un novērtēšana (ilgtermiņa un īstermiņa)

Budžeta iestāžu grāmatvedībā līdzdalība radniecīgo un asociēto kapitālsabiedrību kapitālos novērtēta un uzskaitīta saskaņā ar izmaksu vai pašu kapitāla metodi.

Nodrošinot konsolidētās bilances posteņu salīdzināmību, ministriju, centrālo valsts iestāžu un pašvaldību bilances posteņos pēc izmaksu metodes novērtēto ilgtermiņa finanšu ieguldījumu “Līdzdalība radniecīgo kapitālsabiedrību kapitālā”, “Līdzdalība asociēto kapitālsabiedrību kapitālā” un “Turējumā nodoti ilgtermiņa finanšu ieguldījumi” atlikumi pārskata perioda sākumā un beigās pārrēķināti, pielietojot pašu kapitāla metodi.

Aizdevumu uzskaitē un novērtēšana (ilgtermiņa un īstermiņa)

Konsolidētajā bilancē uzrādīti valsts un pašvaldību aizdevumi kapitālsabiedrībām, privātpersonām, biedrībām un nodibinājumiem.

Konsolidētajā bilancē konsolidēti finanšu bilancē iekļautie valsts aizdevumi pašvaldībām, valsts speciālā budžeta, studējošo un studiju kreditēšanas programmas izpildītājiem no valsts budžeta daļēji finansētām atvasinātām publiskajām personām. Aizdevumi uzrādīti to atgūstamajā vērtībā, ņemot vērā uzkrājumus iespējamajiem zaudējumiem.

Valsts aizdevumus ik gadu izsniedz saskaņā ar gadskārtējo likumu par valsts budžetu. Likumā “Par valsts budžetu 2017. gadam” noteikts valsts budžeta aizdevumu kopējais palielinājums 216 319 079 *euro* apmērā, kas neietver šajā likumā noteikto pašvaldību aizņēmumu kopējo palielinājumu, ja aizņēmumi ņemti no Valsts kases.

Valsts aizdevumiem Valsts kase analizē kredītrisku un uz katra mēneša pēdējo datumu nosaka atbilstošus uzkrājumus to vērtības samazinājumam. Uzkrājumu apjomu nosaka gan noteiktām aizņēmēju grupām ar fiksētu procentu (koeficientu) palīdzību, gan katram aizņēmējam individuāli (individuāli vērtējamo aizņēmēju grupā), izvērtējot kredītriska notikumu un nākotnē sagaidāmo naudas plūsmu no valsts aizdevuma.

Aizdevumus, kas nav atgūstami, dzēš Ministru kabineta 2003. gada 15. jūlija noteikumos Nr. 389 “Kārtība, kādā finanšu ministrs dzēš valsts aizdevumus” noteiktā kārtībā. Likumā “Par valsts budžetu 2017. gadam” finanšu ministram atļauts Ministru kabineta noteiktajā kārtībā 2017. gadā dzēst valsts aizdevumus 165 037 *euro* apmērā likvidētajiem uzņēmumiem (uzņēmējsabiedrībām) vai komercsabiedrībām, kā arī šā likuma 13. pantā atļauts finanšu ministram, nepiemērojot Ministru kabineta noteikto kārtību, 2017. gadā dzēst parādsaistības 3 313 222 *euro* apmērā likvidētajiem subjektiem saskaņā ar šā likuma 13. pielikumu.

Ieguldījumi vērtspapīros (ilgtermiņa un īstermiņa)

Šajos bilances posteņos uzrāda iegādātos ilgtermiņa un īstermiņa vērtspapīrus, kā arī Ministru kabineta īpaši noteiktu uzdevumu izpildei vai valsts atbalsta ietvaros izvietotos ieguldījuma vērtspapīrus.

Vērtspapīrus, kurus paredzēts turēt līdz termiņa beigām, bilancē norāda uzskaites vērtībā, nominālvērtību samazinot par diskontu vai palielinot par prēmiju, kā arī samazinot par aprēķinātiem uzkrājumiem aktīvu vērtības samazinājumam. Uzskaites vērtību līdz dzēšanas dienai pakāpeniski palielina vai samazina, palielinot diskonta vai samazinot prēmijas summu. Šo pieaugumu vai samazinājumu iekļauj pārskata perioda ieņēmumos vai izdevumos saskaņā ar uzkrāšanas principu.

Vērtspapīru fiksētā ienākuma maksājumus uzskaita pēc uzkrāšanas principa un atzīst pārskata perioda procentu ieņēmumos.

Īstermiņa finanšu ieguldījumos ietvertie biržā kotētie vērtspapīri, kuri pakļauti kursa svārstībām atzītā biržā, novērtēti pēc biržas noteiktā kursa bilances datumā. Atbilstoši patiesās vērtības izmaiņām atzīti pamatdarbības ieņēmumi vai izdevumi.

Vērtspapīriem, kas iegādāti, veicot Ministru kabineta īpaši noteiktu uzdevumu izpildi vai sniedzot valsts atbalstu, pārskata perioda beigās veic aktīvu vērtības samazinājuma izvērtējumu Valsts kases iekšējos normatīvajos aktos noteiktajā kārtībā.

Noguldījumu uzskaitē (ilgtermiņa un īstermiņa)

Noguldījumu sastāvā ietverti Valsts kases uz laiku brīvo finanšu līdzekļu ieguldījumi depozītos Latvijas Bankā un kredītiestādēs, atsevišķi nodalot īstermiņa un ilgtermiņa noguldījumus.

Noguldījumu procentu ieņēmumi uzskaitīti atbilstoši uzkrāšanas principam.

Noguldījumiem, kas izvietoti kredītiestādēs, kurām sniegts valsts finansiālais atbalsts, veido uzkrājumus aktīvu vērtības samazinājumam, atbilstoši Valsts kases iekšējos normatīvos aktos noteiktai kārtībai.

Ilgtermiņa prasībās par noguldījumiem uzskaitītas prasības, kuru atmaksa (dzēšana) atbilstoši sākotnējiem (līgumu) nosacījumiem ir noteikta saimnieciskam gadam sekojošos turpmākajos saimnieciskajos gados pēc bilances datuma. Saimnieciskā gada beigās aprēķināta, pārgrāmatota un atsevišķi norādīta ilgtermiņa prasību īstermiņa daļa.

Krājumi

Krājumi bilancē norādīti apgrozāmo līdzekļu sastāvā un no to vērtības atskaitīts aprēķinātais vērtības samazinājums un nedrošiem (šaubīgiem) avansa maksājumiem par krājumiem izveidotie uzkrājumi.

Krājumos norādīti budžeta iestāžu īstermiņa aktīvi, kas paredzēti to darbības nodrošināšanai – inventārs un tā priekšmeti, kuru kalpošanas laiks ir mazāks par vienu saimniecisko gadu, neatkarīgi no to vērtības, inventārs un tā priekšmeti, kuru vērtība ir līdz 213 *euro* par vienību, ieskaitot ar pirkuma iegādi, piegādi un ar uzstādīšanu saistītos izdevumus, neatkarīgi no to kalpošanas ilguma, atsavināšanai paredzētie ilgtermiņa ieguldījumi (izņemot nodošanu bez atlīdzības citai budžeta iestādei) un krājumi, kā arī materiāli un izejvielas, ko paredzēts izlietot iestāžu saimnieciskās darbības procesos. Krājumu sastāvā ietverti arī lauksaimniecības krājumi un valsts stratēģiskās rezerves, kā arī speciālais militārais inventārs (neatkarīgi no lietošanas laika).

Budžeta iestādes krājumus sākotnēji novērtē iegādes vai ražošanas pašizmaksā. Saimnieciskā gada beigās nosaka aizstāšanas izmaksas krājumiem, kas paredzēti iestāžu funkciju nodrošināšanai (izņemot inventāru un speciālo militāro inventāru), izplatīšanai bez maksas vai par minimālu samaksu, kā arī šādu krājumu izgatavošanai, ja tie nav nodoti lietošanā vai izlietoti. Krājumu vērtību koriģē atbilstoši zemākajai vērtībai, salīdzinot krājumu aizstāšanas izmaksas ar šo krājumu iegādes (izmaksu) vērtību. Bojātos un pilnīgi vai daļēji novecojušos krājumus saimnieciskā gada beigās novērtē un uzskaita patiesajā vērtībā, ja to ir iespējams noteikt un tā ir zemāka par šo krājumu iegādes (izmaksu) vērtību. Ja šādu krājumu patieso vērtību nav iespējams noteikt, krājumus uzskaita to iegādes (izmaksu) vērtībā līdz norakstīšanai. Saimnieciskā gada beigās atsavināšanai (izņemot nodošanu bez atlīdzības citai budžeta iestādei) paredzētos krājumus uzskaitīta patiesajā vērtībā, ja šo krājumu patiesā vērtība ir zemāka par to iegādes (izmaksu) vērtību. Starpību, kas rodas starp iegādes (izmaksu) vērtību un patieso vērtību, atzīst budžeta iestāžu pārējos izdevumos. Krājumiem, kuri pēc savām funkcijām neatšķiras no pamatlīdzekļiem, bet neatbilst pamatlīdzekļu sākotnējās vērtības atzīšanas kritērijiem (inventārs) un kuri nav nodoti lietošanā, vērtības samazinājumu aprēķina un uzskaita atbilstoši budžeta iestāžu pamatlīdzekļu vērtības samazinājuma noteikšanas nosacījumiem.

Krājumus noraksta, pielietojot metodi “pirmais iekšā – pirmais ārā” (FIFO). Norakstot izlietoto krājumu vērtību (izņemot speciālo militāro inventāru), to atzīst budžeta iestādes pamatdarbības izdevumos periodā, kad tos nodod lietošanā vai noraksta. Kurināmā, degvielas un smērvielu vērtību pamatdarbības izdevumos atzīst atbilstoši to faktiskam patēriņam (izlietojumam).

Ilgtermiņa ieguldījumu un krājumu atsavināšanu budžeta iestāžu grāmatvedības uzskaitē uzskaita tajā pārskata gadā, kad tie ir atsavināti vai likvidēti. Ar minēto objektu izslēgšanu saistītās izmaksas atzīst pārskata perioda pārējo izdevumu sastāvā.

Lauksaimniecības krājumus sākotnēji novērtē to iegādes vērtībā vai ražošanas pašizmaksā. Lauksaimniecības krājumu vērtību atzīst izdevumos periodā, kad gūti ar šiem aktīviem saistītie ieņēmumi vai ir veikta krājumu atsavināšana vai likvidācija.

Speciālā militārā inventāra uzskaitē un norakstīšana notiek saskaņā ar Ministru kabineta 2010. gada 14. septembra instrukciju Nr. 13 “Speciālā militārā inventāra uzskaites un norakstīšanas kārtība”. Speciālo militāro inventāru uzskaita Aizsardzības ministrija.

Budžeta iestāžu īpašumā un valdījumā esošo valsts un pašvaldību krājumu, kas nodoti turējumā valsts vai pašvaldību kapitālsabiedrībām, ostu pārvaldēm vai atvasinātām publiskām personām, vērtība uzskaitīta atsevišķos kontos krājumu sastāvā.

Krājumus, kas iegūti operatīvās nomas ietvaros, uzskaita zembilancē atbilstoši nomas līgumā noteiktai vērtībai vai vērtībai, kuru noteikusi budžeta iestādes vadītāja apstiprināta komisija. Nomas maksājumus atzīst izdevumos saskaņā ar uzkrāšanas principu.

Prasības (norēķini ar debitoriem)

Prasību grupā budžeta iestādes uzrāda norēķinus ar debitoriem – juridiskām un fiziskām personām, pret kurām budžeta iestādei vai valsts budžetam ir radušās ilgtermiņa vai īstermiņa prasības, tai skaitā par ārvalstu finanšu palīdzības un ES politiku instrumentu finansētajiem projektiem (pasākumiem). Prasības klasificē ilgtermiņa un īstermiņa prasībās to rašanās dienā. Pārskata perioda beigās aprēķina un īstermiņa prasību sastāvā norāda ilgtermiņa prasību īstermiņa daļa.

Prasības konsolidētajā bilancē norādītas neto vērtībā, kas aprēķinātas, no prasību vērtības atskaitot nedrošām (šaubīgām) prasībām izveidotos uzkrājumus.

Prasību atlikumi saimnieciskā gada beigās ir saskaņoti ar debitoriem, par to noformējot un apstiprinot aktu par savstarpējo norēķinu salīdzināšanu. Prasību apmērus pret valsts un pašvaldību budžeta iestādēm saskaņo elektroniski ievērojot MK noteikumus Nr. 1115 noteikto. Prasības par ES fondu līdzekļiem saskaņotas izdevumu sertificēšanas procesā, saskaņā ar šo jomu regulējošiem normatīvajiem aktiem.

Uzkrājumi nedrošām (šaubīgām) prasībām veidoti:

- budžeta iestāžu grāmatvedības uzskaitē:
 - atbilstoši prasību apmaksas vai izpildes kavējuma dienu skaitam, uzkrājumu apmēru nosakot proporcionāli no parādu vērtības;
 - atsevišķos gadījumos uzkrājumi izveidoti nedrošās (apšaubāmās) summas apmērā – ja pastāv strīds par prasību apmaksu vai līguma izpildi, par kuru veikts avansa maksājums, ja debitoram ir pasludināts maksātnespējas process, kā arī citos gadījumos, kad ir pamatots iemesls apšaubīt prasības atgūšanu. Izveidoto uzkrājumu vērtība iekļauta pārskata perioda pārējos izdevumos.
- finanšu bilancē – atbilstoši uzkrājumu aprēķināšanas metodikai, kas noteikta Valsts kases iekšējos normatīvajos aktos un paredz kredītriska notikuma un nākotnē

sagaidāmās naudas plūsmas izvērtēšanu individuāli vērtējamiem aizņēmējiem un fiksētu uzkrājumu procentu (koeficientu) piemērošanu noteiktām aizņēmēju grupām.

Pieņēmumi aktīvu vērtības samazinājuma pārskatīšanai aprakstīti šīs sadaļas apakšsadaļā "Finanšu ieguldījumi (ilgtermiņa un īstermiņa)".

Konsolidētā bilancē prasību (norēķini ar debitoriem) sastāvā norāda arī uzkrātos ieņēmumus. Uzkrāto ieņēmumu posteņi uzrāda skaidri zināmas norēķinu summas ar debitoriem, kas saskaņā ar noslēgtiem līgumiem attiecas uz pārskata gadu vai iepriekšējiem gadiem, attiecībā uz kuriem bilances datumā vēl nav pienācis norēķinu vai norēķinu dokumenta iesniegšanas termiņš. Šīs norēķinu summas aprēķina saskaņā ar attiecīgā darījuma līguma nosacījumiem.

Nākamo periodu izdevumi un avansi par pakalpojumiem un projektiem

Šajā bilances posteņī uzrāda ar budžeta iestāžu darbību saistītos izdevumus, kas apmaksāti pārskata gadā, bet attiecas uz nākamiem periodiem pēc bilances datuma, kā arī veiktos avansa maksājumus par pakalpojumiem un projektiem.

Nākamo periodu izdevumu kontā atzītos maksājumus budžeta iestādes atzīst izdevumos periodā, kad ir saņemti / izlietoti iepriekš apmaksātie pakalpojumi.

Avansa maksājumus par pakalpojumiem un projektiem bilancē norāda neto vērtībā, kas aprēķināta no uzskaites vērtības atskaitot izveidotos uzkrājumus nedrošiem (šaubīgiem) avansa maksājumiem.

Naudas līdzekļi

Konsolidētajā bilancē naudas līdzekļu sastāvā norādīti budžeta iestāžu naudas līdzekļi kasēs un norēķinu kontos kredītiestādēs, kā arī Valsts kases kontu atlikumi Latvijas Bankā un kredītiestādēs. Budžeta iestādes, kurām ir norēķinu konti Valsts kasē, savos pārskatos uzrāda arī naudas līdzekļus un noguldījumus Valsts kasē, kurus konsolidētajā bilancē konsolidē.

Pašu kapitāls

Konsolidētajā bilancē pašu kapitāla sastāvā norādītas budžeta iestāžu rezerves, iepriekšējo pārskata gadu budžeta izpildes rezultāts un pārskata gada budžeta izpildes rezultāts.

Rezerves atzīst, ja valsts finanšu ieguldījumi novērtēti saskaņā ar pašu kapitāla metodi un kapitālsabiedrībai pašu kapitālā ir bijušas izmaiņas, kas nav norādītas kapitālsabiedrības peļņas un zaudējumu aprēķinā.

Pārējās rezervēs uzrādītas tikai 2008. gadā sākotnēji atzītās mežaudžu sākotnējās atzīšanas vērtības atbilstoši Meža valsts reģistra datiem.

Uzkrājumi

Konsolidētajā bilancē uzrādītie uzkrājumi paredzēti budžeta iestāžu saistību segšanai, kas attiecas uz pārskata gada vai iepriekšējo gadu darījumiem un pārskata sagatavošanas laikā ir paredzamas vai zināmas, bet to vērtība, rašanās vai apmaksas datums nav precīzi zināmi, un iespējamiem izdevumiem par valsts sniegtajiem galvojumiem, par kuriem pastāv risks, ka galvotā aizņēmuma summa netiks maksāta no aizņēmēja līdzekļiem un tā atmaksai nav paredzēti valsts budžeta līdzekļi attiecīgās nozares ministrijas budžetā.

Uzkrājumus atzīst un izveido paredzamām saistībām saskaņā ar uzkrāšanas principu un atbilstoši šādiem nosacījumiem:

- pastāv pašreizējs pienākums (juridisks vai prakses radīts), kuru izraisījis pagātnes notikums, ņemot vērā visus pieejamos pierādījumus. Uzkrājumus atzīst un izveido tikai tādām paredzamām saistībām, kas pastāv neatkarīgi no vienības rīcības nākotnē;

- ir ticams (pastāv pietiekami liela varbūtība), ka šā pienākuma izpildei būs nepieciešama resursu aizplūšana no budžeta iestādes (uzrāda budžeta iestādes bilanci) vai no valsts budžeta (uzrāda finanšu bilanci);
- pienākuma izpildei nepieciešamās summas var ticami novērtēt.

Finanšu bilanci uzkrājumu apjoms noteikts gan noteiktām aizņēmēju grupām ar fiksētu procentu (koeficientu) palīdzību, gan katram aizņēmējam individuāli (individuāli vērtējamo aizņēmēju grupā), izvērtējot kredītriska notikumu (Starptautisko finanšu pārskatu standartu (turpmāk – SFPS) izpratnē) un nākotnē iespējamo maksājamo naudas plūsmu, lai izpildītu valsts uzņemtās saistības, uzskaitot tos finanšu bilances pasīva postenī.

Saistības (norēķini ar kreditoriem)

Konsolidētā bilanci kreditoru grupā uzrādītas budžeta iestāžu pašreizējās saistības (pienākumi), kas radušās pagātnes notikumu (darījumu) rezultātā un kuru apmaksai būs nepieciešami valsts vai pašvaldību budžeta resursi. Bilancē atsevišķi uzrādītas ilgtermiņa un īstermiņa saistības.

Kreditoru (saistību) atlikumi gada beigās saskaņoti, noformējot un apstiprinot savstarpējo norēķinu salīdzināšanas aktus. Saistību atlikumi gada beigās pret valsts un pašvaldību budžeta iestādēm, no valsts budžeta daļēji finansētām atvasinātām publiskām personām, budžeta nefinansētām iestādēm saskaņoti elektroniski “Ministriju, centrālo valsts iestāžu un pašvaldību budžeta pārskatu informācijas sistēmā” atbilstoši MK noteikumos Nr. 1115 noteiktajam.

Maksājамie līgumsodi un naudas sodi uzskaitīti budžeta iestādes pamatdarbības izdevumos dienā, kad darījuma otrai pusei radušās likumīgas tiesības iekasēt līgumsodu un naudas sodu.

Emitētās obligācijas un citi parāda vērtspapīri

Emitēto obligāciju, krājobligāciju un citu parāda vērtspapīru ilgtermiņa un īstermiņa daļas konsolidētajā bilanci nodalītas un uzrādītas atsevišķi.

Valsts emitētās eiroobligācijas sākotnēji uzskaitītas to emisijas cenā ar diskonta un prēmijas amortizāciju.

Ilgtermiņa obligācijas un krājobligācijas ir valsts vērtspapīri ar dzēšanas termiņu virs viena gada. Ilgtermiņa obligācijas emitē ar fiksētu ienākumu un dzēš to nominālvērtībā. Obligācijas sākotnēji emitē ar diskontu vai prēmiju, ilgtermiņa krājobligācijas emitē to nominālvērtībā ar fiksētu ienākumu un dzēšanas dienā dzēš to nominālvērtībā.

Imigrācijas likumā īpašam mērķim noteiktus bezprocentu valsts vērtspapīrus emitē bez fiksēta ienākuma un dzēšanas termiņu nosaka pieci gadi, skaitot no normatīvos aktos, kas reglamentē uzturēšanās atļauju izsniegšanas kārtību, noteiktā lēmuma par termiņuzturēšanās atļaujas izsniegšanas pieņemšanas datuma. Dzēšanas dienā dzēš to nominālvērtībā.

Īstermiņa parādzīmes un krājobligācijas ir valsts vērtspapīri ar dzēšanas termiņu līdz vienam gadam (ieskaitot). Īstermiņa parādzīmes sākotnēji emitē ar diskontu un dzēš to nominālvērtībā. Īstermiņa krājobligācijas emitē to nominālvērtībā ar fiksētu ienākumu un dzēšanas dienā dzēš to nominālvērtībā.

Saņemtie noguldījumi (ilgtermiņa un īstermiņa)

Saņemtie noguldījumi konsolidētajā bilanci norādīti saistību sastāvā, atsevišķi nodalot noguldījumu ilgtermiņa un īstermiņa daļas.

Saskaņā ar Likumu par budžetu un finanšu vadību valsts budžeta izpildītāji (t.i. no budžeta finansētu institūciju vadītāji, kuri ar asinējumu pilnvaroti izdarīt budžeta izdevumus vai uzņemt īstermiņa / ilgtermiņa saistības attiecībā uz budžetu) var noslēgt vienošanos ar Valsts

kasi par valsts speciālā budžeta un ārvalstu finanšu palīdzības līdzekļu atlikuma ieguldīšanu noguldījumu veidā. Kā arī pašvaldības, no valsts budžeta daļēji finansētas atvasinātas publiskas personas, kapitālsabiedrības, kurās ieguldīta valsts vai pašvaldību kapitāla daļas, un budžeta nefinansētās iestādes, var ieguldīt arī naudas līdzekļus, kas nav saņemti no valsts budžeta.

Konsolidētā bilancē konsolidēti ministriju, centrālo valsts iestāžu un pašvaldību noguldījumi Valsts kasē.

Aizņēmumi (ilgtermiņa un īstermiņa)

Aizņēmumi konsolidētā bilancē uzrādīti ar dienu, kad saņemta nauda vai tās ekvivalenti no iekšzemes vai ārvalstu finanšu institūcijām, atsevišķi nodalot aizņēmumu ilgtermiņa un īstermiņa daļas.

Konsolidētā bilancē konsolidēti ministriju, centrālo valsts iestāžu un pašvaldību bilancē iekļautie aizņēmumi no valsts budžeta.

Procentu izdevumi par aizņēmumiem uzskaitīti saskaņā ar uzkrāšanas principu un atzīti izdevumos pārskata periodā, kad tie radušies.

Uzkrātās saistības (izdevumi)

Konsolidētā bilancē kā uzkrātās saistības norādītas skaidri zināmas saistību summas pret kreditoriem par pārskata gadā vai iepriekšējos pārskata periodos saņemtām precēm vai pakalpojumiem, kā arī citu darījumu un notikumu rezultātā radušās saistības, par kurām bilances datumā vēl nav saņemts attiecīgs norēķinu dokuments. Bilancē atsevišķi norādītas uzkrāto saistību īstermiņa un ilgtermiņa daļas.

Uzkrātās saistības atzīst, ja saistību lielums un apmaksas termiņi ir samērā precīzi aprēķināmi un nenoteiktības pakāpe ir mazāka nekā uzkrājumiem.

Uzkrāto saistību vērtība aizņēmuma procentiem un saistību maksājumiem noteikta saskaņā ar noslēgtiem līgumiem, tāmēm, saņemtiem attaisnojuma dokumentiem vai pēc iestāžu iepriekšējās pieredzes par izdevumu apjomu. Uzkrātās saistības par darbinieku neizmantotajiem atvaļinājumiem aprēķinātas katram darbiniekam atsevišķi, nosakot darbinieka līdz pārskata perioda beigām neizmantoto atvaļinājuma dienu skaitu un to sareizinot ar darbinieka vienas darba dienas vidējo izpeļņu pēdējo sešu kalendāra mēnešu laikā, un pieskaitot darba devēja valsts sociālās apdrošināšanas obligātās iemaksas.

Valsts sociālās apdrošināšanas aģentūra atzīst un uzkrāj saistības iemaksām valsts fondēto pensiju shēmā līdz pārskata gadam sekojošā gada 15. februārim shēmas dalībnieku kontos reģistrētās summas apjomā, t.i., summas, kas reģistrētas nodošanai pārvaldīšanā.

Valsts kase finanšu bilancē uzrāda uzkrātās saistības par skaidri zināmajiem izdevumiem par valsts sniegtajiem galvojumiem, kuriem galvotā aizņēmuma summa netiks maksāta no aizņēmēja līdzekļiem, bet tā atmaksai ir paredzēti valsts budžeta līdzekļi attiecīgās nozares ministrijas budžetā.

Saistības par Eiropas Savienību politiku instrumentu un pārējās ārvalstu finanšu palīdzības finansētajiem projektiem (pasākumiem)

Saņemtais ES finansējums un cita ārvalstu finanšu palīdzība konsolidētajā bilancē uzrādīta kā īstermiņa saistības dienā, kad no Eiropas Komisijas (turpmāk – EK) vai cita sadarbības partnera ieskaitīta nauda Valsts kases kontā Latvijas Bankā. Valsts kase saistības pret ES politiku instrumentu vai citiem ārvalstu finanšu palīdzības fondiem atzīst ieņēmumos, veicot pārskatījumu finansējuma saņēmējam.

Ja veiktie sertificētie izdevumi ir lielāki nekā faktiski saņemtie naudas līdzekļi no EK un no EK saņemtie naudas līdzekļi to saņemšanas brīdī atzīti kā saistības pret EK, tad sertificētos izdevumus uzrāda konsolidētajā bilancē debitoru sastāvā kā prasības pret EK par ES fondu līdzekļiem, ja šo līdzekļu saņemšana ir droši sagaidāma.

Nākamo periodu ieņēmumi un saņemtie avansi (ilgtermiņa un īstermiņa)

Konsolidētā bilancē šajos posteņos norādīti budžeta iestāžu ieņēmumi, kas saņemti līdz pārskata gada beigām, bet attiecas uz nākamajiem pārskata periodiem, un saņemtie avansa maksājumi. Nākamo periodu ieņēmumi bilancē uzrādīti, atsevišķi nodalot ilgtermiņa un īstermiņa daļas.

Nākamo periodu ieņēmumus budžeta iestāžu grāmatvedībā atzīst ieņēmumos pārskata periodā, uz kuru tie attiecas.

Nākamo periodu ieņēmumos uzskaitīta ārvalstu finanšu palīdzība (darījuma partneris – nerezidents), saņemtie ziedojumi un dāvinājumi, ja ir spēkā vismaz viens no dāvinājuma līguma vai pušu vienošanās līguma nosacījumiem:

- saņemtie līdzekļi paredzēti ilgtermiņa ieguldījuma objekta iegādei, izveidošanai vai būvniecībai, izņemot zemei, bioloģiskajiem un pazemes aktīviem, bibliotēku fondiem, kultūras un mākslas priekšmetiem, dārgakmeņiem, dārgmetāliem un to izstrādājumiem, vērtslietām un valsts aizsargājamo kultūras pieminekļu sarakstā iekļautajiem kultūras pieminekļiem;
- saņemtie līdzekļi tiks izlietoti tikai nākamajā pārskata gadā noteiktu nākamā pārskata gada izdevumu segšanai vai budžeta iestādes funkciju izpildes nodrošināšanai;
- nosacījumu neizpildes gadījumā saņemtie līdzekļi jāatmaksā.

Nākamo periodu ieņēmumos budžeta iestādes uzskaita saņemtos transfertu avansa maksājumus un transfertu maksājumus par ES politiku instrumentu un pārējās ārvalstu finanšu palīdzības finansētajiem projektiem (pasākumiem), ja nav saņemts apstiprinājums par attaisnotajiem (atzītajiem) izdevumiem.

Nākamo periodu ieņēmumos uzskaitīti Klimata pārmaiņu finanšu instrumenta projektu ietvaros un par siltumnīcefekta gāzu emisiju kvotu pārdošanu izsolēs saņemtie, bet projektos neizmantojie līdzekļi.

Kā saņemtos avansus uzskaita ieņēmumus norēķinu kontā, kas saņemti līdz pārskata perioda beigām par pakalpojumiem un aktīviem (precēm), kuru sniegšana vai piegāde notiks nākamajos periodos pēc bilances datuma. Saņemtos avansa maksājumus atzīst kā ieņēmumus dienā, kad ir sniegts pakalpojums vai piegādāts darījumā paredzētais aktīvs.

Pārējās ilgtermiņa saistības

Šajā bilances postenī uzrādītas ilgtermiņa saistības, kuru bilances atlikumi ir nebūtiski un kuras nav klasificētas citos atsevišķi nodalītos konsolidētās bilances ilgtermiņa saistību posteņos.

Pārējās īstermiņa saistības

Šajā bilances postenī uzrādītas īstermiņa saistības, kuras nav klasificētas citos atsevišķi nodalītos konsolidētās bilances īstermiņa saistību posteņos.

Konsolidētās bilances posteņa "Pārējās īstermiņa saistības" sastāvā kā saistības par Valsts kases klientu kontu atlikumiem uzrādītas Valsts kases saistības par pārskatā nekonsolidēto vienību kontu atlikumiem Valsts kases kontos – citu budžetu, kapitālsabiedrību, biedrību un nodibinājumu līdzekļi.

Atvasināto finanšu instrumentu uzskaitē un novērtēšana

Konsolidētajā bilancē uzrādīti Valsts kases un Rīgas pilsētas pašvaldības izmantotie atvasinātie finanšu instrumenti.

Atvasināto finanšu instrumentu uzskaites un novērtēšanas pamatprincipi

Atvasinātos finanšu instrumentus uzrāda pārskata zembilances posteņos valūtā, kādā tie noslēgti, no dienas, kad noslēgts attiecīgais darījums un pašvaldībai vai Valsts kasei ir radušās līgumiskas saistības. Viena atvasinātā finanšu instrumenta iegādes rezultātā radušos iespējamajos aktīvus un saistības zembilancē uzrāda atsevišķi.

Finanšu aktīvos atzīti tikai tie atvasinātie finanšu instrumenti, kuri ir tirgojami un kuriem ir pieejami vispārēji atzīta tirgus vērtība. Pārskata perioda beigās veikta atvasināto finanšu instrumentu pārvērtēšana, ņemot vērā tirgus cenas pārskata perioda pēdējā dienā. Atvasināto finanšu instrumentu pārvērtēšanas rezultātā radušos peļņu vai zaudējumus atzīst pārskata perioda finanšu ieņēmumos vai izdevumos.

Riska ierobežošanas instrumenti un ikviens finanšu aktīvu vai finanšu saistību postenis, kas kvalificēts kā pret risku nodrošināts postenis, novērtēts patiesajā vērtībā. Patiesā vērtība noteikta, izmantojot tirgus cenas, vai, ja aktīvs tirgus nepastāv, līdzīgu instrumentu cenas vai vērtības, kas iegūta izmantojot diskontētās naudas plūsmas modeļus.

Atvasinātos finanšu instrumentus, kuri ir riska ierobežošanas instrumenti un ar kuru patieso vērtību vai naudas plūsmu paredzēts kompensēt noteikta pret risku nodrošināta posteņa patiesās vērtības vai naudas plūsmas izmaiņas, atzīst zembilances uzskaitē.

Procentu ieņēmumi un izdevumi par atvasinātajiem finanšu instrumentiem uzskaitīti saskaņā ar uzkrāšanas principu un attiecināti uz valsts vai pašvaldības budžeta ieņēmumiem vai izdevumiem.

Valsts kases valsts budžeta finanšu grāmatvedībā noteiktie atvasināto finanšu instrumentu uzskaites un novērtēšanas, kā arī partnerpuses riska vadības atvasinātiem finanšu instrumentiem pamatprincipi

Valsts kase izmanto atvasinātos finanšu instrumentus tikai finanšu risku vadībai atbilstoši finanšu ministra apstiprinātajā Valsts parāda vadības stratēģijā un Valsts kases Naudas līdzekļu vadības stratēģijā izvirzītajiem mērķiem un uzdevumiem.

Valsts kase izmanto šādus atvasinātos finanšu instrumentus:

- FORWARD – nākotnes valūtas pirkšanas vai pārdošanas darījums, kura ietvaros par noteikto valūtu kursu noteiktā dienā nākotnē nopērk vai pārdod noteikto valūtas daudzumu;
- IRS – procentu likmju mijmaiņas darījums, kura ietvaros notiek apmaiņa ar procentu maksājumu plūsmām, kuras balstās uz darījumu nosacījumos noteikto termiņu procentu likmēm (vienai no plūsmām likme var būt fiksēta uz visu darījuma termiņu);
- CCIRS – valūtu mijmaiņas darījums vai procentu likmju un valūtu mijmaiņas darījums, kura ietvaros notiek apmaiņa ar naudas plūsmām dažādās valūtās (procentu un pamatsummas maksājumiem):
 - valūtu mijmaiņas darījums – ja abas naudas plūsmas ir saistītas ar fiksētām vai vienādu termiņu mainīgām procentu likmēm;
 - procentu un valūtu mijmaiņas darījums – ja naudas plūsmas ir saistītas ar dažādu termiņu procentu likmēm (viena no kurām var būt fiksētā uz visu darījuma termiņu).

Atvasinātos finanšu instrumentus atzīst iegādes datumā un to patiesajā vērtībā atvasinātā finanšu līguma noslēgšanas brīdī. Turpmāk tos pārskata perioda beigās pārvērtē patiesajā vērtībā, ko nosaka izmantojot diskontētās naudas plūsmas metodi. Pārvērtēšanas un tirdzniecības rezultātā radušos peļņu vai zaudējumus atzīst finansiālās darbības pārskatā, attiecīgi izdalot ieņēmumus vai izdevumus, kas rodas no procentu maksājumu valūtas kursa svārstību komponentes un pamatsummas valūtas kursa svārstību komponentes.

Visus atvasinātos līgumus uzskaita kā aktīvus, ja to patiesā vērtība ir pozitīva, un kā saistības, ja to patiesā vērtība ir negatīva. Parāda instrumentiem piesaistīto atvasināto līgumu vērtību bilancē daļa divās komponentēs – parāda instrumenta vērtību ietekmējošā un valūtas kursa svārstību efekts, attiecīgi uzrādot pie parāda instrumenta vērtības vai uzkrāto procentu izmaksu sastāvā.

Valsts kases kredītrisks (jeb partnerpuses risks) ir potenciālie nākotnes un mijmaiņas darījumu pārtraukšanas izdevumi (darījumu izbeigšanas brīdī), ja darījumu partneri nepildīs savas saistības. Atvasinātajiem finanšu instrumentu darījumiem maksimālā partnerpuses riska summa bilances datumā ir šo aktīvu tirgus vērtība, kas FORWARD un CCIRS darījumiem sakrīt ar bilances vērtību.

Partnerpušu kredītrisku vada saskaņā ar Valsts kases iekšējiem noteikumiem, nosakot ieguldījumu struktūras ierobežojumus. Nosaka un uzrauga partnerpusēm pieļaujamos darījumu veidus, darījumu apjoma un termiņa limitus un kredītreitinga kategorijas limitus.

Partnerpuses kredītriska ierobežošanai, izdevīgāku atvasināto finanšu instrumentu darījumu nosacījumu nodrošināšanai, partnerpušu loka paplašināšanai un sadarbības apjomu paaugstināšanai, pieļauj līgumu un attiecīgu darījumu slēgšanu, kas paredz garantijas nodrošinājumu, vienlaikus ievērojot likviditātes vadības prasības.

Rīgas pilsētas pašvaldības grāmatvedībā noteiktie atvasināto finanšu instrumentu uzskaites un novērtēšanas pamatprincipi

Rīgas pilsētas pašvaldības izmantotais atvasinātais finanšu instruments 2017. gada pārskatā uzrādīts tā patiesajā vērtībā, balstoties uz Rīgas pilsētas pašvaldības izstrādātu aprēķinu metodoloģiju un principiem. Patiesā vērtība aprēķināta, ņemot vērā iespējamo mijmaiņas darījuma līguma nākotnes naudas plūsmu, kas modelēta, izmantojot *DB Pulse Basket* un *DB FRB* indeksu vēsturisko attīstību, ņemot vērā *euro* un USD likmju izmaiņas, un kā diskonta likmi izmantojot *euro* procentu likmju līkni uz 2017. gada 31. decembri, kas koriģēta ar Latvijas valsts kredītsaistību neizpildes mijmaiņas līgumu (CDS) ilgtermiņa likmi un Rīgas pilsētas pašvaldības papildus kredītrisku.

Nomātie aktīvi

Zembilancē atsevišķā kontā norādīti budžeta iestāžu nomātie aktīvi – pamatlīdzekļi, nemateriālie ieguldījumi un krājumi, kuri atrodas budžeta iestāžu lietošanā saskaņā ar operatīvās nomas un patapinājuma līgumiem.

Zembilances aktīvi

Zembilances aktīvā uzrāda iespējamus aktīvus, kuri radušies pagātnes notikumu rezultātā un kuru pastāvēšana apstiprināsies tikai atkarībā no viena vai vairāku tādu nākotnes notikumu notikšanas vai nenotikšanas, kurus budžeta iestāde pilnībā nevar kontrolēt.

Zembilances aktīvu daļā ir norādīti:

- iespējamie aktīvi, kurus atzīst un uzrāda zembilancē, ja pastāv varbūtība ekonomisko labumu un/vai sniegto pakalpojumu pieaugumam iestādē. Pēc noteiktu apstākļu

apstiprināšanās un dienā, kad aktīvu var ticami novērtēt, aktīvu un ar to saistītos ieņēmumu norāda bilancē, samazinot zembilancē norādīto iespējamo aktīvu vērtību;

- prasības par dividendēm un saņemamiem maksājumiem par kapitāla daļu izmantošanu, kas ir apstiprināti pēc bilances datuma un nav iekļauti pārskata gada konsolidētā bilancē kā ieņēmumi (ieguldījums uzskaitīts pēc izmaksu metodes) vai ir apstiprināti pēc bilances datuma un nav samazināts finanšu ieguldījums (ieguldījums uzskaitīts pēc pašu kapitāla metodes);
- budžeta iestāžu un finanšu bilancē atzītās aprēķinātās soda naudas un kavējuma naudas, kas nav saņemtas līdz pārskata perioda beigām, un prasības, kuras nav uzskaitītas bilancē, no dienas, kad budžeta iestādei rodas likumīgas tiesības saņemt līgumsodu un naudas sodu;
- budžeta iestāžu prasības par prettiesiskā ceļā atsavinātiem aktīviem, atbilstoši aktīvu atlikušajai vērtībai dienā, kad tie prettiesiski atsavināti;
- finanšu bilancē atzītās iespējamās prasības par nākotnes finanšu darījumiem, bezcerīgie (zaudētie) kredīti un pārējās zembilances prasības;
- citi zembilances aktīvi.

Zembilances pasīvi

Zembilances pasīvā uzrāda budžeta iestādes iespējamās saistības, kas radušās pagātnes notikumu rezultātā, bet to iestāšanās vai neiestāšanās atkarīga no viena vai vairāku tādu notikumu notikšanas vai nenotikšanas, kurus budžeta iestāde vai Valsts kase pilnībā nevar kontrolēt. Zembilances saistībās norāda arī pašreizējās saistības, kurām nav pietiekams pamatojums saistību vērtības noteikšanai.

Zembilances pasīvu daļā ir norādīti:

- budžeta iestāžu nākotnes maksājumi saskaņā ar līgumiem, kas noslēgti par ārvalstu finanšu palīdzības un ES politiku instrumentu finansētajiem projektiem. Nākotnes saistību vērtība noteikta par noslēgtiem līgumiem neizpildīto darījumu apjomā bilances datumā;
- nākotnes saistības un maksājumi saskaņā ar līgumiem un vadības lēmumiem par ilgtermiņa ieguldījumu un speciālā militārā inventāra iegādi un izveidošanu, preču un pakalpojumu iegādi (izņemot tos, kas noslēgti par ārvalstu finanšu palīdzības un ES politiku instrumentu finansētajiem projektiem). Nākotnes saistību vērtība noteikta par noslēgtiem līgumiem neizpildīto darījumu apjomā bilances datumā;
- nākotnes saistības un maksājumi saskaņā ar līgumiem un vadības lēmumiem par preču un pakalpojumu iegādi, izņemot tos, kas noslēgti par ārvalstu finanšu palīdzības un ES politiku instrumentu finansētajiem projektiem un nomu norāda nākotnes saistību summu par noslēgtajiem neatceļamajiem līgumiem par preču un pakalpojumu iegādi. Nākotnes saistības un maksājumus norāda bilances datumā iespējamo maksājumu apjomā, kas rastos, ja līgumi tiktu laužti;
- saņemtie, bet neapmaksātie avansa attaisnojuma dokumenti, nākotnes nomas maksājumi, iespējamie nākotnes finanšu darījumi, izsniegtie galvojumi, valsts budžeta piešķirtie, bet vēl neizmaksātie aizdevumi, un citas zembilances saistības.

Galvojumi

Zembilancē norādīta budžeta iestāžu sniegto galvojumu iespējamo saistību summa bilances datumā, kas būtu jāmaksā par galvoto aizņēmumu, ja galvojuma ņēmējs to neatmaksātu.

Valsts budžeta sniegtie galvojumi zembilancē uzrādīti summā, kas vienāda ar no galvojuma līgumiem izrietošo izsniegto galvojumu summām, t.i. saņemto aizņēmumu – pamatsumma un procentu maksājumi vai citi maksājumi, ja saskaņā ar līgumu par tiem sniegts galvojums.

Saskaņā ar Likumu par budžetu un finanšu vadību finanšu ministrs valsts vārdā sniedz galvojumus atbilstoši Ministru kabineta pilnvarojumam par:

- saistībām, kuras investīciju veikšanai uzņemas kapitālsabiedrība, kurā valsts vai pašvaldības daļa pamatkapitālā atsevišķi vai kopsummā pārsniedz 50 procentus, un vairāku pašvaldību veidota kapitālsabiedrība, kurā pašvaldību daļa pamatkapitālā kopsummā pārsniedz 65 procentus un kura atbilstoši institucionālo sektoru klasifikācijai ir ietverta nefinanšu komersantu sektorā;
- saistībām, kas uzņemtas, lai nodrošinātu finansējumu ar normatīvajiem aktiem apstiprinātajām komercdarbības atbalsta programmām;
- studiju un studējošo kreditēšanas nodrošināšanai.

Likumā “Par valsts budžetu 2017. gadam” noteikts ka finanšu ministrs 2017. gadā var valsts vārdā sniegt galvojumus 41,78 milj. *euro* apmērā.

Ieņēmumi un izdevumi

Ieņēmumu un izdevumu atzīšanas pamatprincipu apraksts sniegts valsts konsolidētā finansiālās darbības pārskata skaidrojumā.

Notikumi pēc bilances datuma

Finanšu pārskatos uzrādīti tādi notikumi pēc pārskata gada beigām, kas ietekmē valsts un pašvaldību budžetu finansiālo stāvokli bilances datumā (korigējošie notikumi). Ja notikumi pēc pārskata gada beigām nav tādi, kas ietekmē valsts un pašvaldību budžetu finansiālo stāvokli bilances datumā (nekorigējošie notikumi), bet ir būtiski, tad par tiem sniedz informāciju sadaļā “Notikumi pēc bilances datuma”.

Paskaidrojumi bilances posteņu pārklasifikācijai

Lai nodrošinātu bilances posteņu salīdzināmību:

- pašvaldību bilanču kopsavilkumā veikta korekcija:
 - samazinot bilances posteni “Zeme, ēkas un būves” (2 323 319) *euro* vērtībā, atzīti izdevumi, kas ietekmēja bilances posteņa “Pārskata gada budžeta izpildes rezultāts” samazinājumu. Izslēgtas zemes un būvju domājamās daļas, par kurām privatizācijas procesa vai nekustamā īpašuma atsavināšanas laikā ir noslēgti līgumi, taču īpašuma ieguvēji savas īpašuma tiesības juridiski nav noformējuši un VZD un Zemesgrāmatā kā īpašnieks uzrādās pašvaldība;
 - palielinot bilances posteņa “Debitori” atlikumu gada beigās 1 429 *euro* vērtībā un atzīstot ieņēmumus, kas ietekmēja bilances posteņa “Pārskata gada budžeta izpildes rezultāts” palielinājumu;
 - palielinot bilances posteņa “Iepriekšējā pārskata gada budžeta izpildes rezultāts” atlikumu gada beigās 6 480 273 *euro* vērtībā par iepriekšējā pārskata gadā veikto korekciju – 2016. gadā veikta korekcija samazinot bilances posteņa “Avansā saņemtie transferti” atlikumu gada beigās (6 480 273) *euro* vērtībā un atzīti ieņēmumi par 2016. gadā pašvaldību saņemtajiem transfertiem;
 - kopumā samazinot bilances posteņa “Pārskata gada budžeta izpildes rezultāts” atlikumu gada beigās (8 046 700) *euro* vērtībā, ko veido:

- samazinājums par izdevumos atzītu pamatlīdzekļu uzskaites vērtību;
 - palielinājums par ieņēmumos atzītām prasībām pret debitoriem un saistībām par avansā saņemtiem transfertiem;
 - samazinājums par iepriekšējā pārskata gadā veiktās korekcijas pārklasifikācija uz bilances posteņi “Iepriekšējā pārskata gada budžeta izpildes rezultāts”;
- samazinot bilances saistību posteņa “Avansā saņemtie transferti” atlikumu gada beigās (755 463) *euro* vērtībā par avansā saņemto transfertu atzīšanu ieņēmumos;
- ministriju un centrālo valsts iestāžu bilanču kopsavilkumā veikta korekcija:
 - samazinot bilances posteņa “Nākamo periodu izdevumi un avansi par pakalpojumiem un projektiem” atlikumu gada beigās (296 666) *euro* vērtībā par valsts budžeta iestāžu veiktajiem savstarpējiem nākamo periodu izdevumiem un avansiem par pakalpojumiem un projektiem;
 - samazinot bilances posteņa “Debitori” atlikumu gada beigās (164) *euro* vērtībā par valsts budžeta iestāžu savstarpējiem debitoriem;
 - palielinot bilances posteņa “Iepriekšējā pārskata gada budžeta izpildes rezultāts” atlikumu gada beigās 94 188 *euro* vērtībā par iepriekšējā pārskata gadā veikto korekciju par valsts budžeta iestāžu savstarpējiem nākamo periodu izdevumiem un avansiem par pakalpojumiem un projektiem, un ieņēmumiem no avansā saņemtiem transfertiem;
 - samazinot bilances posteņa “Pārskata gada budžeta izpildes rezultāts” atlikumu gada beigās (266 902) *euro* vērtībā par izdevumiem, kas atzīti samazinot prasības pret debitoriem un valsts budžeta iestāžu savstarpējos nākamo periodu izdevumus un avansus par pakalpojumiem un projektiem, un ieņēmumiem, kas atzīti no avansā saņemtiem transfertiem;
 - samazinot bilances saistību posteņa “Avansā saņemtie transferti” atlikumu gada beigās (124 116) *euro* vērtībā par valsts budžeta iestāžu savstarpējiem avansā saņemtiem transfertiem.

Paskaidrojumi bilances posteņu konsolidācijai

Konsolidētajā bilancē izslēgti valsts budžeta finanšu bilancē, ministriju un centrālo valsts iestāžu, un pašvaldību grāmatvedības bilancēs uzrādītie savstarpējie bilances posteņu atlikumi.

Lai nodrošinātu bilances posteņu salīdzināmību, ministriju un centrālo valsts iestāžu un pašvaldību bilances posteņos pēc izmaksu metodes novērtētie ilgtermiņa finanšu ieguldījumu “Līdzdalība radniecīgo kapitālsabiedrību kapitālā”, “Līdzdalība asociēto kapitālsabiedrību kapitālā” un “Turējumā nodoti ilgtermiņa finanšu ieguldījumi” atlikumi pārskata perioda sākumā un beigās pārrēķināti, pielietojot pašu kapitāla metodi.

Konsolidētajā bilancē veikta konsolidācija (**471 438 501**) *euro* vērtībā šādos bilances **aktīva posteņos**:

Ilgtermiņa ieguldījumi konsolidēti par kopējo summu 688 718 425 *euro*, tai skaitā bilances posteņi:

- “**Nemateriālie ieguldījumi**” par summu (420) *euro* par valsts un pašvaldību budžeta iestāžu savstarpējiem avansa maksājumiem par nemateriālajiem ieguldījumiem;
- “**Pamatlīdzekļi**” par summu (5 573) *euro* par valsts iestāžu, kā arī valsts un pašvaldību budžeta iestāžu savstarpējiem avansa maksājumiem par pamatlīdzekļiem;

- **“Ilgtermiņa finanšu ieguldījumi”** par kopējo summu 733 986 578 *euro*, pārrēķinot ieguldījumus pēc pašu kapitāla metodes, un par ilgtermiņa aizdevumiem valsts un pašvaldību budžeta iestādēm no valsts budžeta, pašvaldību savstarpējiem avansa maksājumiem par ilgtermiņa finanšu ieguldījumiem un attiecīgām saistībām, un par iemaksām AS “Attīstības finanšu institūcija Altum” rezerves kapitālā;
- **“Ilgtermiņa prasības un uzkrājumi nedrošajām ilgtermiņa prasībām”** konsolidēti par kopējo summu (45 262 160) *euro* par valsts budžeta iestāžu, kā arī valsts un pašvaldību budžeta iestāžu savstarpējām ilgtermiņa prasībām un attiecīgām saistībām.

Aprozāmie līdzekļi konsolidēti par kopējo summu (1 160 156 926) *euro*, tai skaitā bilances posteņi:

- **“Krājumi”** (2 396) *euro* vērtībā par valsts un pašvaldību budžeta iestāžu savstarpējiem avansiem par krājumiem;
- **“Debitori”** (23 658 966) *euro* vērtībā par valsts budžeta iestāžu, pašvaldību budžeta iestāžu, kā arī valsts un pašvaldību budžeta iestāžu savstarpējām debitoru prasībām un attiecīgām saistībām, kā arī veikta uzkrājumu šaubīgajiem debitoriem reversēšana, kas izveidotas valsts un pašvaldību budžeta iestāžu debitoru prasībām pret citām valsts vai pašvaldību budžeta iestādēm un Sabiedrības integrācijas fonda prasībām pret pašvaldībām par neizmantotajiem krājumiem;
- **“Nākamo periodu izdevumi un avansi par pakalpojumiem un projektiem”** konsolidēti par kopējo summu (124 712 125) *euro* par valsts budžeta iestāžu, pašvaldību budžeta iestāžu, valsts un pašvaldību budžeta iestāžu savstarpējiem nākamo periodu izdevumiem un avansiem par pakalpojumiem un projektiem un attiecīgām saistībām, kā arī veikta uzkrājumu šaubīgajiem debitoriem reversēšana, kas izveidoti valsts un pašvaldību budžeta iestāžu nākamo periodu izdevumiem un avansu maksājumiem par pakalpojumiem un projektiem pret citām valsts vai pašvaldību budžeta iestādēm;
- **“Īstermiņa finanšu ieguldījumi”** (86 534 134) *euro* vērtībā par aizdevumiem valsts un pašvaldību budžeta iestādēm no valsts budžeta;
- **“Naudas līdzekļi”** (925 249 305) *euro* vērtībā par valsts un pašvaldību budžeta iestāžu naudas līdzekļu un termiņnoguldījumu atlikumiem Valsts kasē.

Konsolidētajā bilancē veikta konsolidācija (**471 438 501**) *euro* vērtībā šādos bilances **pasīva** posteņos:

Pašu kapitāls konsolidēts par kopējo summu 1 690 740 461 *euro*, tai skaitā bilances posteņi:

- **“Rezerves”** par kopējo summu 7 544 681 *euro* par AS “Attīstības finanšu institūcija Altum” rezerves kapitālā atzītajām summām;
- **“Iepriekšējā pārskata gada budžeta izpildes rezultāts”** atlikums gada beigās 897 649 022 *euro* vērtībā par iepriekšējā pārskata gadā veikto konsolidāciju;
- **“Pārskata gada budžeta izpildes rezultāts”** par kopējo summu 785 546 758 *euro* par ilgtermiņa finanšu ieguldījumu radniecīgo un asociēto kapitālsabiedrību kapitālā pārrēķinu pēc pašu kapitāla metodes, par izdevumiem uzkrājumu nedrošām prasībām pret budžeta iestādēm reversēšanas rezultātā, par pašvaldību atzītajiem ieņēmumiem par bezatlīdzības ceļā iegūtajiem krājumiem no Sabiedrības integrācijas fonda, par vispārējās valdības sektora ietvaros debitoru un kreditoru savstarpējo atlikumu konsolidācijas nodrošināšanai atzītajiem ieņēmumiem vai izdevumiem, par atzītajiem izdevumiem aktīva vērtības samazinājumam no iemaksām AS “Attīstības finanšu

institūcija Altum” rezerves kapitālā un izveidotajiem uzkrājumiem un uzkrātajām saistībām starptautiskajām tiesvedībām;

- “**Uzkrājumi**” par kopējo summu 175 400 *euro* par izveidotiem uzkrājumiem starptautiskajām tiesvedībām;
- “**Kreditori**” par kopējo summu (2 162 354 362) *euro*, tai skaitā bilances posteņi:
 - “**Ilgtermiņa saistības**” (1 049 413 987) *euro* vērtībā par valsts un pašvaldību budžeta iestāžu ilgtermiņa aizņēmumiem no valsts budžeta, un valsts budžeta iestāžu, pašvaldību budžeta iestāžu, valsts un pašvaldību budžeta iestāžu savstarpējām ilgtermiņa saistībām un attiecīgām prasībām;
 - “**Īstermiņa saistības**” (1 112 940 375) *euro* vērtībā par valsts budžeta iestāžu, pašvaldību budžeta iestāžu, kā arī valsts un pašvaldību budžeta iestāžu savstarpējām saistībām un attiecīgām prasībām un par īstermiņa uzkrātajām saistībām starptautiskajām tiesvedībām.

Paskaidrojumi bilances posteņiem

Ilgtermiņa ieguldījumi

Ilgtermiņa ieguldījumi konsolidēti par valsts iestāžu, kā arī valsts un pašvaldību budžeta iestāžu savstarpējiem un Valsts kases valsts budžeta finanšu uzskaites savstarpējiem atlikumiem.

Piezīme Nr. KB.1. Nemateriālie ieguldījumi

2. tabula. Nemateriālie ieguldījumi (*euro*)

Rādītāji	Piezīmes Nr.	Pārskata perioda beigās	Pārskata perioda sākumā	Izmaiņas (+,-)	Procentuālās izmaiņas (3./2.*100)
A	B	1	2	3	4
1. Nemateriālie ieguldījumi	KB.1.	123 601 283	134 969 961	-11 368 678	-8.4
Attīstības pasākumi un programmas	KB.1.1.	5 678 292	7 092 838	-1 414 546	-19.9
Licences, koncesijas un patenti, preču zīmes un tamlīdzīgas tiesības	KB.1.2.	98 279 447	108 981 819	-10 702 372	-9.8
Pārējie nemateriālie ieguldījumi		7 975 237	8 655 059	-679 822	-7.9
Nemateriālo ieguldījumu izveidošana		10 254 162	9 769 653	484 509	5.0
Avansa maksājumi par nemateriālajiem ieguldījumiem		1 414 145	470 592	943 553	200.5

Piezīme Nr. KB.1.1. Attīstības pasākumi un programmas

Bilances posteņa “Attīstības pasākumi un programmas” samazinājumu 2017. gadā galvenokārt ietekmē pārskata periodā aprēķinātā amortizācija, lielākais šī posteņa samazinājums ir Kultūras ministrijai (1 127 997) *euro* vērtībā par ilgtermiņa ieguldījumiem Kultūras informācijas sistēmu centram.

Piezīme Nr. KB.1.2. Licences, koncesijas un patenti, preču zīmes un tamlīdzīgas tiesības

Bilances posteņi “Licences, koncesijas un patenti, preču zīmes un tamlīdzīgas tiesības” pārskata gadā būtiskākais palielinājums veidojies Aizsardzības ministrijai 1 749 890 *euro* vērtībā par pārskata gadā iegādātām datorprogrammām iestāžu funkciju nodrošināšanai, tai skaitā militārās ziņojumu apstrādes programmas komplekts ar licencēm Jūras novērošanas sistēmai, telekomunikāciju sistēmu programmatūra un datorprogrammas Ģeotelpiskās informācijas sistēmas un informācijas tehnoloģiju darbības nodrošināšanai un uzturēšanai.

Būtiskākais samazinājums bilances postenī “Licences, koncesijas un patenti, preču zīmes un tamlīdzīgas tiesības” ir Izglītības un zinātnes ministrijai (1 881 997) *euro* vērtībā, Tieslietu ministrijai (1 739 698) *euro* vērtībā un Veselības ministrijai (1 366 758) *euro* vērtībā, ko galvenokārt veido pārskata periodā aprēķinātā nemateriālo ieguldījumu amortizācija.

Piezīme Nr. KB.2. Pamatlīdzekļi

3. tabula. Pamatlīdzekļi (euro)

Rādītāji	Piezīmes Nr.	Pārskata perioda beigās	Pārskata perioda sākumā	Izmaiņas (+,-)	Procentuālās izmaiņas (3./2.*100)
A	B	1	2	3	4
2. Pamatlīdzekļi	KB.2.	13 128 541 664	12 762 101 259	366 440 405	2.9
Zeme, ēkas un būves		8 998 542 631	8 973 528 599	25 014 032	0.3
Tehnoloģiskās iekārtas un mašīnas		143 211 162	148 372 637	-5 161 475	-3.5
Pārējie pamatlīdzekļi	KB.2.1.	886 545 542	797 550 762	88 994 780	11.2
Pamatlīdzekļu izveidošana un nepabeigtā būvniecība	KB.2.2.	499 617 740	300 523 180	199 094 560	66.2
Turējumā nodotie valsts un pašvaldību īpašumi		1 183 285 023	1 209 003 314	-25 718 291	-2.1
Bioloģiskie un pazemes aktīvi		1 309 260 839	1 249 189 227	60 071 612	4.8
Ilgtermiņa ieguldījumi nomātajos pamatlīdzekļos		57 506 436	59 582 933	-2 076 497	-3.5
Avansa maksājumi par pamatlīdzekļiem	KB.2.3.	50 572 291	24 350 607	26 221 684	107.7

Piezīme Nr. KB.2.1. Pārējie pamatlīdzekļi

Lielākais pieaugums šajā bilances postenī ir:

- Kultūras ministrijai 50 315 710 *euro* vērtībā. Būtiskāko palielinājumu veido esības pārbaužu un novērtēšanas rezultātā atzītie muzeja krājumi 45 990 277 *euro* vērtībā Latvijas Nacionālajā mākslas muzejā;
- Aizsardzības ministrijai 18 044 157 *euro* vērtībā, saistīts ar pamatlīdzekļu iegādēm pārskata gadā, tai skaitā iegādāti transportlīdzekļi 9 191 773 *euro* vērtībā un saimniecības pamatlīdzekļi 8 387 002 *euro* vērtībā, kā arī ar būvniecības objektu nodošanu ekspluatācijā;
- Iekšlietu ministrija 12 286 622 *euro* vērtībā. Būtiskāko palielinājumu 11 917 628 *euro* vērtībā veido Valsts ugunsdzēsības un glābšanas dienesta iegādātie speciālie transportlīdzekļi.

Piezīme Nr. KB.2.2. Pamatlīdzekļu izveidošana un nepabeigtā būvniecība

Bilances postenī “Pamatlīdzekļu izveidošana un nepabeigtā būvniecība” lielākais palielinājums ir:

- Satiksmes ministrijai 38 391 457 *euro* vērtībā par saņemto pakalpojumu izmaksām, kas tieši attiecas uz pamatlīdzekļu izveidošanu. 2017. gadā uzsākti vairāki jauni autoceļu un tiltu rekonstrukcijas projekti;
- Aizsardzības ministrijai 38 095 173 *euro* vērtībā saistīts ar iegādēm būvniecības vajadzībām;
- Rīgas pilsētas pašvaldībai 16 893 662 *euro* vērtībā. Pārskata gadā turpināta izglītības, kultūras, veselības aprūpes, sociālās palīdzības un drošības iestāžu remontdarbu programma, veicot izlases veida telpu renovāciju, ūdensvada un kanalizācijas sistēmu

renovāciju, logu un fasāžu renovāciju un siltināšanu, izglītības iestāžu sporta un aktu zāļu un virtuves bloku renovāciju, kā arī uzsākti vai turpināti lieli rekonstrukcijas projekti, tai skaitā, Mežaparka Lielās estrādes pirmā posma rekonstrukcijas darbi 22 149 684 *euro* vērtībā;

- Ventspils pilsētas pašvaldībai 10 113 385 *euro* vērtībā galvenokārt par izveidotiem nepabeigtās būvniecības objektiem, tai skaitā zema enerģijas patēriņa Ventspils Mūzikas vidusskolas ēkas ar koncertzāles funkciju būvniecība un alternatīva tranzītmarsruta izveide TEN-T tīklam Ventspilī.

Būtiskākais samazinājums šajā bilances postenī ir Vides aizsardzības un reģionālās attīstības ministrijai (12 048 817) *euro* vērtībā, ko galvenokārt veido Valsts vides dienesta Latvijas un Šveices sadarbības programmas projekta “Vēsturiski piesārņoto vietu sanācijas Sarkandaugavas teritorijā” īstenošana pārskata gadā 11 715 631 *euro* vērtībā.

Piezīme Nr. KB.2.3. Avansa maksājumi par pamatlīdzekļiem

Būtiskākais palielinājums šajā bilances postenī ir:

- Izglītības un zinātnes ministrijai 4 714 390 *euro* vērtībā. Būtiskāko palielinājumu veido avansa maksājums par Latvijas Universitātes Akadēmiskā centra otrās kārtas būvniecību un autoruzraudzību 2 087 617 *euro* vērtībā;
- Aizsardzības ministrijai 4 455 880 *euro* vērtībā, galvenokārt par veiktiem avansa maksājumiem transportlīdzekļu iegādēm;
- Satiksmes ministrijai 3 164 511 *euro* vērtībā, galvenokārt par veiktiem avansa maksājumiem autoceļu rekonstrukcijām;
- Ventspils pilsētas pašvaldībai 2 984 285 *euro* vērtībā. Pārskata gadā uzsākta apjomīga pilsētas infrastruktūras objektu būvniecība un rekonstrukcija, kur saskaņā ar līguma nosacījumiem veikti avansa maksājumi, tai skaitā par zema enerģijas patēriņa Ventspils Mūzikas vidusskolas ēkas ar koncertzāles funkciju būvniecībai un alternatīva tranzītmarsruta izveidei TEN-T tīklam Ventspilī.

Bilances postenī “Avansa maksājumi par pamatlīdzekļiem” konsolidēti valsts un pašvaldību budžeta iestāžu savstarpējie avansa maksājumi un attiecīgās saistības.

Saskaņā ar ministriju un centrālo valsts iestāžu sniegto informāciju par iznomātajiem (izīrētajiem) pamatlīdzekļiem, saņemamās nomas maksas vērtība 2017. gada 31. decembrī ir 29 533 199 *euro* (skatīt 4. tabulu). Lielākie ieņēmumi ministrijām un centrālām valsts iestādēm plānoti no nedzīvojamo ēku iznomāšanas 19 404 915 *euro* vērtībā, no dzīvojamo ēku iznomāšanas 6 312 698 *euro* vērtībā un no zemes zem ēkām un būvēm iznomāšanas 2 707 191 *euro* vērtībā.

4. tabula. Ministriju un centrālo valsts iestāžu iznomātie (izīrētie) aktīvi (*euro*)

Aktīvu grupa	Saņemamās nomas maksas sadalījums pa termiņiem (naudas plūsma)					
	Kopā	2018. gadā	2019. gadā	2020. gadā	2021. gadā	turpmākaajos gados
A	1	2	3	4	5	6
Pamatlīdzekļi	29 533 199	7 028 054	5 368 779	4 243 972	3 594 219	9 298 175
Krājumi	1 334	632	251	251	200	0
Kopā:	29 534 533	7 028 686	5 369 030	4 244 223	3 594 419	9 298 175

Saskaņā ar pašvaldību sniegto informāciju par iznomātajiem (izīrētajiem) pamatlīdzekļiem, saņemamās nomas maksas vērtība 2017. gada 31. decembrī ir 125 735 357 *euro* (skatīt 5. tabulu). Lielākie ieņēmumi pašvaldībām plānoti no nedzīvojamo ēku iznomāšanas 59 908 684 *euro*

vērtībā, no pārējas zemes iznomāšanas 28 902 335 *euro* vērtībā un no zemes zem ēkām un būvēm iznomāšanas 19 597 286 *euro* vērtībā.

5. tabula. Pašvaldību iznomātie (izīrētie) aktīvi (*euro*)

Aktīvu grupa	Saņēmamās nomas maksas sadalījums pa termiņiem (naudas plūsma)					
	Kopā	2018. gadā	2019. gadā	2020. gadā	2021. gadā	turpmākaajos gados
A	1	2	3	4	5	6
Pamatlīdzekļi	125 735 357	16 776 792	11 750 264	10 633 810	9 304 221	77 270 270
Krājumi	3 742 091	202 195	184 519	178 010	161 977	3 015 390
Kopā:	129 477 448	16 978 987	11 934 783	10 811 820	9 466 198	80 285 660

Piezīme Nr. KB.3. Ilgtermiņa finanšu ieguldījumi

6. tabula. Ilgtermiņa finanšu ieguldījumi (*euro*)

Rādītāji	Piezīmes Nr.	Pārskata perioda beigās	Pārskata perioda sākumā	Izmaiņas (+,-)	Procentuālās izmaiņas (3./2.*100)
A	B	1	2	3	4
3. Ilgtermiņa finanšu ieguldījumi	KB.3.	12 503 562 982	11 229 302 031	1 274 260 951	11.3
Līdzdalība radniecīgo kapitālsabiedrību kapitālā	KB.3.1.	5 851 693 780	4 995 847 622	855 846 158	17.1
Līdzdalība asociēto kapitālsabiedrību kapitālā	KB.3.1.	161 543 942	155 627 935	5 916 007	3.8
Ilgtermiņa aizdevumi	KB.3.2.	153 032 455	200 215 854	-47 183 399	-23.6
Ilgtermiņa finanšu ieguldījumi vērtspapīros		6 905	40 295	-33 390	-82.9
Pārējie ilgtermiņa finanšu ieguldījumi		6 197 474 187	5 734 360 590	463 113 597	8.1
Turējumā nodoti ilgtermiņa finanšu ieguldījumi	KB.3.1.	135 076 760	140 247 590	-5 170 830	-3.7
Avansi par ilgtermiņa finanšu ieguldījumiem	KB.3.3.	4 734 953	2 962 145	1 772 808	59.8

Piezīme Nr. KB.3.1. Līdzdalība radniecīgo un asociēto kapitālsabiedrību kapitālā un turējumā nodotie ilgtermiņa finanšu ieguldījumi

Ilgtermiņa finanšu ieguldījumi radniecīgajās, asociētajās kapitālsabiedrībās un turējumā nodotajos ilgtermiņa finanšu ieguldījumos konsolidētajā bilancē pārrēķināti pēc pašu kapitāla metodes. Pārrēķina rezultātā ministriju un centrālo valsts iestāžu ilgtermiņa ieguldījumi kopumā palielinājušies par 1 676 319 800 *euro*, kas ir par 774 210 043 *euro* vairāk nekā 2016. gadā, kad pārrēķina rezultātā palielinājums bija 902 109 757 *euro* vērtībā. Savukārt pašvaldību ieguldījumi pārrēķina rezultātā kopumā palielinājušies par 14 715 316 *euro*, kas ir par 19 179 538 *euro* vairāk nekā 2016. gadā, kad pārrēķina rezultātā pašvaldību ieguldījumi samazinājās par (4 464 222) *euro*.

Ieguldījumu radniecīgo, tai skaitā turējumā nodotās līdzdalības radniecīgo kapitālsabiedrību kapitālā, un asociēto kapitālsabiedrību kapitālā kopējais apjoms (saskaņā ar iestāžu datiem) ir:

- ministrijās un centrālajās valsts iestādēs 3 158 666 921 *euro*, tai skaitā radniecīgajās kapitālsabiedrībās – 2 814 607 073 *euro*, turējumā nodotā līdzdalība radniecīgo kapitālsabiedrību kapitālā – 106 001 104 *euro*, un asociētajās kapitālsabiedrībās – 238 058 744 *euro*;

- pašvaldībās 1 298 808 785 *euro*, tai skaitā radniecīgajās kapitālsabiedrībās – 1 207 328 182 *euro* un asociētajās kapitālsabiedrībās – 91 480 603 *euro*.

Piezīme Nr. KB.3.2. Ilgtermiņa aizdevumi

Lielāko samazinājumu veido valsts struktūru kontrolētu un finansētu komercsabiedrību veiktās aizdevumu atmaksas pārskata gadā, tai skaitā aizdevumu atmaksas no valsts AS “Privatizācijas aģentūra” 34 727 765 *euro* vērtībā un SIA “Hiponia” 15 000 000 *euro* vērtībā.

Bilances postenī “Ilgtermiņa aizdevumi” veikta konsolidācija par valsts budžeta ilgtermiņa aizdevumiem valsts budžeta iestādēm, no valsts budžeta daļēji finansētām atvasinātām publiskām personām un to izveidotām iestādēm un pašvaldībām.

Piezīme Nr. KB.3.3. Avansi par ilgtermiņa finanšu ieguldījumiem

Lielākās izmaiņas 2017. gadā bilances postenī “Avansi par ilgtermiņa finanšu ieguldījumiem” veido Ekonomikas ministrijas avansa maksājums par finanšu ieguldījumiem 3 000 000 *euro* vērtībā valsts AS “Privatizācijas aģentūra”, pamatojoties uz likuma “Par valsts budžetu 2017. gadam” 63. pantu un 2017. gada 15. decembra Finanšu ministrijas rīkojumu Nr. 580 “Par apropriācijas palielināšanu”, pamatkapitāla palielināšanai ar mērķi segt SIA “FeLM” darbības izdevumus.

Piezīme Nr. KB.4. Ilgtermiņa prasības un uzkrājumi nedrošajām ilgtermiņa prasībām

7. tabula. Ilgtermiņa prasības un uzkrājumi nedrošajām ilgtermiņa prasībām (*euro*)

Rādītāji	Piezīmes Nr.	Pārskata perioda beigās	Pārskata perioda sākumā	Izmaiņas (+,-)	Procentuālās izmaiņas (3./2.*100)
A	B	1	2	3	4
4. Ilgtermiņa prasības un uzkrājumi nedrošajām ilgtermiņa prasībām	KB.4.	123 866 517	104 651 411	19 215 106	18.4
Ilgtermiņa prasības par Eiropas Savienību politiku instrumentu un pārējās ārvalstu finanšu palīdzības finansētajiem projektiem (pasākumiem)	KB.4.1.	91 008 366	74 859 848	16 148 518	21.6
Citas ilgtermiņa prasības	KB.4.2.	32 858 151	29 791 563	3 066 588	10.3

Bilances postenī “Ilgtermiņa prasības un uzkrājumi nedrošajām ilgtermiņa prasībām” konsolidēti valsts un pašvaldību budžeta iestāžu savstarpējie avansa maksājumi un attiecīgās saistības.

Piezīme Nr. KB.4.1. Ilgtermiņa prasības par Eiropas Savienību politiku instrumentu un pārējās ārvalstu finanšu palīdzības finansētajiem projektiem (pasākumiem)

Bilances postenī “Ilgtermiņa prasības par Eiropas Savienību politiku instrumentu un pārējās ārvalstu finanšu palīdzības finansētajiem projektiem (pasākumiem)” būtiskās izmaiņas veido:

- palielinājums Finanšu ministrijai 64 703 130 *euro* vērtībā par avansa maksājumu pieaugumu ES struktūrfondu un Kohēzijas fonda 2014. – 2020. gada plānošanas perioda līdzfinansētajos projektos, kā arī par CFLA iepriekšējā pārskata gadā izmaksāto avansu pārgrāmatošanu no īstermiņa prasībām uz ilgtermiņa prasībām tiem līgumiem ES struktūrfondu un Kohēzijas fonda 2014. – 2020. gada plānošanas perioda līdzfinansētajos projektos, kuru līguma beigu termiņš ir garāks par 2018. gada 31. decembri;

- samazinājums Zemkopībai ministrijai (3 307 033) *euro* vērtībā, kas saistīts ar to, ka AS “Attīstības finanšu institūcija ALTUM” saistībā ar Eiropas Lauksaimniecības fonda lauku attīstībai (turpmāk – ELFLA) un Eiropas Jūrlietu un zivsaimniecības fonda (turpmāk – EJZF) pasākuma “Kredītu fonds” darbību pēc Latvijas Lauku attīstības programmas 2007. – 2013. gadam un Rīcības programmas Eiropas Zivsaimniecības fonda (turpmāk – EZF) atbalsta ieviešanai Latvijā 2007. – 2013. gadam ietvaros ir atmaksājusi 3 304 378 *euro*, saņemtie līdzekļi no AS “Attīstības finanšu institūcija ALTUM” tika ieskaitīti valsts budžetā.

Piezīme Nr. KB.4.2. Citas ilgtermiņa prasības

Bilances postenī “Citas ilgtermiņa prasības” lielākās izmaiņas veido:

- palielinājums Ekonomikas ministrijai 3 165 425 *euro* vērtībā, tai skaitā 2 849 300 *euro* vērtībā AS “Attīstības finanšu institūciju Altum” mājokļu galvojuma programmas realizēšanai;
- samazinājums Rīgas pilsētas pašvaldībai (1 763 228) *euro* vērtībā, jo samazinājies no jauna noslēgto nekustamā īpašuma objektu un nekustamās mantas nomaksas pirkuma līgumu apjoms.

Pašvaldību sniegtā informācija par bilances postenī “Ilgtermiņa prasības un uzkrājumi nedrošajām ilgtermiņa prasībām” izveidoto uzkrājumu vērtību uzrādīta 12. tabulā par pašvaldību uzkrājumiem aktīviem pārskata gada beigās. Ministrijas un centrālās iestādes nav veidojušas uzkrājumus ilgtermiņa prasībām.

Finanšu bilancē uzskaitīti finanšu ieguldījumi AS “Reverta” 356 173 579 *euro* vērtībā, kas cedēti SIA “REAP” un kam izveidoti uzkrājumi pilnā apmērā.

Apgrozāmie līdzekļi

Apgrozāmie līdzekļi konsolidēti par valsts iestāžu, kā arī valsts un pašvaldību budžeta iestāžu savstarpējiem un Valsts kases valsts budžeta finanšu uzskaites savstarpējiem atlikumiem.

Piezīme Nr. KB.5. Krājumi

8. tabula. Krājumi (*euro*)

Rādītāji	Piezīmes Nr.	Pārskata perioda beigās	Pārskata perioda sākumā	Izmaiņas (+,-)	Procentuālās izmaiņas (3./2.*100)
A	B	1	2	3	4
5. Krājumi	KB.5.	634 844 460	548 505 170	86 339 290	15.7

Lielākais pieaugums bilances postenī “Krājumi” ir:

- Aizsardzības ministrijai 78 162 876 *euro* vērtībā. Izmaiņas galvenokārt saistītas ar krājumu iegādēm pārskata gadā un saņemtajiem krājumiem par iepriekšējos periodos samaksātajiem avansiem, tai skaitā saņemts speciālais militārais inventārs;
- Vides aizsardzības un reģionālās attīstības ministrijai 6 282 824 *euro* vērtībā. Palielinājumu ietekmēja no nemateriālajiem ieguldījumiem pārklasificētās emisijas kvotas 13 239 590 *euro*. Emisijas kvotas pārskata gadā pārvērtētas un izslēgtas no krājumu sastāva (6 986 742) *euro* vērtībā;
- Iekšlietu ministrijai 2 343 174 *euro* vērtībā, ko galvenokārt ietekmēja pārējo materiālu un pārējā inventāra iegāde un avansa maksājumi par krājumiem;

- Talsu novada pašvaldībai 2 213 338 *euro* vērtībā. Palielinājumu būtiski ietekmēja no ilgtermiņa ieguldījumiem pārklassificētie pamatlīdzekļi, kas paredzēti pārdošanai un ieguldīšanai SIA “Talsu ūdens” kapitālā.

Lielākais samazinājums šajā bilances postenī ir:

- Rīgas pilsētas pašvaldībai (3 422 890) *euro* vērtībā, ko galvenokārt veido no krājumiem izslēgtās atsavināšanai un privatizācijai paredzētās zemes un būves;
- Satiksmes ministrijai (2 381 822) *euro* vērtībā, jo sakarā ar zemes privatizācijas izbeigšanu pārskata periodā no krājumiem izslēgta valsts akciju sabiedrībai “Privatizācijas aģentūra” valdījumā nodotā zemes vienība.

Bilances postenī “Krājumi” konsolidēti valsts un pašvaldību budžeta iestāžu savstarpējie avansa maksājumi par krājumiem un attiecīgās saistības.

Informāciju par ministriju un centrālo valsts iestāžu iznomātajiem (izīrētajiem) krājumiem skatīt 4. tabulā, savukārt informāciju par pašvaldību iznomātajiem (izīrētajiem) krājumiem skatīt 5. tabulā.

Piezīme Nr. KB.6. Debitori

9. tabula. Debitori (*euro*)

Rādītāji	Piezīmes Nr.	Pārskata perioda beigās	Pārskata perioda sākumā	Izmaiņas (+,-)	Procentuālās izmaiņas (3./2.*100)
A	B	1	2	3	4
6. Debitori	KB.6.	252 162 615	292 547 070	-40 384 455	-13.8

Lielākās šī bilances posteņa izmaiņas ir:

- finanšu bilancē samazinājums (27 500 624) *euro* vērtībā, ko galvenokārt veido prasību samazinājums par ES fondu 2007. – 2013. gada plānošanas perioda līdzekļiem:
 - pret Eiropas sociālo fondu (turpmāk – ESF) samazinājums (25 559 986) *euro* vērtībā galvenokārt saistībā ar saņemtajiem ESF līdzekļiem no EK;
 - pret Eiropas reģionālās attīstības fondu (turpmāk – ERAF) samazinājums (1 834 696) *euro* vērtībā saistībā ar saņemtajām atmaksām par neatbilstoši veiktajiem izdevumiem;
 - pret Kohēzijas fondu samazinājums (113 238) *euro* vērtībā saistībā ar saņemtajām atmaksām par neatbilstoši veiktajiem izdevumiem;
- Labklājības ministrijai samazinājums (2 727 231) *euro* vērtībā, ko galvenokārt veido uzkrāto ieņēmumu samazinājums pārskata periodā saistībā ar termiņnoguldījumu par 2014. gadu atmaksu un aprēķināto procentu saņemšanu 2017. gadā.

Bilances postenī “Debitori” konsolidētas valsts un pašvaldību budžeta iestāžu savstarpējās un Valsts kases valsts budžeta finanšu uzskaites savstarpējās prasības un attiecīgās saistības.

Būtisku šī bilances posteņa daļu veido prasības par nekustamā īpašuma nodokli.

Atbilstoši pašvaldību sniegtai informācijai 10. tabulā uzrādīta informācija par nekustamā īpašuma nodokļa prasību sadalījumu atbilstoši termiņiem.

SKAIDROJUMS VALSTS KONSOLIDĒTAI GRĀMATVEDĪBAS BILANCEI

10. tabula. Nekustamā īpašuma nodokļa bruto prasību sadalījums atbilstoši kavējuma termiņiem (euro)

Nodokļa nosaukums/ termiņš	līdz 1 gadam	1 - 2 gadi	3-5 gadi	vairāk nekā 5 gadi
A	1	2	3	4
Nekustamā īpašuma nodoklis par zemi	7 908 600	4 860 677	2 743 248	4 063 678
Nekustamā īpašuma nodoklis par ēkām un būvēm	4 429 633	3 324 660	1 897 661	2 249 715
Nekustamā īpašuma nodoklis par mājokļiem	2 223 020	1 107 754	609 805	647 101
Kopā:	14 561 253	9 293 091	5 250 714	6 960 494

Kopējais piešķirtais nekustamā īpašuma nodokļa samaksas atvieglojums 2017. gadā ir 16 006 684 *euro* vērtībā. Salīdzinājumā ar 2016. gadu nekustamā īpašuma nodokļa samaksas atvieglojumu apmērs palielinājies par 1 503 642 *euro* jeb 10,4 % apmērā.

Lielākie nekustamā īpašuma nodokļa samaksas atvieglojumi piešķirti:

- daudz bērnu ģimenēm un aizbildņu ģimenēm 3 865 885 *euro* vērtībā, kas ir par 11,2 % jeb 388 652 *euro* vairāk nekā 2016. gadā;
- fiziskajām personām, kuras deklarējušas pamata dzīvesvietu Jūrmalas administratīvajā teritorijā līdz pirmstaksācijas gada 31. decembrim, atvieglojumi taksācijas gadā nekustamā īpašuma nodoklim aprēķināti 2 666 350 *euro* vērtībā, kas ir par 5,0 % jeb 126 714 *euro* vairāk kā 2016. gadā;
- speciālajām ekonomiskajām zonām 2 219 783 *euro* vērtībā, kas ir par (7,6) % jeb (181 645) *euro* mazāk kā 2016. gadā.

Saskaņā ar ministriju un centrālo valsts iestāžu sniegto informāciju prasībām izveidoto uzkrājumu vērtība 2017. gada beigās ir (275 845 466) *euro* (skatīt 11. tabulu). Salīdzinājumā ar 2016. gada 31. decembri uzkrājumu apjoms prasībām palielinājies par 43 676 909 *euro* jeb 18,8 % apmērā.

Būtiskākie uzkrājumu palielinājumi:

- Tieslietu ministrijai 43 868 289 *euro* vērtībā, ko galvenokārt veido Uzturlīdzekļu garantiju fonda administrācijas pārskata gadā izveidoto uzkrājumu palielinājums 43 888 876 *euro* vērtībā nedrošo (šaubīgo) debitoru parādiem – parāda pamatsummai un likumiskajiem procentiem;
- Zemkopības ministrijai 4 315 627 *euro* vērtībā, ko galvenokārt veido Lauku atbalsta dienesta izveidoto uzkrājumu palielinājums 4 387 809 *euro* vērtībā ES fondu debitoriem, kas izvērtēti kā nedroši un kam ir iestājies atmaksas kavējuma termiņš.

11. tabula. Informācija par ministriju un centrālo valsts iestāžu uzkrājumiem aktīviem pārskata gada beigās (euro)

Posteņa nosaukums	Uzkrājuma apjoms %					Kopā
	25 %	50 %	75 %	80 %	100 %	
A	1	2	3	4	5	6
Debitori	244 390	588 996	1 646 949	3 952 415	269 412 716	275 845 466
Kopā:	244 390	588 996	1 646 949	3 952 415	269 412 716	275 845 466

Saskaņā ar pašvaldību sniegto informāciju prasībām izveidoto uzkrājumu vērtība 2017. gada beigās ir (51 429 780) *euro* (skatīt 12. tabulu). Salīdzinājumā ar 2016. gada 31. decembri uzkrājumu apjoms prasībām samazinājies par (1 653 301) *euro* jeb (3,1) % apmērā. Lielākais izveidoto uzkrājumu samazinājums (1 063 972) *euro* vērtībā ir Rīgas pilsētas pašvaldībai.

SKAIDROJUMS VALSTS KONSOLIDĒTAI GRĀMATVEDĪBAS BILANCEI

12. tabula. Informācija par pašvaldību uzkrājumiem aktīviem pārskata gada beigās (euro)

Posteņa nosaukums	Uzkrājuma apjoms %					Kopā
	25 %	50 %	75 %	80 %	100 %	
A	1	2	3	4	5	6
Ilgtermiņa prasības un uzkrājumi nedrošām ilgtermiņa prasībām	1 379	2 422	1 797	196 560	12 825	214 983
Debitori	497 243	930 660	1 685 477	12 085 042	36 016 375	51 214 797
Kopā:	498 622	933 082	1 687 274	12 281 602	36 029 200	51 429 780

Piezīme Nr. KB.7. Nākamo periodu izdevumi un avansi par pakalpojumiem un projektiem

13. tabula. Nākamo periodu izdevumi un avansi par pakalpojumiem un projektiem (euro)

Rādītāji	Piezīmes Nr.	Pārskata perioda beigās	Pārskata perioda sākumā	Izmaiņas (+,-)	Procentuālās izmaiņas (3./2.*100)
A	B	1	2	3	4
7. Nākamo periodu izdevumi un avansi par pakalpojumiem un projektiem	KB.7.	237 504 096	211 500 998	26 003 098	12.3

Saskaņā ar iestāžu sniegto informāciju lielākās izmaiņas šajā bilances postenī ir:

- Finanšu ministrijai palielinājums 32 501 278 euro vērtībā, tai skaitā palielinājums 22 518 240 euro vērtībā par izmaksātiem avansiem ES struktūrfondu un Kohēzijas fonda 2014. – 2020. gada plānošanas perioda ietvaros;
- Zemkopības ministrijai palielinājums 12 299 775 euro vērtībā, kas galvenokārt saistīts ar to, ka pārskata gadā aktīvi iesniegti un apstiprināti ES fondu pasākumu projekti. Būtiskākie ir Lauku atbalsta dienesta transferti, kas izmaksāti ELFLA pasākuma “Pamatpakalpojumi un ciematu atjaunošana lauku apvidos (2014. – 2020.)” ietvaros;
- Ekonomikas ministrijai samazinājums (11 983 785) euro, galvenokārt par atzītiem izdevumiem par Ieguldījumu fonda īstenošanas līguma ar "AS “Attīstības finanšu institūcija Altum” ietvaros veikto ieguldījumu pārvērtēšanu, finanšu starpnieku vadības izmaksām un "AS “Attīstības finanšu institūcija Altum” veikto ieguldījumu Baltijas Inovāciju fondā;
- Ārlietu ministrijai samazinājums (2 758 925) euro vērtībā, tai skaitā samazinājums (2 720 225) euro vērtībā par veiktām iemaksām starptautiskajās organizācijās.

Bilances postenī “Nākamo periodu izdevumi un avansi par pakalpojumiem un projektiem” konsolidēti valsts un pašvaldību budžeta iestāžu savstarpējie avansa maksājumi un attiecīgās saistības.

Piezīme Nr. KB.8. Īstermiņa finanšu ieguldījumi

14. tabula. Īstermiņa finanšu ieguldījumi (euro)

Rādītāji	Piezīmes Nr.	Pārskata perioda beigās	Pārskata perioda sākumā	Izmaiņas (+,-)	Procentuālās izmaiņas (3./2.*100)
A	B	1	2	3	4
8. Īstermiņa finanšu ieguldījumi	KB.8.	882 243 478	852 150 102	30 093 376	3.5

SKAIDROJUMS VALSTS KONSOLIDĒTAI GRĀMATVEDĪBAS BILANCEI

Rādītāji	Piezīmes Nr.	Pārskata perioda beigās	Pārskata perioda sākumā	Izmaiņas (+,-)	Procentuālās izmaiņas (3./2.*100)
A	B	1	2	3	4
Līdzdalība radniecīgo kapitālsabiedrību kapitālā		335 798	345 169	-9 371	-2.7
Īstermiņa aizdevumi un ilgtermiņa aizdevumu īstermiņa daļa	KB.8.1.	74 144 698	24 297 421	49 847 277	205.2
Īstermiņa noguldījumi	KB.8.2.	720 000 000	796 433 830	-76 433 830	-9.6
Īstermiņa finanšu ieguldījumi vērtspapīros	KB.8.3.	87 718 734	31 032 911	56 685 823	182.7
Pārējie īstermiņa finanšu ieguldījumi		44 248	40 771	3 477	8.5

Būtiskākie atlikumi un lielākās izmaiņas bilances posteņi "Īstermiņa finanšu ieguldījumi" 2017. gadā saistītas ar Valsts kases valsts budžeta finanšu uzskaiti.

Piezīme Nr. KB.8.1. Īstermiņa aizdevumi un ilgtermiņa aizdevumu īstermiņa daļa

Bilances posteņi "Īstermiņa aizdevumi un ilgtermiņa aizdevumu īstermiņa daļa" uzrādīti konsolidētie valsts budžeta un pašvaldību aizdevumi. Bilances postenis konsolidēts par valsts budžeta aizdevumiem valsts budžeta iestādēm, no valsts budžeta daļēji finansētām atvasinātām publiskām personām un to izveidotām iestādēm un pašvaldībām.

Finanšu bilancē 2017. gada 31. decembrī uzrādīti izveidotie uzkrājumi nedrošiem parādiem par īstermiņa aizdevumiem un ilgtermiņa aizdevumu īstermiņa daļu (69 143 693) *euro* vērtībā. Pārskata gadā uzkrājums nedrošiem parādiem palielinājies par (20 823 529) *euro*, ko veido izveidotā uzkrājuma pārklassificēšana no ilgtermiņa aizdevumiem (28 578 232) *euro* vērtībā un uzkrājumu nedrošiem parādiem samazinājums 7 754 703 *euro* vērtībā.

Valsts budžeta aizdevumu struktūra skaidrota konsolidētās bilances skaidrojuma sadaļā "Valsts budžeta aizdevumi un to struktūra".

Pašvaldību aizdevumu struktūra skaidrota konsolidētās bilances skaidrojuma sadaļā "Pašvaldību aizdevumi un to struktūra".

Piezīme Nr. KB.8.2. Īstermiņa noguldījumi

15. tabula. Īstermiņa noguldījumi (*euro*)

Rādītāji	Piezīmes Nr.	Pārskata perioda beigās	Pārskata perioda sākumā	Izmaiņas (+,-) (1.- 2.)	Procentuālās izmaiņas (3./2. x 100)
A	B	1	2	3	4
Īstermiņa noguldījumi	KB.8.2.	720 000 000	796 433 830	-76 433 830	-9.6
Iekšzemes finanšu sabiedrībās		172 000 000	395 716 915	-223 716 915	-56.5
Ārvalstu finanšu sabiedrībās		548 000 000	400 716 915	147 283 085	36.8

Bilances posteņi "Īstermiņa noguldījumi" būtiskākās izmaiņas salīdzinājumā ar 2016. gada 31. decembri veido valsts budžeta (Valsts kases) īstermiņa noguldījumu iekšzemes un ārvalstu finanšu sabiedrībās samazinājums (76 433 830) *euro* vērtībā.

Piezīme Nr. KB.8.3. Īstermiņa finanšu ieguldījumi vērtspapīros

Bilances posteņi "Īstermiņa finanšu ieguldījumi vērtspapīros" 2017. gada 31. decembrī uzskaitīti ieguldījumi 87 718 734 *euro* vērtībā, ko veido īstermiņa finanšu ieguldījumi:

- iekšzemes finanšu sabiedrību (AS "Reverta") vērtspapīros īstermiņa daļa 28 457 000 *euro* vērtībā, kam pilnā apmērā izveidoti uzkrājumi aktīvu vērtības

samazinājumam. Salīdzinājumā ar 2016. gada 31. decembri īstermiņa finanšu ieguldījumu iekšzemes finanšu sabiedrību vērtspapīros samazinājušies (5 185 278) *euro* vērtībā;

- ārvalstu finanšu sabiedrību vērtspapīros 87 718 734 *euro* vērtībā, ko veido vērtspapīru pamatsumma 87 441 000 *euro* vērtībā un vērtspapīru prēmija 277 734 *euro* vērtībā. Salīdzinājumā ar 2016. gada 31. decembri īstermiņa finanšu ieguldījumi ārvalstu vērtspapīros palielinājušies par 61 871 101 *euro* vērtībā, jo 2017. gadā veikto eiroobligāciju emisiju rezultātā uzkrātie brīvie finanšu līdzekļi ir ieguldīti ne tikai noguldījumos, bet arī ārvalstu finanšu sabiedrību vērtspapīros.

Piezīme Nr. KB.9. Naudas līdzekļi

16. tabula. Naudas līdzekļi (*euro*)

Rādītāji	Piezīmes Nr.	Pārskata perioda beigās	Pārskata perioda sākumā	Izmaiņas (+,-)	Procentuālās izmaiņas (3./2.*100)
A	B	1	2	3	4
9. Naudas līdzekļi	KB.9.	667 508 201	738 923 163	-71 414 962	-9.7

Kopējais naudas līdzekļu atlikums pārskata gada beigās ir 667 508 201 *euro*, t.sk. Valsts kases naudas līdzekļu atlikumi 372 834 284 *euro* vērtībā, ko veido atlikumi iekšzemes finanšu sabiedrībās 357 607 458 *euro* vērtībā un ārvalstu finanšu sabiedrībās 15 226 826 *euro* vērtībā.

Lielākais samazinājums bilances posteņī “Naudas līdzekļi” 2017. gadā saistīts ar Valsts kases valsts budžeta finanšu uzskaiti (98 370 509) *euro* vērtībā, tai skaitā samazinājums iekšzemes finanšu sabiedrībās (75 187 554) *euro* vērtībā un ārvalstu finanšu sabiedrībās (23 182 955) *euro* vērtībā.

Bilances posteņī “Naudas līdzekļi” konsolidēti valsts un pašvaldību budžeta iestāžu naudas līdzekļi Valsts kases kontos un Valsts kases valsts budžeta finanšu uzskaitē reģistrētās attiecīgās saistības par klientu kontu atlikumiem un noguldījumiem Valsts kases kontos.

Pašu kapitāls

Pašu kapitāla bilances posteņu atlikumi uzrādīti konsolidētajā pašu kapitāla (neto aktīvu) pārskatā.

Piezīme Nr. KB.10. Rezerves

17. tabula. Rezerves (*euro*)

Rādītāji	Piezīmes Nr.	Pārskata perioda beigās	Pārskata perioda sākumā	Izmaiņas (+,-)	Procentuālās izmaiņas (3./2.*100)
A	B	1	2	3	4
1. Rezerves	KB.10.	188 360 301	185 203 196	3 157 105	1.7

Būtiskākās šī posteņa izmaiņas veido konsolidējot Ekonomikas, Finanšu un Zemkopības ministrijas ieguldījumu AS “Attīstības finanšu institūcija Altum”, pēc izmaksu metodes novērtētais ieguldījums pārrēķināts pielietojot pašu kapitāla metodi un saskaņā ar to, ka kapitālsabiedrības pašu kapitālā ir notikušas izmaiņas, kas nav iekļautas kapitālsabiedrības peļņas vai zaudējuma aprēķinā, tad šīs izmaiņas atzītas konsolidētās bilances pārējās rezervēs 7 544 681 *euro* vērtībā.

Piezīme Nr.KB.11. Budžeta izpildes rezultāti

18. tabula. Budžeta izpildes rezultāti (euro)

Rādītāji	Piezīmes Nr.	Pārskata perioda beigās	Pārskata perioda sākumā	Izmaiņas (+,-)	Procentuālās izmaiņas (3./2.*100)
A	B	1	2	3	4
2. Budžeta izpildes rezultāti	KB.11.	11 069 295 715	10 056 613 743	1 012 681 972	10.1
Iepriekšējo pārskata gadu budžeta izpildes rezultāts		10 056 811 911	9 336 143 362	720 668 549	7.7
Pārskata gada budžeta izpildes rezultāts	KB.11.1.	1 012 483 804	720 470 381	292 013 423	40.5

Piezīme Nr. KB.11.1. Pārskata gada budžeta izpildes rezultāts

2017. gadā nav bijušas būtiskas izmaiņas normatīvos aktos, kas nosaka grāmatvedības uzskaiti un pārskatu sagatavošanu budžeta iestādēs, kas būtiski ietekmētu bilances posteni "Pārskata gada budžeta izpildes rezultāts".

Detalizēti bilances postenis "Pārskata gada budžeta izpildes rezultāts" skaidrots konsolidētajā finansiālās darbības pārskatā.

Piezīme Nr. KB.12. Uzkrājumi

19. tabula. Uzkrājumi (euro)

Rādītāji	Piezīmes Nr.	Pārskata perioda beigās	Pārskata perioda sākumā	Izmaiņas (+,-)	Procentuālās izmaiņas (3./2.*100)
A	B	1	2	3	4
IV. Uzkrājumi	KB.12.	15 106 374	51 930 269	-36 823 895	-70.9

Lielākais bilances posteņa "Uzkrājumi" atlikuma samazinājums (33 907 402) euro vērtībā 2017. gadā saistīts ar Valsts kases valsts budžeta finanšu uzskaiti. 2017. gada 31. decembrī finanšu bilancē uzrādīti izveidotie uzkrājumi iespējamiem izdevumiem par valsts sniegtajiem galvojumiem 2 316 148 euro vērtībā, kuriem pastāv risks, ka galvotā aizņēmuma summa netiks maksāta no aizņēmēja līdzekļiem, un tā atmaksai nav paredzēti valsts budžeta līdzekļi attiecīgās nozares ministrijas budžetā. Šo summu veido izveidotie uzkrājumi galvojumu pamatsummām 2 167 154 euro vērtībā, tai skaitā SIA "Vidusdaugavas SPAAO" 1 946 216 euro vērtībā un citiem galvojuma ņēmējiem, un galvojumu procentu maksājumiem 148 994 euro vērtībā.

Kreditori

Kreditori konsolidēti par valsts iestāžu, kā arī valsts un pašvaldību budžeta iestāžu savstarpējiem un Valsts kases valsts budžeta finanšu uzskaites savstarpējiem debitoru, avansa maksājumu un kreditoru atlikumiem.

Piezīme Nr. KB.13. Ilgtermiņa saistības

20. tabula. Ilgtermiņa saistības (euro)

Rādītāji	Piezīmes Nr.	Pārskata perioda beigās	Pārskata perioda sākumā	Izmaiņas (+,-)	Procentuālās izmaiņas (3./2.*100)
A	B	1	2	3	4
5. Ilgtermiņa saistības	KB.13.	14 955 562 735	14 066 610 193	888 952 542	6.3
Ilgtermiņa aizņēmumi	KB.13.1.	1 343 368 553	1 150 943 431	192 425 122	16.7

SKAIDROJUMS VALSTS KONSOLIDĒTAI GRĀMATVEDĪBAS BILANCEI

Rādītāji	Piezīmes Nr.	Pārskata perioda beigās	Pārskata perioda sākumā	Izmaiņas (+,-)	Procentuālās izmaiņas (3./2.*100)
A	B	1	2	3	4
Emitēto obligāciju un citu parāda vērtspapīru ilgtermiņa daļa		7 019 957 264	6 788 178 130	231 779 134	3.4
Ilgtermiņa parādi piegādātājiem un darbuņēmējiem		270 296 004	297 273 459	-26 977 455	-9.1
Ilgtermiņa uzkrātās saistības	KB.13.2.	311 945 332	241 663 263	70 282 069	29.1
Ilgtermiņa nākamo periodu ieņēmumi un saņemtie avansi	KB.13.3.	65 299 015	56 163 700	9 135 315	16.3
Pārējās ilgtermiņa saistības		5 944 696 567	5 532 388 210	412 308 357	7.5

Piezīme Nr. KB.13.1. Ilgtermiņa aizņēmumi

Bilances postenis "Ilgtermiņa aizņēmumi" konsolidēts par savstarpējiem valsts budžeta (Valsts kases) un ministriju un pašvaldību aizdevumiem un aizņēmumiem.

Būtiskas šī bilances posteņa izmaiņas veido Valsts kases valsts budžeta finanšu uzskaitē atzītais vērtības palielinājums par valsts budžeta (Valsts kases) parāda portfeļa atvasināto finanšu instrumentu valūtas darījumiem 312 937 946 *euro* vērtībā un samazinājums par ilgtermiņa aizņēmumu atmaksu un ilgtermiņa aizņēmumu īstermiņa daļas pārklasificēšanu uz īstermiņa saistībām kopā (104 208 001) *euro* vērtībā.

Informācija par būtiskām izmaiņām šajā bilances postenī atklāta Pārskatā par valsts konsolidēto parādu, tā skaidrojumā, 4. un 5. pielikumā.

Paskaidrojumi par būtiskām izmaiņām šajā bilances postenī, kas saistīti ar atvasinātu finanšu instrumentu izmantošanu, sniegti sadaļā "Valsts kases izmantotie atvasinātie finanšu instrumenti".

Saskaņā ar iestāžu sniegtajiem datiem, kas izslēgti konsolidācijā, būtisks palielinājums iestādēm bilances postenī "Ilgtermiņa aizņēmumi" ir Siguldas novada pašvaldībai 6 766 363 *euro* vērtībā, tai skaitā par projektu siltumnīcefekta gāzu emisiju samazināšanai Siguldas novada kultūras centra ēkā 3 246 721 *euro*, un Ogres novada pašvaldībai 6 139 859 *euro* vērtībā ESF projektu realizācijai.

Piezīme Nr. KB.13.2. Ilgtermiņa uzkrātās saistības

Lielāko šī bilances posteņa palielinājumu veido Valsts kases valsts budžeta finanšu uzskaitē atzītās ilgtermiņa uzkrātās saistības 86 942 286 *euro* vērtībā. 2017. gada 31. decembrī finanšu bilancē uzrādītas ilgtermiņa uzkrātās saistības iespējamiem izdevumiem par valsts sniegtajiem galvojumiem 109 371 028 *euro* vērtībā, kuriem pastāv risks, ka galvotā aizņēmuma summa netiks maksāta no aizņēmēja līdzekļiem, bet tā atmaksai ir paredzēti valsts budžeta līdzekļi attiecīgās nozares ministrijas budžetā. Šo summu veido ilgtermiņa uzkrātās saistības galvojumu pamatsummām 109 011 239 *euro* vērtībā, tai skaitā valsts SIA "Paula Stradiņa Klīniskā universitātes slimnīca" 37 274 337 *euro* vērtībā, SIA "Rīgas Austrumu klīniskā universitātes slimnīca" 28 804 126 *euro* vērtībā, valsts SIA "Bērnu klīniskā universitātes slimnīca" 14 656 776 *euro* vērtībā un citiem, un procentu maksājumiem 359 789 *euro* vērtībā.

Saskaņā ar iestāžu sniegtajiem datiem, būtisks samazinājums bilances postenī "Ilgtermiņa uzkrātās saistības" ir Rīgas pilsētas pašvaldībai (16 785 441) *euro* vērtībā ko veido atvasināta finanšu instrumenta, kas noslēgts ar Deutsche Bank AG patiesās vērtības un aprēķināto uzkrāto procentu samazinājums.

Piezīme Nr. KB.13.3. Ilgtermiņa nākamo periodu ieņēmumi un saņemtie avansi

Saskaņā ar iestāžu sniegto informāciju lielākais bilances posteņa “Ilgtermiņa nākamo periodu ieņēmumi un saņemtie avansi” pieaugums ir:

- Izglītības un zinātnes ministrijai 9 097 134 *euro* vērtībā par saņemtiem avansiem no CFLA par ES ERAF projektu īstenošanu ar līguma un darbu izpildi līdz 2020. gadam Latvijas Universitātei;
- finanšu bilancē 6 971 486 *euro* vērtībā, ko veido saņemtie līdzekļi no siltumnīcefekta gāzu emisiju kvotu pārdošanas izsolēm 15 391 450 *euro* vērtībā un uz īstermiņa nākamo periodu ieņēmumiem pārklasificētie ilgtermiņa nākamo periodu ieņēmumi (8 419 964) *euro* vērtībā saskaņā ar Vides aizsardzības un reģionālās attīstības ministrijas sniegto novērtējumu;
- Rēzeknes pilsētas pašvaldībai 4 938 043 *euro* vērtībā. Rēzeknes pilsētas pašvaldība uzsākusi ES projektu īstenošanu jaunā 2014. – 2020. gada plānošanas perioda ietvaros un saņēmusi avansus saskaņā ar noslēgtajiem finansēšanas līgumiem no CFLA. Būtiskākie projekti: Uzņēmējdarbību veicinošās infrastruktūras izveide rūpniecisko teritoriju atjaunošanai Rēzeknes pilsētas Ziemeļu rajona RSEZ teritorijā – 2 000 000 *euro* un Industriālo teritoriju tīklojuma izveide uzņēmējdarbības veicināšanai Rēzeknes pilsētas, Rēzeknes un Viļānu novados – 1 700 000 *euro*;

Saskaņā ar iestāžu sniegto informāciju lielākais samazinājums šajā bilances postenī ir Iekšlietu ministrijai (1 169 007) *euro* vērtībā, ko galvenokārt veido ilgtermiņa saistību pārgrāmatošana uz īstermiņa saistībām, kas būs atzītas ieņēmumos sākot ar 2018. gadu.

Bilances postenī “Ilgtermiņa nākamo periodu ieņēmumi un saņemtie avansi” konsolidētas valsts un pašvaldību budžeta iestāžu savstarpējās saistības un attiecīgās prasības.

Piezīme Nr. KB.14. Īstermiņa saistības21. tabula. Īstermiņa saistības (*euro*)

Rādītāji	Piezīmes Nr.	Pārskata perioda beigās	Pārskata perioda sākumā	Izmaiņas (+,-)	Procentuālās izmaiņas (3./2.*100)
A	B	1	2	3	4
6. Īstermiņa saistības	KB.14.	2 325 510 171	2 514 293 764	-188 783 593	-7.5
Īstermiņa aizņēmumi un ilgtermiņa aizņēmumu īstermiņa daļa	KB.14.1.	132 063 024	117 629 575	14 433 449	12.3
Emitēto obligāciju un citu parāda vērtspapīru īstermiņa daļa	KB.14.2.	765 673 246	991 218 841	-225 545 595	-22.8
Īstermiņa saistības pret piegādātājiem un darbuzņēmējiem	KB.14.3.	124 695 583	102 817 375	21 878 208	21.3
Īstermiņa uzkrātās saistības		553 684 012	566 557 438	-12 873 426	-2.3
Norēķini par darba samaksu un ieturējumiem (izņemot nodokļus)		32 562 556	34 390 739	-1 828 183	-5.3
Nodokļi un sociālās apdrošināšanas maksājumi		38 473 253	40 004 670	-1 531 417	-3.8
Pārējās īstermiņa saistības		542 024 048	539 733 927	2 290 121	0.4
Nākamo periodu ieņēmumi un saņemtie avansi	KB.14.4.	136 334 449	121 941 199	14 393 250	11.8

Piezīme Nr. KB.14.1. Īstermiņa aizņēmumi un ilgtermiņa aizņēmumu īstermiņa daļa

Bilances postenis “Īstermiņa aizņēmumi un ilgtermiņa aizņēmumu īstermiņa daļa” konsolidēts par savstarpējiem valsts budžeta (Valsts kases) un ministriju un pašvaldību aizdevumiem un aizņēmumiem.

Saskaņā ar iestāžu sniegto informāciju lielākais bilances posteņa “Īstermiņa aizņēmumi un ilgtermiņa aizņēmumu īstermiņa daļa” pieaugums ir:

- Izglītības un zinātnes ministrijai 11 774 387 *euro* vērtībā. Aizņēmuma palielinājums galvenokārt saistīts ar Rīgas Tehniskās universitātes ieguldītā līdzfinansējuma refinansēšanu un līdzfinansējuma saņemšanu, infrastruktūras attīstību un citu Rīgas Tehniskās universitātes vajadzību finansēšanu ES struktūrfondu, grantu un citu finanšu instrumentu ietvaros;
- Rīgas pilsētas pašvaldībai 4 238 277 *euro* vērtībā, ko galvenokārt veido veiktā ilgtermiņa saistību daļas pārgrāmatošana uz īstermiņa saistībām, atbilstoši līgumos noteiktajiem atmaksas grafikiem.

Informācija par būtiskām izmaiņām šajā bilances postenī atklāta Pārskatā par valsts konsolidēto parādu, tā skaidrojumā, 4. un 5. pielikumā.

Piezīme Nr. KB.14.2. Emitēto obligāciju un citu parāda vērtspapīru īstermiņa daļa22. tabula. Emitēto obligāciju un citu parāda vērtspapīru īstermiņa daļa (*euro*)

Rādītāji	Pārskata perioda beigās	Pārskata perioda sākumā	Izmaiņas (+,-)	Procentuālās izmaiņas (3./2.x100)
A	1	2	3	4
Emitēto obligāciju un citu parāda vērtspapīru īstermiņa daļa	765 673 246	991 218 841	-225 545 595	-22.8
Emitētie iekšējā parāda valsts vērtspapīri	365 689 084	42 691 324	322 997 760	756.6
t.sk. emitētie īstermiņa valsts vērtspapīri	0	200	-200	-100.0
t.sk. īstermiņa krājobligācijas un ilgtermiņa krājobligāciju īstermiņa daļa	0	200	-200	-100.0
t.sk. emitēto ilgtermiņa iekšējā parāda valsts vērtspapīru īstermiņa daļa	365 689 084	42 691 124	322 997 960	756.6
t.sk. ilgtermiņa krājobligāciju īstermiņa daļa	289 718	0	289 718	100.0
Emitēto ilgtermiņa ārējā parāda valsts vērtspapīru īstermiņa daļa	399 984 162	948 527 517	-548 543 355	-57.8

Informācija par šo bilances posteni sniegta Pārskatā par valsts konsolidēto parādu, tā skaidrojumā un 4. pielikumā.

Piezīme Nr. KB.14.3. Īstermiņa saistības pret piegādātājiem un darbuņēmējiem

Lielāko palielinājumu bilances postenī “Īstermiņa saistības pret piegādātājiem un darbuņēmējiem” veido:

- Veselības ministrija 6 646 166 *euro* vērtībā, galvenokārt par veselības aprūpes pakalpojumiem, kas sniegti Latvijas Republikas iedzīvotājiem, uzturoties ES, Eiropas Ekonomiskās zonas dalībvalstīs;
- Rīgas pilsētas pašvaldībai 4 376 952 *euro* vērtībā. Būtiskāko palielinājumu veido saistību pārklasifikācija no ilgtermiņa saistībām par Dienvidu tilta būvniecību – 1 654 181 *euro* un saistības par patērēto elektroenerģiju – 1 342 458 *euro*;

- Limbažu novada pašvaldībai 1 322 341 *euro* vērtībā par Limbažu un Salacgrīvas novadu sporta skolas peldbaseina būvniecību;
- Izglītības un zinātnes ministrijai 1 285 764 *euro* vērtībā.

Lielāko samazinājumu šajā bilances postenī veido Satiksmes ministrija (1 148 845) *euro* vērtībā par izpildītiem autoceļu uzturēšanas darbiem.

Bilances postenī "Īstermiņa saistības pret piegādātājiem un darbuņēmējiem" konsolidētas valsts un pašvaldību budžeta iestāžu savstarpējās saistības un attiecīgās prasības.

Piezīme Nr. KB.14.4. Nākamo periodu ieņēmumi un saņemtie avansi

Bilances postenī "Nākamo periodu ieņēmumi un saņemtie avansi" būtiskākais palielinājums veidojies:

- Izglītības un zinātnes ministrijai 14 378 997 *euro* vērtībā, ko galvenokārt veido īstermiņa saistības par saņemto ārvalstu finanšu palīdzību no nerezidentiem;
- Aizsardzības ministrijai 1 718 894 *euro* vērtībā, ko galvenokārt veido nākamo periodu ieņēmumi par saņemtajiem ziedojumiem un dāvinājumiem no nerezidentiem.

Lielāko samazinājumu šajā bilances postenī veido:

- Finanšu ministrija (4 074 966) *euro* vērtībā, jo Valsts ieņēmumu dienests no īstermiņa nākamo periodu ieņēmumiem uz ilgtermiņa nākamo periodu ieņēmumiem pārgrāmatoja no ārvalstu finanšu palīdzības līdzekļiem iegādātu pamatlīdzekļu atlikušo vērtību 3 904 152 *euro* apmērā;
- Iekšlietu ministrija (2 832 443) *euro* vērtībā. Samazinājumu galvenokārt veido ieņēmumos atzītie EK finanšu līdzekļi par Iekšējās drošības un Patvēruma, migrācijas un integrācijas fondu projektiem.

Bilances postenī "Nākamo periodu ieņēmumi un saņemtie avansi" konsolidētas valsts un pašvaldību budžeta iestāžu savstarpējās saistības un attiecīgās prasības.

Zebilance

Zebilances aktīvi

Piezīme Nr. KB.15. Nomātie aktīvi

23. tabula. Nomātie aktīvi (*euro*)

Rādītāji	Piezīmes Nr.	Pārskata perioda beigās	Pārskata perioda sākumā	Izmaiņas (+,-)	Procentuālās izmaiņas (3./2.*100)
A	B	1	2	3	4
Nomātie aktīvi	KB.15.	189 814 783	196 913 932	-7 099 149	-3.6

Būtiskas izmaiņas zebilances postenī "Nomātie aktīvi" izveidojušās nomāto aktīvu vērtības noteikšanas rezultātā vai arī tos pārklasificējot no zebilances aktīviem uz nomātiem aktīviem.

Lielākās šī posteņa izmaiņas ir:

- samazinājums Valsts kontrolei (4 881 915) *euro* vērtībā;
- samazinājums Daugavpils novada pašvaldībai (4 548 888) *euro* vērtībā;
- palielinājums Iekšlietu ministrijai 4 258 218 *euro* vērtībā.

Piezīme Nr. KB.16. Zebilances aktīvi

24. tabula. Zebilances aktīvi (euro)

Rādītāji	Piezīmes Nr.	Pārskata perioda beigās	Pārskata perioda sākumā	Izmaiņas (+,-)	Procentuālās izmaiņas (3./2.*100)
A	B	1	2	3	4
Zebilances aktīvi	KB.16.	424 401 963	369 315 932	55 086 031	14.9
Iespējamie aktīvi	KB.16.1.	112 205 009	89 711 591	22 493 418	25.1
Prasības par dividendēm un saņemamie maksājumi par kapitāla daļu izmantošanu		97 219 159	90 984 602	6 234 557	6.9
Saņemamie līgumsodi un naudas sodi		24 710 401	26 403 926	-1 693 525	-6.4
Prasības par prettiesiskā ceļā atsavinātiem aktīviem		2 431 293	2 527 551	-96 258	-3.8
Citi zebilances aktīvi	KB.16.2.	187 558 032	155 961 677	31 596 355	20.3
Atvasinātie finanšu instrumenti	KB.16.3.	278 069	3 726 585	-3 448 516	-92.5

Piezīme Nr. KB.16.1. Iespējamie aktīvi

Saskaņā ar iestāžu sniegto informāciju lielākais palielinājums zebilances postenī “Iespējamie aktīvi” ir:

- Valmieras pilsētas pašvaldībai 17 950 666 *euro* vērtībā;
- Vides aizsardzības un reģionālās attīstības ministrijai 8 795 546 *euro* vērtībā;
- Aizsardzības ministrijai 6 687 294 *euro* vērtībā.

Lielākais samazinājums ir:

- Liepājas pilsētas pašvaldībai (11 291 097) *euro* vērtībā;
- Ekonomikas ministrijai (2 151 656) *euro* vērtībā;
- Iekšlietu ministrijai (1 523 745) *euro* vērtībā.

Piezīme Nr. KB.16.2. Citi zebilances aktīvi

Atbilstoši iestāžu sniegtai informācijai lielākais palielinājums zebilances postenī “Citi zebilances aktīvi” ir Jūrmalas pilsētas pašvaldībai 33 707 185 *euro* vērtībā, Ventpils pilsētas pašvaldībai 3 914 168 *euro* vērtībā un Jelgavas pilsētas pašvaldībai 3 654 573 *euro* vērtībā.

Lielākais samazinājums ir Vides aizsardzības un reģionālās attīstības ministrijai (8 657 380) *euro* vērtībā, Ekonomikas ministrijai (3 949 440) *euro* vērtībā un Valsts kases valsts budžeta finanšu uzskaitē (1 049 841) *euro* vērtībā.

Piezīme Nr. KB.16.3. Atvasinātie finanšu instrumenti

Samazinājums (3 448 516) *euro* vērtībā zebilances postenī “Atvasinātie finanšu instrumenti” ir Valsts kases valsts budžeta finanšu uzskaitē.

Zembilances pasīvi

Piezīme Nr. KB.17. Zembilances pasīvi

25. tabula. Zembilances pasīvi (euro)

Rādītāji	Piezīmes Nr.	Pārskata perioda beigās	Pārskata perioda sākumā	Izmaiņas (+,-)	Procentuālās izmaiņas (3./2.*100)
A	B	1	2	3	4
Zembilances pasīvi	KB.17.	3 290 711 363	2 358 864 235	931 847 128	39.5
Nākotnes maksājumi saskaņā ar līgumiem, kas noslēgti par ārvalstu finanšu palīdzības un Eiropas Savienības politikas instrumentu finansētajiem projektiem	KB.17.1.	1 731 354 649	872 913 373	858 441 276	98.3
Nākotnes saistības un maksājumi saskaņā ar līgumiem un vadības lēmumiem par ilgtermiņa ieguldījumu un speciālā militārā inventāra iegādi un izveidošanu, izņemot tos, kas noslēgti par ārvalstu finanšu palīdzības un Eiropas Savienības politiku instrumentu finansētajiem projektiem	KB.17.2.	442 640 643	394 313 773	48 326 870	12.3
Nākotnes saistības un maksājumi saskaņā ar līgumiem un vadības lēmumiem par preču un pakalpojumu iegādi, izņemot tos, kas noslēgti par ārvalstu finanšu palīdzības un Eiropas Savienības politiku instrumentu finansētajiem projektiem un nomu	KB.17.3.	24 723 865	16 468 533	8 255 332	50.1
Saņemtie, bet neapmaksātie avansa attaisnojuma dokumenti	KB.17.4.	6 706 824	4 314 061	2 392 763	55.5
Nākotnes nomas maksājumi		43 147 903	45 013 628	-1 865 725	-4.1
Izsniegtie galvojumi	KB.17.5.	381 545 422	441 227 134	-59 681 712	-13.5
Citas zembilances saistības	KB.17.6.	658 790 363	584 613 733	74 176 630	12.7
Atvasinātie finanšu instrumenti	KB.17.7.	1 801 694	0	1 801 694	100.0

Piezīme Nr. KB.17.1. Nākotnes maksājumi saskaņā ar līgumiem, kas noslēgti par ārvalstu finanšu palīdzības un Eiropas Savienības politikas instrumentu finansētajiem projektiem

Saskaņā ar iestāžu sniegto informāciju lielāko palielinājumu zembilances postenī “Nākotnes maksājumi saskaņā ar līgumiem, kas noslēgti par ārvalstu finanšu palīdzības un Eiropas Savienības politikas instrumentu finansētajiem projektiem” veido:

- Finanšu ministrija 698 558 322 *euro* vērtībā sakarā ar CFLA jaunajiem noslēgtajiem līgumiem ES struktūrfondu un Kohēzijas fonda finansētajiem projektiem 2014. – 2020. gada plānošanas periodā;
- Zemkopības ministrija 41 289 044 *euro* vērtībā par uzņemtām jaunām ES fondu 2014. – 2020. gada plānošanas perioda saistībām ELFLA, ELGF un EJZF projektos;
- Satiksmes ministrija 38 528 078 *euro* vērtībā par autoceļu rekonstrukciju.

Lielāko samazinājumu zembilances postenī “Nākotnes maksājumi saskaņā ar līgumiem, kas noslēgti par ārvalstu finanšu palīdzības un Eiropas Savienības politikas instrumentu finansētajiem projektiem” veido:

- Labklājības ministrija (20 017 201) *euro* vērtībā;
- Sabiedrības integrācijas fonds (4 227 983) *euro* vērtībā;
- Siguldas novada pašvaldība (2 834 370) *euro* vērtībā.

Piezīme Nr. KB.17.2. Nākotnes saistības un maksājumi saskaņā ar līgumiem un vadības lēmumiem par ilgtermiņa ieguldījumu un speciālā militārā inventāra iegādi un izveidošanu, izņemot tos, kas noslēgti par ārvalstu finanšu palīdzības un Eiropas Savienības politiku instrumentu finansētajiem projektiem

Saskaņā ar iestāžu sniegto informāciju zembilances posteņa “Nākotnes saistības un maksājumi saskaņā ar līgumiem un vadības lēmumiem par ilgtermiņa ieguldījumu un speciālā militārā inventāra iegādi un izveidošanu, izņemot tos, kas noslēgti par ārvalstu finanšu palīdzības un Eiropas Savienības politiku instrumentu finansētajiem projektiem” lielāko palielinājumu veido:

- Izglītības un zinātnes ministrija 21 467 390 *euro* vērtībā. Palielinājumu veido Latvijas Universitātes noslēgtie līgumi 18 901 540 *euro* vērtībā par ERAF finansētu projektu realizāciju, tai skaitā Latvijas Universitātes Zinātņu centra būvniecībai, un Rēzeknes Tehnoloģiju akadēmijas noslēgtie būvniecības līgumi par studentu viesnīcas rekonstrukciju 2 565 850 *euro* vērtībā;
- Daugavpils pilsētas pašvaldība 19 451 297 *euro* vērtībā, jo 2017. gadā uzsākta (noslēgti līgumi ar darbuņēmējiem) 2014. – 2020. gadu Daugavpils pilsētas attīstības programmas “Mana pils – Daugavpils” investīciju projektu realizācija;
- Iekšlietu ministrija 11 764 572 *euro* vērtībā.

Lielāko samazinājumu šajā postenī veido:

- Aizsardzības ministrija (25 025 022) *euro* vērtībā;
- Siguldas novada pašvaldība (6 808 629) *euro* vērtībā. Būtiskāko samazinājumu veido Siguldas pils kompleksa ēkas pārbūves un teritorijas labiekārtošanas darbi 4 813 238 *euro* vērtībā;
- Finanšu ministrija (6 318 431) *euro* vērtībā, jo pārskata gadā pabeigti trīs valsts AS “Valsts nekustamie īpašumi” realizētie projekti valsts nekustamo īpašumu būvniecībai vai rekonstrukcijai.

Piezīme Nr. KB.17.3. Nākotnes saistības un maksājumi saskaņā ar līgumiem un vadības lēmumiem par preču un pakalpojumu iegādi, izņemot tos, kas noslēgti par ārvalstu finanšu palīdzības un Eiropas Savienības politiku instrumentu finansētajiem projektiem un nomu

Saskaņā ar iestāžu sniegto informāciju zembilances posteņa “Nākotnes saistības un maksājumi saskaņā ar līgumiem un vadības lēmumiem par preču un pakalpojumu iegādi, izņemot tos, kas noslēgti par ārvalstu finanšu palīdzības un Eiropas Savienības politiku instrumentu finansētajiem projektiem un nomu” lielāko palielinājumu veido:

- Ventspils pilsētas pašvaldība 10 537 605 *euro* vērtībā par aizņēmumu līgumu noslēgšanu ar Valsts kasi investīciju projektu realizācijai, tai skaitā zema enerģijas patēriņa Ventspils Mūzikas vidusskolas ēkas ar koncertzāles funkciju būvniecībai;
- Bauskas novada pašvaldība 3 015 558 *euro* vērtībā, galvenokārt par autoceļu uzturēšanu;
- Zemkopības ministrija 2 834 761 *euro* vērtībā par Latvijas Lauksaimniecības universitātes uzskaitītām nākotnes saistībām par noslēgtiem iepirkuma līgumiem par pakalpojumiem un precēm.

Lielāko samazinājumu šajā postenī veido Līvānu novada pašvaldība (2 267 990) *euro* vērtībā, Finanšu ministrija (2 236 715) *euro* vērtībā un Ogres novada pašvaldība (1 701 604) *euro* vērtībā.

Piezīme Nr. KB.17.4. Saņemtie, bet neapmaksātie avansa attaisnojuma dokumenti

Lielākās izmaiņas zembilances postenī “Saņemtie, bet neapmaksātie avansa attaisnojuma dokumenti” veido palielinājums Ārlietu ministrijai 1 207 802 *euro* vērtībā par iemaksām starptautisko organizāciju 2018. gada budžetos un Satiksmes ministrijai 1 001 213 *euro* vērtībā par autoceļu rekonstrukcijas darbiem.

Piezīme Nr. KB.17.5. Izsniegtie galvojumi

Lielākās izmaiņas zembilances postenī “Izsniegtie galvojumi” veido:

- Valsts kases valsts budžeta finanšu uzskaitē zembilancē atzīto saistību samazinājums par valsts vārdā sniegtiem galvojumiem (53 167 855) *euro* vērtībā. Saistības par izsniegtajiem galvojumiem samazinājušās uz atmaksāto pamatsummu rēķina;
- palielinājums Kandavas novada pašvaldībai 1 785 471 *euro* vērtībā;
- samazinājums Rēzeknes pilsētas pašvaldībai (1 700 422) *euro* vērtībā.

Valsts budžeta sniegtie galvojumi zembilancē uzrādīti summā, kas vienāda ar no galvojuma līgumiem izrietošo izsniegto galvojumu summām, t.i. saņemto aizņēmumu – pamatsumma un procentu maksājumu vai citi maksājusi, ja saskaņā ar līgumu par tiem sniegts galvojums.

Likums “Par valsts budžetu 2017. gadam” atļāva finanšu ministram pārņemt valsts SIA “Aknīstes psihoneiroloģiskā slimnīca”, valsts SIA “Bērnu psihoneiroloģiskā slimnīca “Ainaži””, valsts SIA “Bērnu klīniskā universitātes slimnīca”, valsts SIA “Daugavpils psihoneiroloģiskā slimnīca”, valsts SIA “Slimnīca “Ģintermuiža””, valsts SIA “Strenču psihoneiroloģiskā slimnīca”, valsts SIA “Paula Stradiņa klīniskā universitātes slimnīca”, valsts SIA “Rīgas psihiatrijas un narkoloģijas centrs”, SIA “Ludzas medicīnas centrs” un SIA “Rīgas Austrumu klīniskā universitātes slimnīca” valsts vārdā galvotās saistības atbilstoši faktiskajam valsts vārdā galvoto saistību atlikumam, saglabājot prasījuma tiesības pret minētajām kapitālsabiedrībām.

Ņemot vērā minēto, 2017. gada 31. janvārī finanšu ministrs pārņēma valsts vārdā galvotās saistības 19 329 313 *euro* vērtībā un vienlaicīgi Veselības ministrija atzina pamatkapitāla palielinājumu sekojošās kapitālsabiedrībās – SIA “Rīgas psihiatrijas un narkoloģijas centrs” 7 386 272 *euro* vērtībā, SIA “Ludzas medicīnas centrs” 4 242 680 *euro* vērtībā, valsts SIA “Aknīstes psihoneiroloģiskā slimnīca” 3 788 721 *euro* vērtībā, valsts SIA “Strenču psihoneiroloģiskā slimnīca” 2 288 488 *euro* vērtībā un valsts SIA “Bērnu psihoneiroloģiskā slimnīca “Ainaži”” 1 623 151 *euro* vērtībā.

Uz 2017. gada 31. decembri valsts galvojumi izsniegti piecām veselības aprūpes iestādēm kopumā 145 186 104 *euro* vērtībā.

Pēc Veselības ministrijas virzītā priekšlikuma un Ministru kabineta apstiprinātā 2017. gada 9. novembra protokollēmuma (Nr. 56 3.§) “Informatīvais ziņojums “Par ārstniecības iestāžu valsts galvoto aizdevumu saistību pārņemšanas progresu”, un Saeimas Budžeta un finanšu (nodokļu) komisijas saskaņojuma Finanšu ministrija 2017. gada 30. decembrī izpildīja valsts galvotās ārstniecības iestāžu saistības 4 635 637 *euro* apmērā pret FMS Wertmanagement AöR. Savukārt ārstniecības iestādes 2018. gada 31. janvārī izpildīja savas saistības pret Finanšu ministriju.

No kopējā valsts sniegto galvojumu portfeļa 2017. gadā ir izpildīts galvojums vienam valsts galvojuma saņēmējam – Rojas ostas pārvalde. Rojas ostas pārvalde kopš 2008. gada beigām nespēja veikt valsts galvotā aizņēmuma procentu un pamatsummas maksājumus. Rojas ostas

pārvaldes valsts galvotā aizņēmuma atlikums nesasniedz 0,1 % no valsts sniegto galvojumu portfeļa.

Pārskata periodā atsevišķu pašvaldību kapitālsabiedrību, kas nodarbojas ar atkritumu apsaimniekošanu, sākotnēji izstrādātie attīstības plāni nav realizējušies atbilstoši plānotam un finanšu situācija pasliktinājusies. Atkritumu apsaimniekošanas kapitālsabiedrību valsts galvoto aizņēmumu atlikumi kopā nepārsniedz 0,5 % no valsts sniegto galvojumu portfeļa.

2017. gada sākumā veikta SIA "Latvijas piens" valsts galvotā kredīta AS "SEB banka" pārkreditācija, kā rezultātā 2011. gada 16. jūnijā izsniegtais valsts galvojums AS "SEB banka" par SIA "Latvijas piens" saistībām 2017. gada 11. aprīlī pilnībā izbeigts.

Piezīme Nr. KB.17.6. Citas zembilances saistības

Lielākās izmaiņas zembilances postenī "Citas zembilances saistības" ir:

- palielinājums 103 963 792 *euro* vērtībā Valsts kases valsts budžeta finanšu uzskaitē par valsts budžeta piešķirtiem, bet vēl neizmaksātiem aizdevumiem;
- samazinājums Rīgas pilsētas pašvaldībai (24 870 697) *euro* vērtībā, kas galvenokārt veidojas no nākotnes procentu maksājumu par Dienvidu tilta būvniecības samazinājuma (23 916 152) *euro* vērtībā;
- samazinājums Iekšlietu ministrijai (3 114 210) *euro* vērtībā;
- samazinājums Kultūras ministrijai (2 375 347) *euro* vērtībā, galvenokārt par projektiem saskaņā ar finansēšanas līgumiem līdz ar programmas "Eiropas Ekonomikas zonas finanšu instrumenta un Norvēģijas valdības divpusējā finanšu instrumenta finansēto projektu un pasākumu īstenošana" noslēgšanos;
- palielinājums Ventspils pilsētas pašvaldībai 1 542 739 *euro* vērtībā par pilsētas labiekārtošanas un uzturēšanas darbiem.

Piezīme Nr. KB.17.7. Atvasinātie finanšu instrumenti

Valsts kases valsts budžeta finanšu uzskaitē 2017. gadā palielinājās zembilances saistības par atvasinātajiem finanšu instrumentiem 1 801 694 *euro* vērtībā, jo IRS un CCIRS darījumu pozīcija par uzkrātajiem procentiem perioda beigās ir negatīva.

Saskaņā ar ministriju un centrālo valsts iestāžu sniegto informāciju 26. tabulā uzrādīta informācija par nākotnes saistībām un maksājumiem un to termiņstruktūru.

26. tabula. Ministriju un centrālo valsts iestāžu informācija par nākotnes saistībām un maksājumiem (*euro*)

Posteņa/klasifikācijas koda nosaukums	Līguma summa (2.+3.+4.+ 5.+6.+7.)	Līguma summa, kas maksājama					turpmāko s gados
		2018. gadā	2019. gadā	2020. gadā	2021. gadā	2022. gadā	
A	1	2	3	4	5	6	7
Nākotnes maksājumi saskaņā ar līgumiem, kas noslēgti par ārvalstu finanšu palīdzības un Eiropas Savienības politiku instrumentu finansētajiem projektiem	1 650 876 118	771 287 218	351 829 614	235 859 758	165 381 959	90 174 327	36 343 242

SKAIDROJUMS VALSTS KONSOLIDĒTAI GRĀMATVEDĪBAS BILANCEI

Posteņa/klasifikācijas koda nosaukums	Līguma summa (2.+3.+4.+ 5.+6.+7.)	Līguma summa, kas maksājama					
		2018. gadā	2019. gadā	2020. gadā	2021. gadā	2022. gadā	turpmākajos gados
A	1	2	3	4	5	6	7
Nākotnes saistības un maksājumi saskaņā ar līgumiem un vadības lēmumiem par ilgtermiņa ieguldījumu un speciālā militārā inventāra iegādi un izveidošanu, izņemot tos, kas noslēgti par ārvalstu finanšu palīdzības un Eiropas Savienības politiku instrumentu finansētajiem projektiem, tai skaitā	247 934 196	137 429 292	56 985 817	43 397 768	5 943 195	4 178 124	0
<i>Zemes, ēku un būvju iegāde un izveidošana</i>	135 859 042	77 961 477	26 642 541	29 813 520	1 440 252	1 252	0
<i>Speciālā militārā inventāra iegāde un izveidošana</i>	76 007 837	34 858 245	23 755 114	10 382 184	3 662 374	3 349 920	0
<i>Pārējo ilgtermiņa ieguldījumu iegāde un izveidošana</i>	36 067 317	24 609 570	6 588 162	3 202 064	840 569	826 952	0
Nākotnes saistības un maksājumi saskaņā ar līgumiem un vadības lēmumiem par preču un pakalpojumu iegādi, izņemot tos, kas noslēgti par ārvalstu finanšu palīdzības un Eiropas Savienības politiku instrumentu finansētajiem projektiem un nomu ¹	371 311 453	160 061 605	65 006 043	46 707 272	32 577 635	33 131 081	33 827 817
Saņemtie, bet neapmaksātie avansa attaisnojuma dokumenti	6 589 431	6 387 392	202 039	0	0	0	0
Citas zembilances saistības	243 695 121	54 495 710	21 862 258	21 290 084	19 599 480	15 981 332	110 466 257

Saskaņā ar pašvaldību sniegto informāciju 27. tabulā uzrādīta informācija par nākotnes saistībām un maksājumiem un to termiņstruktūru.

¹ Norāda informāciju par nākotnes maksājumiem un saistībām atbilstoši noslēgtajiem līgumiem un citiem tiesiskajiem instrumentiem – kopējo darījuma summu un tās sadalījumu pa termiņiem. Zembilancē nākotnes saistības un maksājumus norāda bilances datumā iespējamo maksājumu apjomā, kas rastos, ja līgumi tiktu laužti.

SKAIDROJUMS VALSTS KONSOLIDĒTAI GRĀMATVEDĪBAS BILANCEI

27. tabula. Pašvaldību informācija par nākotnes saistībām un maksājumiem (euro)

Posteņa/klasifikācijas koda nosaukums	Līguma summa (2.+3.+4.+ 5.+6.+7.)	Līguma summa, kas maksājama					
		2018. gadā	2019. gadā	2020. gadā	2021. gadā	2022. gadā	turpmākajos gados
A	1	2	3	4	5	6	7
Nākotnes maksājumi saskaņā ar līgumiem, kas noslēgti par ārvalstu finanšu palīdzības un Eiropas Savienības politiku instrumentu finansētajiem projektiem	80 478 531	73 236 377	4 295 349	2 946 805	0	0	0
Nākotnes saistības un maksājumi saskaņā ar līgumiem un vadības lēmumiem par ilgtermiņa ieguldījumu un speciālā militārā inventāra iegādi un izveidošanu, izņemot tos, kas noslēgti par ārvalstu finanšu palīdzības un Eiropas Savienības politiku instrumentu finansētajiem projektiem, tai skaitā	194 706 447	125 620 011	20 812 265	8 662 753	7 337 587	5 977 480	26 296 351
<i>Zemes, ēku un būvju iegāde un izveidošana</i>	185 436 612	116 352 596	20 809 845	8 662 753	7 337 587	5 977 480	26 296 351
<i>Pārējo ilgtermiņa ieguldījumu iegāde un izveidošana</i>	9 269 835	9 267 415	2 420	0	0	0	0
Nākotnes saistības un maksājumi saskaņā ar līgumiem un vadības lēmumiem par preču un pakalpojumu iegādi, izņemot tos, kas noslēgti par ārvalstu finanšu palīdzības un Eiropas Savienības politiku instrumentu finansētajiem projektiem un nomu ²	113 889 289	72 138 535	13 912 211	9 728 704	8 318 177	7 778 290	2 013 372
Saņemtie, bet neapmaksātie avansa attaisnojuma dokumenti	117 393	107 135	10 258	0	0	0	0
Citas zembilances saistības	136 017 287	33 313 530	23 020 426	19 944 716	16 396 707	13 704 717	29 637 191

Saskaņā ar ministriju un centrālo valsts iestāžu sniegto informāciju nākotnes nomas maksājumu summa par operatīvās nomas līgumiem 2017. gada 31. decembrī ir 488 714 045 euro vērtībā un to termiņstruktūra uzrādīta 28. tabulā.

² Norāda informāciju par nākotnes maksājumiem un saistībām atbilstoši noslēgtajiem līgumiem un citiem tiesiskajiem instrumentiem – kopējo darījuma summu un tās sadalījumu pa termiņiem. Zembilancē nākotnes saistības un maksājumus norāda bilances datumā iespējamo maksājumu apjomā, kas rastos, ja līgumi tiktu laužti.

28. tabula. Ministriju un centrālo valsts iestāžu informācija par nomātajiem (izņemot finanšu nomu) aktīviem (euro)

Aktīvu grupa	Nomas maksājumu sadalījums pa termiņiem (naudas plūsma)					
	Kopā	2018. gadā	2019. gadā	2020. gadā	2021. gadā	turpmākos gados
A	1	2	3	4	5	6
Nemateriālie ieguldījumi	3 388 842	2 865 156	483 604	27 445	12 637	0
Pamatlīdzekļi	485 111 413	55 726 410	49 293 358	45 962 813	60 719 764	273 409 068
Krājumi	213 790	136 675	45 539	10 172	8 553	12 851
Kopā:	488 714 045	58 728 241	49 822 501	46 000 430	60 740 954	273 421 919

Lielākie nomas maksājumi ministrijām un centrālām valsts iestādēm plānoti par nedzīvojamām ēkām 323 378 665 euro vērtībā un dzīvojamām ēkām 111 970 416 euro vērtībā.

Saskaņā ar pašvaldību sniegto informāciju nākotnes nomas maksājumu summa par operatīvās nomas līgumiem 2017. gada 31. decembrī ir 76 473 777 euro un to termiņstruktūra uzrādīta 29. tabulā.

29. tabula. Pašvaldību informācija par nomātajiem (izņemot finanšu nomu) aktīviem (euro)

Aktīvu grupa	Nomas maksājumu sadalījums pa termiņiem (naudas plūsma)					
	Kopā	2018.gadā	2019.gadā	2020.gadā	2022.gadā	turpmākos gados
A	1	2	3	4	5	6
Nemateriālie ieguldījumi	1 689 993	1 681 663	2 489	2 489	1 676	1 676
Pamatlīdzekļi	73 586 044	8 075 231	3 805 451	3 243 466	2 501 878	55 960 018
Krājumi	1 197 740	472 930	261 580	171 521	145 776	145 933
Kopā:	76 473 777	10 229 824	4 069 520	3 417 476	2 649 330	56 107 627

Lielākie nomas maksājumi pašvaldībām plānoti par zemes zem ēkām un būvēm nomu 56 688 520 euro vērtībā un nedzīvojamo ēku nomu 10 680 973 euro vērtībā.

Būtiskas tiesvedības

2017. gada 10. maijā stājās spēkā Ministru kabineta noteikumi Nr. 228 "Pārstāvības nodrošināšanas kārtība starptautisko ieguldījumu strīdu izskatīšanā", kas nosaka, ka Valsts kanceleja nodrošina Latvijas Republikas pārstāvību starptautiskajos investīciju strīdos.

Valsts kanceleja, ievērojot starptautisko tiesvedību specifiku un piemērojamo starptautisko līgumu par ieguldījumu veicināšanu un aizsardzību un starptautiskās šķīrējtiesas noteikumus, sniedz informāciju par starptautiskās tiesvedības procesiem pret valsti un par procesu starptautiskās tiesvedības izmaksu atlīdzināšanai par labu valstij 2017. gadā:

- 2017. gada 3. februārī ICSID tika reģistrēta lieta Eugene Kazmin pret Latvijas Republiku (ICSID lietas Nr. ARB/17/5). Lietā ir izveidots šķīrējtiesas tribunāls. 2017. gada 1. novembrī tribunāls ir pieņēmis lēmumu par procesuālajiem aspektiem lietā. Atbilstoši starptautiskās šķīrējtiesas procesuālajiem noteikumiem, lietas izskatīšana pēc būtības vēl nav uzsākta;
- 2014. gada 12. novembrī Pastāvīgajā Arbitrāžas Tiesā tika uzsākts starptautiskais šķīrējtiesas process Mr. Indrek Kuivallik (Igaunija) pret Latvijas Republiku (lietas Nr. AA555). 2016. gadā tika panākts Latvijas valstij labvēlīgs spriedums saistībā ar starptautiskās tiesvedības izmaksu atlīdzināšanu, un uzsākta sprieduma izpilde

procedūra Igaunijas tiesā. Finanšu līdzekļi, kas šī procesa ietvaros atgūti 2017. gadā 1 253 799 *euro* apmērā, ieskaitīti valsts budžetā un lieta ir slēgta;

- 2012. gada 15. oktobrī ICSID tika reģistrēta lieta UAB “E Enerģija” (Lietuva) pret Latvijas Republiku (ICSID lietas Nr. ARB/12/33). Šķīrējtiesas tribunāls 2017. gada 22. decembrī pieņēma spriedumu, par kuru Latvijas Republika uzsāka sprieduma labošanas procedūru. Šķīrējtiesas tribunāls 2018. gada 3. maijā pieņēma lēmumu par sprieduma labošanu.
- 2017. gada 28. decembrī Starptautiskajā investīciju strīdu izskatīšanas centrā (turpmāk – ICSID) tika reģistrēta lieta AS “Norvik banka” pret Latvijas Republiku (ICSID lietas Nr. ARB/17/47). Atbilstoši starptautiskās šķīrējtiesas procesuālajiem noteikumiem, lietas izskatīšana pēc būtības vēl nav uzsākta.

Minēto lietu interesēs plašāka informācija nav sniedzama.

Saskaņā ar Ekonomikas ministrijas sniegto informāciju par būtiskām tiesvedībām, kas turpinās 2018. gadā:

- Komandītsabiedrība “EXPO 2015”, kura 2015. gadā sniegusi tiesā pretpasību pret ministriju par zaudējumu un likumisko procentu piedziņu par summu 470 985 *euro*, kas nav uzrādīti zembilances iespējamās saistībās, jo ministrija, notiekošās tiesvedības procesa ietvaros, 2016. gada 3. februārī Rīgas pilsētas Vidzemes priekšpilsētas civillietā Nr. C30414815 iesniegusi pretpasību Nr. 231-4-923 par zaudējumu piedziņu 632 013 *euro*, kā arī samaksātās valsts nodevas un samaksātās maksas par lietu izskatīšanu. Lieta tiek skatīta apelācijas instancē;
- Šķīrējtiesa 2016. gada 13. aprīlī pieņēma lēmumu izbeigt šķīrējtiesas procesu lietā R.S.E. Holdings AG prasībā pret Latvijas Republiku par uzņemto līgumsaistību iespējamo neizpildi no AS “Citadele banka” meitas sabiedrības “Parex Asset Management Ukraine” (tagad Citadele Asset Management Ukraine) (reģistrēta Ukrainā) puses pret R.S.E. Holdings AG meitas sabiedrību Manrisa Enterprises Limited (reģistrēta Kiprā) un nolēma, ka R.S.E. Holdings AG ir jāatlīdzina Latvijas Republikai izdevumus, kas Latvijas Republikai ir radušies saistībā ar šķīrējtiesas procesu 52 061 *euro* apmērā. Tostarp šķīrējtiesa atzina, ka Latvijas Republika nav tiesīga saņemt tiesāšanās izmaksas 52 061 *euro* (50 000 *euro* izmaksas par juridisko pārstāvību, 2 061 *euro* citi izdevumi) atpakaļ no drošības naudas, kuru iemaksāja R.S.E. Holdings AG. Kā atzina šķīrējtiesa, drošības nauda ir paredzēta kā nodrošinājuma izmaksas, kas saistītas ar izdevumiem par šķīrējtiesnešu darbu, bet tā nav paredzēta Latvijas Republikas juridisko un citu izmaksu segšanai.

Ekonomikas ministrija 2017. gadā sazinājās ar Šveices komercreģistru, lai noskaidrotu vai R.S.E. Holdings AG ir manta, ko R.S.E. Holdings AG varētu realizēt šķīrējtiesas lēmuma izpildes īstenošanai un atmaksāt Latvijas Republikai tiesāšanās izmaksas 52 061 *euro* apmērā. Tomēr pieprasītā informācija nav saņemta.

Papildus Ekonomikas ministrija lūdza Ārlietu ministriju sadarbībā ar Latvijas vēstniecības Šveicē starpniecību, kā arī izmantojot citus Ārlietu ministrijas rīcībā pieejamos resursus, un Valsts ieņēmumu dienestu sadarbībā ar Šveices Konfederācijas nodokļu administrāciju iegūt aktuālo informāciju par R.S.E. Holdings saimniecisko darbību un tās rīcībā esošajiem aktīviem. Tomēr Ārlietu ministrija informēja, ka tai nav iespēju sniegt pieprasīto informāciju un Valsts ieņēmumu dienests informējis, ka Šveices nodokļu administrācija atteikusi sniegt informāciju.

Turpmāk Ekonomikas ministrija organizēs citas alternatīvas par nepieciešamās informācijas iegūšanu un sniegtu priekšlikumus Ministru kabinetam par šķērējtiesas lēmuma izpildes turpmāko virzību.

Saskaņā ar Satiksmes ministrijas sniegto informāciju Satiksmes ministrija 2017. gadā nodrošinājusi pārstāvību 34 tiesvedības procesos, kuros bijusi iesaistīta Satiksmes ministrija. 2017. gadā pabeigtas 27 tiesvedības. Tiesu nolēmumu izpildei īpašu uzkrājumu veidošanai nav pamata.

Saskaņā ar Ārlietu ministrijas sniegto informāciju 2017. gada beigās Eiropas cilvēktiesību tiesā norit 33 lietu izskatīšanas process, no kurām 19 lietās iespējamo saistību 202 850 *euro* apmērā ticamība novērtēta mazāk par 50 procentiem, bet 14 tiesvedībās iespējamo saistību 175 400 *euro* apmērā ticamība novērtēta vairāk par 50 procentiem. 2017. gadā pabeigtas 4 lietas, kuru rezultātā valstij 2018. gadā jāizmaksā kompensācijas 14 710 *euro* apmērā.

Saskaņā ar Lielvārdes novada pašvaldības sniegto informāciju, pašvaldība 2017. gadā turpināja veikt darbības, lai gūtu pārliecību, ka J.Āboliņa parakstītie dokumenti neietekmēs Lielvārdes novada pašvaldības darbību un Lielvārdes novada pašvaldība nebūs atbildīga par J.Āboliņa ārpus amata pilnvarojuma veiktajām darbībām. Lielvārdes novada pašvaldība nodrošināja, ka tiesā tiek iesniegts pieteikums par aizņēmuma līguma starp Lielvārdes novada pašvaldību un uzņēmumu Riverside HK Ltd, kurš izriet no Lielvārdes novada domes priekšsēdētāja J.Āboliņa parakstītā, 2015. gada 24. novembrī datētā dokumenta angļu valodā „Promissory Note” (parādzīmes), un parādzīmes atzīšanu par spēkā neesošu no noslēgšanas brīža. Lietas izskatīšana pēc būtības tiesā vēl nav notikusi.

Valsts aizdevumi un to struktūra

Kopējās valsts prasības par izsniegtajiem aizdevumiem 2017. gada 31. decembrī ir 1 347 668 054 *euro* vērtībā, ko veido aizdevumi:

- pašvaldību struktūrām 1 030 354 770 *euro* vērtībā;
- nefinanšu sabiedrībām 233 967 093 *euro* vērtībā;
- valsts struktūrām 83 346 191 *euro* vērtībā.

Izsniegtie valsts aizdevumi 2017. gadā

2017. gada laikā izsniegti valsts aizdevumi 263 513 262 *euro* apmērā.

2017. gadā vislielākais izsniegto valsts aizdevumu apjoms 201 965 543 *euro* vērtībā izsniegts pašvaldībām – 76,6 % no valsts budžeta izsniegto aizdevumu kopsummas, t.sk.:

- pašvaldību investīcijām 151 172 935 *euro*;
- budžeta un finanšu vadībai 650 000 *euro*;
- ES līdzfinansēto projektu īstenošanai 50 142 608 *euro*.

Pašvaldībām izsniegto aizdevumu sadalījumu pa nozarēm skatīt 30. tabulā.

30. tabula. Pašvaldībām izsniegto aizdevumu sadalījums pa nozarēm (*euro*)

Nozare	Valsts aizdevums 2017. gadā	Valsts aizdevums 2016. gadā	Izmaiņas (+,-)	Procentuālās izmaiņas (3./2.*100)
A	1	2	3	4
Budžetam un finanšu vadībai	650 000	1 026 000	-376 000	-36.6
Izglītībai	67 208 523	54 503 263	12 705 260	23.3
Sociālā aizsardzība	2 609 286	4 254 221	-1 644 935	-38.7

SKAIDROJUMS VALSTS KONSOLIDĒTAI GRĀMATVEDĪBAS BILANCEI

Nozare	Valsts aizdevums 2017. gadā	Valsts aizdevums 2016. gadā	Izmaiņas (+,-)	Procentuālās izmaiņas (3./2.*100)
A	1	2	3	4
Enerģētika	8 017 338	2 323 593	5 693 745	245.0
Ūdensapgāde	5 233 147	2 877 977	2 355 170	81.8
Vides aizsardzība, atkritumu saimniecība	7 827 444	731 730	7 095 714	969.7
Atpūta, kultūra, tūrisms	42 249 029	11 598 170	30 650 859	264.3
Teritoriju un mājokļu attīstība	61 555 262	35 893 713	25 661 549	71.5
Autotransporta iegādei	2 769 186	3 046 450	-277 264	-9.1
Citi	3 846 328	2 642 538	1 203 790	45.6
Kopā:	201 965 543	118 897 655	83 067 888	69.9

Vispieprasītākie ir valsts aizdevumi ar atmaksas termiņu no 5 līdz 10 gadiem un no 20 līdz 30 gadiem. Valsts aizdevumi ar atmaksas termiņu no 5 līdz 10 gadiem galvenokārt tiek piesaistīti, lai nodrošinātu finansējumu transporta iegādei un infrastruktūras remontam un renovācijai, savukārt valsts aizdevumi ar atmaksas termiņu no 20 līdz 30 gadiem galvenokārt tiek piesaistīti, lai nodrošinātu finansējuma pieejamību ilgtermiņa investīciju projektu, tai skaitā ES līdzfinansēto projektu īstenošanai un ēku būvniecībai.

Valsts aizdevumi 300 000 *euro* vērtībā jeb 0,1 % no kopējās valsts budžeta izsniegto aizdevumu kopsummas izsniegti valsts struktūru kontrolētiem un finansētiem komersantiem.

2017. gadā 61 247 719 *euro* vērtībā jeb 23,2 % no kopējās valsts budžeta izsniegto aizdevumu kopsummas izsniegti nefinanšu sabiedrībām.

2017. gada laikā valsts aizdevumi atmaksāti (163 076 058) *euro* apmērā, tai skaitā nefinanšu sabiedrības atmaksājušas (6 592 064) *euro*, valsts struktūras (50 602 740) *euro* un pašvaldību struktūras (105 881 254) *euro*.

Pašvaldību aizdevumi un to struktūra

Kopējās pašvaldību prasības par izsniegtiem aizdevumiem 2017. gada 31. decembrī ir 663 991 *euro* vērtībā, ko veido aizdevumi:

- nefinanšu sabiedrībām 237 492 *euro* vērtībā;
- mājsaimniecībām 96 003 *euro* vērtībā;
- mājsaimniecības apkalpojošām bezpeļņas organizācijām 330 496 *euro* vērtībā.

Salīdzinājumā ar 2016. gada 31. decembri kopējās pašvaldību prasības par izsniegtiem aizdevumiem samazinājušās par (41 915) *euro* jeb (5,9) % apmērā.

Atvasinātie finanšu instrumenti

Konsolidētajā bilancē uzrādīti Valsts kases un Rīgas pilsētas pašvaldības izmantotie atvasinātie finanšu instrumenti.

Rīgas pilsētas pašvaldības izmantotais atvasinātais finanšu instruments 2017. gada pārskatā uzrādīts tā patiesajā vērtībā, kā rezultātā pārskata gada beigās veidojas saistību samazinājums (16 785 441) *euro* vērtībā par atvasināto finanšu instrumentu un aprēķinātiem uzkrātiem procentiem par darījumu kontā *Deutsche Bank AG* ieskaitīto finansējumu Dienvidu tilta būvniecībai. Rīgas pilsētas pašvaldības atvasinātā finanšu instrumenta izmantošana aprakstīta šī skaidrojuma sadaļas "Uzskaitē un novērtēšana" apakšsadaļā "Rīgas pilsētas pašvaldības grāmatvedībā noteiktie atvasināto finanšu instrumentu uzskaites un novērtēšanas pamatprincipi".

Valsts kases izmantotie atvasinātie finanšu instrumenti

2017. gadā Valsts kase nav veikusi jaunus aizņēmumus ārvalstu valūtās un nav slēgusi jaunus darījumus valsts parāda valūtu riska izslēgšanai. Tīrā valūtu parāda atklātās pozīcijas saglabāšanu finanšu ministra apstiprinātā Valsts parāda vadības stratēģijā noteiktajās robežās nodrošināja iepriekšējos gados noslēgtie FORWARD³ un CCIRS⁴ darījumi. Gan FORWARD, gan CCIRS darījumi ir piesaistīti valsts parādam un, valūtu kursu svārstību rezultātā mainoties darījumu patiesai vērtībai, valsts parāda vērtība mainās pretējā virzienā.

Valsts parāda portfeli iekļauto atvasināto finanšu instrumentu pamatsummas valūtas efekts specifiski attiecināts uz valsts parāda portfeli un uzrādīts kā konsolidētās bilances kontu "Ilgtermiņa aizdevumi" ietekmējošs rādītājs, bet procentu maksājumu risku ierobežošanai pielietotie atvasinātie finanšu instrumenti attiecināti uz valsts parāda apkalpošanas izdevumiem un uzrādīti konsolidētā bilancē kā uzkrātie ieņēmumi vai uzkrātie izdevumi.

2017. gada 31. decembrī parāda portfeļa atvasināto finanšu instrumentu valūtas pārvērtēšana uzrādīta (106 725 736) *euro* vērtībā. Salīdzinājumā ar 2016. gada 31. decembri parāda portfeļa atvasināto finanšu instrumentu valūtas pārvērtēšanas darījumu bilances posteņa atlikums palielinājies par 312 937 946 *euro*.

2017. gada 31. decembrī aktīvu no atvasināto finanšu instrumentu valūtas pārvērtēšanas veidoja visu noslēgto CCIRS darījumu pamatsummas tirgus vērtības izmaiņas no valūtu kursu svārstībām (106 597 531) *euro* vērtībā un FORWARD darījumu vērtības izmaiņas no valūtu kursu svārstībām (128 205) *euro* vērtībā. 2017. gada beigās šo darījumu vērtības daļa, kas ir atkarīga no valūtu kursu svārstībām, samazinājās, jo 2017. gada februārī tika dzēsts CCIRS darījums 1 000 000 000 USD apjomā pēc nomināla, papildus tam joprojām saglabājās Amerikas Savienoto Valstu (turpmāk – ASV) un eirozonas ekonomiku nevienlīdzīgie izaugsmes tempi un zemais *euro* zonas inflācijas līmenis, 2017. gada ASV ekonomikas pozitīvā izaugsme pretstatā eirozonas stagnācijai, Brexit sarunu turpmāka virzība, ASV centrālās bankas pieņemtie lēmumi par USD bāzes likmes paaugstināšanu, kas veicināja ASV pievilcīgumu investīcijām, taču vienlaikus ASV prezidenta D. Trampa paziņojumi par ASV iekšējo un ārējo politiku un ilgstoša nespēja vienoties par nodokļu reformu padarīja ASV dolāru uzņēmīgāku pret svārstībām, un negatīvi ietekmēja USD pieprasījumu un kursu.

2017. gada 31. decembrī atvasināto finanšu instrumentu atmaksa nav kavēta un nav atzīts vērtības samazinājums.

2017. gada 31. decembrī uzkrātie procentu izdevumi par atvasinātiem finanšu instrumentiem ir 120 417 515 *euro* vērtībā. Salīdzinājumā ar 2016. gada 31. decembri uzkrāto procentu izdevumu par atvasinātiem finanšu instrumentiem vērtība samazinājusies par (45 810 398) *euro*.

Parējās CCIRS darījumu vērtības izmaiņas 2017. gada 31. decembrī veidoja uzkrātos izdevumus 63 302 631 *euro* vērtībā, savukārt parējās FORWARD darījumu vērtības izmaiņas veidoja uzkrātos izdevumus 30 868 *euro* vērtībā. Noslēgto darījumu vērtības daļas, kas ir atkarīga no procentu likmju svārstībām, samazinājumu salīdzinājumā ar iepriekšējo gadu veidoja USD un *euro* procentu likmju nevienlīdzīgās izmaiņas 2017. gadā. Eiropas Centrālā banka (turpmāk – ECB) 2017. gadā turpināja zemo bāzes procentu likmju politiku, stimulējot inflāciju un ekonomisko izaugsmi ar aktīvu uzipirkšanas programmu, kas ir pagarināta līdz 2018. gada rudenim. Savukārt 2017. gada laikā USD likmēm tika novērots pieaugums sakarā ar tirgus

³ FORWARD – nākotnes valūtas pirkšanas vai pārdošanas darījums, kura ietvaros par noteikto valūtu kursu noteiktā dienā nākotnē tiek nopirkts vai pārdots noteiktais valūtas daudzums.

⁴ CCIRS – valūtu mijmaiņas darījums vai procentu likmju un valūtu mijmaiņas darījums, kura ietvaros notiek apmaiņa ar naudas plūsmām dažādās valūtās (procentu un pamatsummas maksājumiem).

dalībnieku pastāvošajām gaidām par ASV centrālās bankas lēmumu palielināt USD bāzes likmi, kas tika realizēts 2017. gada martā, jūnijā un decembrī.

2017. gadā Valsts kase nav slēgusi jaunus IRS⁵ darījumus un valsts parāda portfeļa ilgtspēju (turpmāk – *duration*, t.i., procentu likmju vidējo svērto fiksēto periodu (gados)) rādītāja atrašanos Valsts parāda vadības stratēģijā noteiktajās robežās nodrošināja 2017. gadā veiktie aizņemšanās pasākumi.

2017. gada 31. decembrī uzkrātie izdevumi par IRS darījumiem bija 57 084 016 *euro* vērtībā. 2017. gadā uzkrātie izdevumi par IRS darījumiem ir samazinājušies par (16 034 703) *euro* salīdzinājumā ar 2016. gada 31. decembrī uzkrātajiem izdevumiem par IRS darījumiem 73 118 719 *euro* vērtībā.

IRS darījumu bilances vērtību ietekmē *euro* valūtas īstermiņa procentu likmju svārstības. 2017. gadā kopumā turpinājās īstermiņa procentu likmju lejupslīde, kas ir saistīta ar iepriekšminētiem ECB pieņemtajiem un iespējamiem 2018. gada monetārās politikas lēmumiem, līdz ar to arī nākotnē situācija būs atkarīga no ECB pieņemtajiem monetārās politikas lēmumiem.

Atvasināto finanšu instrumentu finanšu aktīvu un saistību patiesā vērtība

Patiesās vērtības hierarhija

7. Starptautiskais finanšu pārskatu standarts nosaka vērtēšanas metožu hierarhiju, pamatojoties uz vērtēšanas tehnikā izmantoto veidu – novērojami tirgus dati vai arī tirgus dati nav novērojami. Novērojami tirgus dati ir iegūti no neatkarīgiem avotiem. Ja tirgus dati nav novērojami, vērtēšanas tehnika uzrāda Valsts kases pieņēmumus par tirgus situāciju. Šie divi datu veidi nosaka sekojošu patiesās vērtības hierarhiju:

- 1. līmenis – vērtēšanas tehnikā izmanto aktīvā tirgū kotētās cenas (nekoriģētas) identiskiem aktīviem vai saistībām. Šis līmenis iekļauj biržā kotētas akcijas un iegādātos parāda vērtspapīrus, kā arī biržā tirgotos atvasinātos finanšu instrumentus;
- 2. līmenis – vērtēšanas tehnikā izmanto tirgus datus, kas nav 1. līmenī iekļautās kotētās cenas, bet kas ir novērojami tieši (t.i. cena), vai netieši (t.i. iegūti no cenas). Šajā līmenī ir iekļauta lielākā daļa no atvasinātajiem finanšu instrumentiem un iegādātiem parāda vērtspapīriem;
- 3. līmenis – vērtēšanas tehnikā izmanto tirgus datus, kas nav balstīti uz novērojamiem tirgus datiem. Šajā līmenī iekļautas akcijas un iegādātie parāda instrumenti, kuru vērtēšanā būtiska sastāvdaļa ir dati, kuri nav novērojami aktīvā tirgū.

Visi Valsts kases izmantotie atvasinātie finanšu instrumenti ietilpst patiesās vērtības hierarhijas 2. līmenī, jo to vērtēšanas modeļos pielietotas tirgus cenas.

Atvasināto finanšu instrumentu darījumu nosacītā pamatvērtība

Atvasināto finanšu instrumentu darījumu nosacītā pamatvērtība (visu Valsts kases maksājamo plūsmu summa) nosaka salīdzināšanas bāzi ar instrumentiem, kas tiek atzīti bilancē, bet nenorāda uz instrumenta patieso vērtību. Tādēļ nosacīto pamatvērtību neizmanto, lai noteiktu, kādā līmenī Valsts kase ir pakļauta kredīriskam vai tirgus riskam. Atvasināto finanšu instrumentu vērtība mainās atkarībā no tirgus procentu likmju vai valūtas kursu svārstībām un, attiecīgi mainoties bilances vērtības zīmei, var pāriet no bilances aktīvu puses uz pasīvu pusi un otrādi. Atvasināto finanšu instrumentu vērtības izmaiņas pašas par sevi nekādā veidā neliecina par to

⁵ IRS – procentu likmju mijmaiņas darījums, kura ietvaros notiek apmaiņa ar procentu maksājumu plūsmām, kuras balstās uz darījumu nosacījumos noteikto termiņu procentu likmēm (vienai no plūsmām likme var būt fiksēta uz visu darījuma termiņu).

izmantošanas efektivitāti un to pielietošanas rezultāts ir vērtējams kontekstā ar pamatinstrumenta riska pārvaldīšanu.

31. tabula. Valsts kases atvasināto finanšu instrumentu nosacītās līgumu pamatvērtības un bilances vērtības (euro)

Atvasinātie finanšu instrumenti	31.12.2017.		
	Nosacītā pamatvērtība	Balances vērtība	
		Aktīvs	Pasīvs
A	1	2	3
Valūtas nākotnes līgumi (FORWARD) ⁶	2 088 219	58 984	-97 337
Procentu mijmaiņas līgumi (IRS) ⁷	63 408 440	0	57 084 016
Valūtu un procentu likmju mijmaiņas līgumi (CCIRS)	897 624 176	14 006 798	-43 294 903
Kopā:	963 120 835	14 065 782	13 691 776

Atvasināto finanšu instrumentu nediskontētās nākotnes naudas plūsmas termiņstruktūra

Atvasināto finanšu instrumentu nediskontētās nākotnes naudas plūsmas termiņa struktūra uzrāda atvasināto finanšu instrumentu termiņa sadalījumu līdz gadam, no viena līdz pieciem gadiem un virs pieciem gadiem pa atvasināto finanšu instrumentu līgumiem.

Šī pārskata sagatavošanas periodā *euro* valūtas procentu likmes joprojām atrodas vēsturiski zemos līmeņos, ņemot vērā ECB lēmumus par monetāras politikas pasākumiem, kas vērsti uz eirozonas ekonomikas izaugsmes stimulēšanu un inflācijas līmeņa paaugstināšanu. Vēsturiski zemo likmju periods var saglabāties arī nākamajos gados un, līdz ar to, IRS darījumu izmantošana būs saistīta ar izmaksām. Tomēr nākotnē, vidējā termiņā atjaunojoties eirozonas stabilai izaugsmei un attiecīgi notiekot visu termiņu procentu likmju pieaugumam, paredzams, ka IRS darījumu izmantošanas rezultātā veiktie izdevumi ilgākā laika periodā varētu tikt daļēji kompensēti ar ieņēmumiem.

CCIRS un FORWARD darījumiem valūtu kursu svārstību rezultāts tiek pilnībā kompensēts ar valsts parāda vērtības izmaiņām no valūtu svārstībām. Savukārt pārējās izmaiņas kompensē ASV dolāros emitēto eiroobligāciju tirgus vērtības izmaiņas atkarībā no procentu likmju svārstībām salīdzinājumā ar vērtības izmaiņām hipotētiskām eiroobligācijām *euro* valūtā. Tādējādi, ja emitētās eiroobligācijas ASV dolāros tiktu dzēstas pirms termiņa atbilstoši to tā brīža tirgus cenai, tad attiecīgi, pārtraucot arī pretim noslēgtos CCIRS darījumus, abas šīs darbības naudas izteiksmē savstarpēji kompensētos.

IRS darījumiem saskaņā ar līgumu nosacījumiem paredzēti neto norēķini, tādēļ naudas plūsmas no IRS līgumiem uzrādītas neto vērtībā.

32. tabula. Atvasināto finanšu instrumentu nediskontētās nākotnes naudas plūsmas termiņa struktūra 2017. gada 31. decembrī (euro)

Atvasināto finanšu instrumentu līgumi	līdz 12 mēnešiem	1 - 5 gadi	vairāk kā 5 gadi	Kopā
A	1	2	3	4
Valūtas nākotnes līgumi (FORWARD)				
Ienākošā naudas plūsma	1 034 332	1 250 419	0	2 284 751
Izejošā naudas plūsma	-945 360	-1 142 859	0	-2 088 219
Procentu mijmaiņas līgumi (IRS) (neto norēķini) ⁸				

⁶ Valsts kase FORWARD un CCIRS darījumus sākotnēji atzīst un turpmāk novērtē tos patiesajā vērtībā, pielietojot nākotnes naudas plūsmu diskontēšanas metodi.

⁷ Valsts kase uz 31.12.2017. IRS darījumus novērtē to patiesajā vērtībā, pielietojot nākotnes naudas plūsmu diskontēšanas metodi.

⁸ Nākotnes mainīgās, bet vēl nefiksētās, procentu likmes naudas plūsmas aprēķinam izmantotas FORWARD likmes, kas noteiktas balstoties uz Bloomberg finanšu informācijas sistēmas terminālā pēdējā saimnieciskā gada darba dienā fiksētām peļņas līknēm.

SKAIDROJUMS VALSTS KONSOLIDĒTAI GRĀMATVEDĪBAS BILANCEI

Atvasināto finanšu instrumentu līgumi	līdz 12 mēnešiem	1 - 5 gadi	vairāk kā 5 gadi	Kopā
A	1	2	3	4
Izejošā naudas plūsma	-14 732 514	-40 155 342	-1 602 737	-56 490 593
Valūtu un procentu likmju mijmaiņas līgumi (CCIRS) (bruto norēķini)				
Ienākošā naudas plūsma	32 425 024	950 849 295	0	983 274 319
Izejošā naudas plūsma	-28 848 370	-868 775 806	0	-897 624 176

Notikumi pēc bilances datuma

Finanšu ministrs 2017. gadā pārņēma atsevišķu ārstniecības iestāžu valsts vārdā galvotās saistības, saglabājot prasījuma tiesības pret minētajām kapitālsabiedrībām (sk. Piezīme KB.17.5.). Finanšu ministrija 2017. gada 30. decembrī izpildīja valsts galvotās ārstniecības iestāžu saistības 4 635 637 *euro* apmērā pret FMS Wertmanagement AöR. Savukārt ārstniecības iestādes 2018. gada 31. janvārī izpildīja savas saistības pret Finanšu ministriju – veica pamatkapitāla palielināšanu.

Saskaņā ar likuma “Par valsts budžetu 2018. gadam” 58. pantu finanšu ministram atļauts pārņemt valsts SIA “Bērnu klīniskā universitātes slimnīca”, valsts sabiedrības ar ierobežotu atbildību “Daugavpils psihoneiroloģiskā slimnīca”, valsts SIA “Slimnīca “Ģintermuiža””, valsts SIA “Paula Stradiņa klīniskā universitātes slimnīca” un SIA “Rīgas Austrumu klīniskā universitātes slimnīca” valsts vārdā galvotās saistības līdz 150 692 062 *euro*, saglabājot prasījuma tiesības pret minētajām kapitālsabiedrībām. Kā arī finanšu ministram ir atļauts palielināt apropriāciju Veselības ministrijai Finanšu ministrijas prasījumu pret iepriekš minētajām kapitālsabiedrībām apmērā, bet ne vairāk kā 150 692 062 *euro*, paredzot dotāciju no vispārējiem ieņēmumiem, iepriekš minēto kapitālsabiedrību pamatkapitāla palielināšanai ar finanšu ieguldījumu. Savukārt, Veselības ministrijai atbilstoši normatīvajiem aktiem veikt finanšu ieguldījumu ne vairāk kā 150 692 062 *euro* apmērā iepriekš minēto kapitālsabiedrību pamatkapitālā ar mērķi dzēst saistības pret Finanšu ministriju, kas izveidojušās valsts vārdā galvoto aizdevumu pārņemšanas vai valsts galvoto saistību izpildes rezultātā.

2017. gadā maksātnespējīgā AS “KVV Liepājas metalurģis” (turpmāk – KVV LM) maksātnespējas administrators (turpmāk – Administrators) organizēja investoru piesaisti, lai realizētu KVV LM aktīvus kā vienotu veselumu un dzēstu saistības pret valsti.

Līdz 2017. gada 31. decembrim notikušas sarunas ar vienu potenciālo investoru par KVV LM aktīvu pārdošanu. Sākotnēji Administrators bija noteicis 2017. gada 19. decembri par datumu, līdz kuram jānoslēdz aktīvu pārdošanas darījums. Termins vēlāk tika pagarināts līdz 2018. gada 15. janvārim, kuram pienākot, Administrators pieņēma lēmumu par KVV LM aktīvu pārdošanu izsolēs, jo potenciālais investors nebija izpildījis nodrošināto kreditoru izvirzītos nosacījumus un nebija sniedzis prasītās garantijas, kas apliecinātu spēju iegādāties KVV LM kā vienu veselumu un atjaunot tā darbību. Lēmuma rezultātā KVV LM aktīvu kopums tika sadalīts, lai tos realizētu kā atsevišķas aktīvu daļas.

2018. gada 23. februārī Administrators izsludināja pirmās izsoles, tai skaitā elektrotēraudkausēšanas ceħa un iekārtu kā lietu kopības (noteiktā izsoles sākumcena – 5,35 milj. *euro*) un velmētavas mantas (noteiktā izsoles sākumcena – 1,33 milj. *euro*) izsoles. Izsoles rezultātā 2018. gada 20. martā velmētavas mantas iegādājās Austrijas uzņēmums par 1,57 milj. *euro* bez PVN (1,9 milj. *euro* ar PVN), savukārt 2018. gada 28. marta izsole, kurā tika plānots izsolīt elektrotēraudkausēšanas ceħu un tajā esošās kustamās mantas, tika atzīta par nenotikušu, jo uz izsoli nebija pieteicies neviens pretendents.

Saskaņā ar Ekonomikas ministrijas sniegto informāciju, 2018. gada 4. janvārī veiktas pamatkapitāla izmaiņas valsts AS “Privatizācijas aģentūra” – palielināts pamatkapitāls par

Ekonomikas ministrijas 2017. gada decembrī veikto avansa maksājumu par finanšu ieguldījumiem 3 000 000 *euro* vērtībā. Savukārt, 2018. gada 20. martā dzēstas Ekonomikas ministrijas esošās kapitāla daļas AS “Latvenergo” un samazināts pamatkapitāls par 454 412 749 *euro*. Pamatkapitāla samazināšanas mērķis ir nodrošināt līdzekļus akcionāram daļējai saistību samazināšanai attiecībā uz garantēto maksu par koģenerācijas elektrostacijās uzstādīto elektrisko jaudu un atbilstoši 2017. gada 21. novembra Ministru kabineta rīkojumam Nr. 685 “Par garantētās maksas par koģenerācijas elektrostacijā uzstādīto elektrisko jaudu saistību samazināšanu akciju sabiedrībai “Latvenergo”” vienreizējā maksājuma daļa 140 000 000 *euro* apmērā atzīstama kā vispārējās valdības 2017. gada izdevumi, bet 314 412 749 *euro* - kā avansa maksājums vienmērīgā sadalījumā pa pārskata periodiem līdz AS “Latvenergo” saistību izpildei atbalsta perioda beigās 2028. gada 23. septembrī.

Saskaņā ar likuma “Par valsts budžetu 2018. gadam” 60. pantu AS “Augstsprieguma tīkls” tiek plānots apropriācijas pārdales finansējums no valsts budžeta vispārējiem ieņēmumiem un finansēšanas kategorijas “Akcijas un cita līdzdalība pašu kapitāla” pamatkapitāla palielināšanai, vienlaikus nodrošinot, ka darījumam nav negatīvas ietekmes uz vispārējās valdības budžeta bilanci atbilstoši Eiropas nacionālo un reģionālo kontu sistēmas ES metodoloģijai un pilnībā tiek ievēroti valsts atbalsta nosacījumi. Ministru kabinetam līdz 2018. gada 30. jūnijam jānodrošina likumprojekta “Grozījumi Elektroenerģijas tirgus likumā” iesniegšanu Saeimai, lai noteiktu, ka elektroenerģijas pārvades sistēmas operatora akcijas un tai piederošās elektroenerģijas pārvades sistēmas infrastruktūras objekti nav atsavināmi.

Saskaņā ar Finanšu ministrijas sniegto informāciju, laika periodā no 2018. gada līdz 2020. gadam AS “Attīstības finanšu institūcija Altum” ir paredzējusi izmantot aizņēmumus no Council of Europe Development Bank un Valsts kases par kopējo summu 117,3 milj. *euro*.

2018. gada 13. februārī ASV Valsts kases departaments (FinCEN jeb Finanšu noziegumu apkarošanas institūcija) publicēja paziņojumu, ka Latvijas komercbanka AS “ABLV Bank” rada bažas par nelikumīgi iegūtu līdzekļu legalizāciju. Saskaņā ar šo ziņojumu un, izpildot ECB instrukcijas, Finanšu un kapitāla tirgus komisija apturēja AS “ABLV Bank” darbību un 2018. gada 12. jūnijā pieņēma lēmumu atļaut AS “ABLV Bank” sākt pašlikvidācijas procesu. 2018. gada martā AS “Citadele banka” uzsāka valsts garantēto noguldījumu kompensāciju AS “ABLV Bank” klientiem. Garantētā atlīdzība attiecas uz fiziskām un juridiskām personām, arī uz Latvijas valsts un pašvaldību iestāžu kontiem bankā (ja šo iestāžu budžets nepārsniedz 500 000 *euro*). Uz 2017. gada 31. decembri dažas pašvaldības bija AS “ABLV Bank” klienti ar kopējo naudas līdzekļu atlikumu 84 081 *euro* apmērā šajā bankā, kas ir nebūtiski un ir tikai 0,01 % no konsolidēto naudas līdzekļu atlikuma 2017. gada 31. decembrī. Trīs pašvaldības ir arī AS “ABLV Bank” akcionāri un saskaņā ar pašvaldību sniegto informāciju, kopējais pašvaldību ieguldījums akcijās 31 373 *euro* vērtībā, kas ir nebūtisks attiecībā pret konsolidētajiem finanšu ieguldījumiem.

Kapitālsabiedrību finansiālās darbības ietekme uz valsts vai pašvaldības budžetu izdevumiem nākotnē

Ministrijas, centrālās valsts iestādes un pašvaldības ir veikušas kapitālsabiedrību turpmākās darbības izvērtēšanu atbilstoši Ministru kabineta 2012. gada 25. septembra noteikumiem Nr. 643 “Kārtība, kādā ministrijas un centrālās valsts iestādes, kā arī pašvaldības apkopo kapitālsabiedrību finanšu pārskatus un finanšu informāciju” (turpmāk – MK noteikumi Nr. 643) un ir sniegušas novērtējumu par kapitālsabiedrību finansiālās darbības ietekmi uz valsts vai pašvaldības budžetu.

Saskaņā ar MK noteikumos Nr. 643 noteikto 69 valsts kapitālsabiedrības un divi SIA “Rīgas Austrumu klīniskā universitātes slimnīca” meitas uzņēmumi iesniegušas anketu par kapitālsabiedrības darbības turpināšanas principa piemērošanu. Kopsavilkuma ziņojumu par kapitālsabiedrību finansiālās darbības ietekmi uz valsts budžeta izdevumiem

(turpmāk – Kopsavilkuma ziņojums) turpmākajos trīs gados ministrijas iesniegušas par 71 kapitālsabiedrību. Finansējums plānots 54 valsts kapitālsabiedrībām jeb 76,1 % no valsts kapitālsabiedrībām, kuras uzrādītas Kopsavilkuma ziņojumā.

Valsts kapitālsabiedrību būtiskākie riska rādītāji apkopoti 33. tabulā.

33. tabula. Valsts kapitālsabiedrību būtiskākie vispārējā riska rādītāji

Riska rādītājs	Kapitālsabiedrību skaits	Kapitālsabiedrību skaits, kurām plāno piešķirt finansējumu
A	1	2
Pārskata gadā zaudējumi pirms nodokļiem	28 ⁹	23
Apgrozāmā kapitāla nepietiekamība	23	22
Negatīva pamatdarbības naudas plūsma	25 ¹⁰	24
Koriģētais pašu kapitāls ir mazāks nekā 10% no aktīvu kopsummas	17	16

Ministrijas un centrālās valsts iestādes, sagatavojot 2017. gada pārskatu, novērtējušas kapitālsabiedrībām nepieciešamā finansējuma apmēru negatīvās naudas plūsmas segšanai un valsts deleģēto funkciju veikšanai (skatīt 34. tabulu).

34. tabula. Apstiprinātais finansējums valsts kapitālsabiedrībām (euro)

Finansējuma avoti	2018. gadā	2019. gadā	2020. gadā
A	1	2	3
Plāno saņemt no valsts vai pašvaldības budžeta subsīdiju, dotāciju vai ieguldījuma veidā	452 792 164	107 118 070	112 436 175
Plāno aizņemt no valsts budžeta vai komercbankām	785 604 865	904 325 230	699 375 618
Kopā:	1 238 397 029	1 011 443 300	811 811 793

Saskaņā ar ministriju un centrālo valsts iestāžu sniegto informāciju Kopsavilkuma ziņojumā 2018. gadā plānotais finansējums valsts kapitālsabiedrībām, tai skaitā subsīdiju, dotāciju vai ieguldījumu veidā, ir 452 792 164 euro, kas ir par 32,9 % lielāks nekā 2017. gadā. Vislielākais plānotais finansējuma pieaugums ir Finanšu ministrijai – par 61 233 352 euro. Finanšu ministrijas kapitālsabiedrība AS “Augstsprieguma tīkls” 2017. gadā iegādājās 34,4 % Latvijas dabasgāzes pārvades un uzglabāšanas sistēmas operatora AS “Conexus Baltic Grid” akcijas par aizņemtiem līdzekļiem saskaņā ar AS “Augstsprieguma tīkls” stratēģiskajiem mērķiem. Saskaņā ar likuma “Par valsts budžetu 2018. gadam” 60. pantu Finanšu ministrijai atļauts palielināt apropriāciju resursiem no dotācijas no vispārējiem ieņēmumiem un finansēšanas kategorijā “Akcijas un cita līdzdalība pašu kapitālā” AS “Augstsprieguma tīkls” pamatkapitāla palielināšanai.

Plānotais finansējuma apjoms no kopējiem ministriju un centrālo valsts iestāžu pamatbudžeta izdevumiem 2018. gadā apkopots 35. tabulā.

⁹ ieskaitot SIA “Rīgas Austrumu klīniskā universitātes slimnīca” meitas uzņēmumu SIA “Rīgas Hematoloģijas centrs”
¹⁰ ieskaitot SIA “Rīgas Austrumu klīniskā universitātes slimnīca” meitas uzņēmumu SIA “Rīgas Hematoloģijas centrs”

35. tabula Ministriju un centrālo valsts iestāžu plānotais finansējums valsts kapitālsabiedrībām no kopējiem plānotiem izdevumiem 2018. gadā

Ministrija	Kopsavilkumā uzrādītais 2018. gadam apstiprinātais finansējums (euro)	Finansējums no valsts budžeta pret kopējiem ministrijas/centrālās valsts iestādes izdevumiem (%) ¹¹
A	1	2
Zemkopības ministrija	4 000 289	0.6
Kultūras ministrija	25 750 178	14.2
Ekonomikas ministrija	396 529	0.2
Finanšu ministrija	76 908 150	8.6
Nacionālā elektronisko plašsaziņas līdzekļu padome	23 198 572	90.9
Veselības ministrija	282 419 565	34.6
Satiksmes ministrija	26 986 313	6.3
Izglītības un zinātnes ministrija	5 903 467	1.5
Vides aizsardzības un reģionālās attīstības ministrija	7 229 101	7.3
Kopā:	452 792 164	x

2018. gadā no kapitālsabiedrībām plānotā finansējuma 36,6 % apmērā nodrošinās valsts budžeta subsīdiju, dotāciju vai ieguldījumu pašu kapitālā veidā (skatīt 1. attēlu).

Lielākos ieguldījumus subsīdiju vai dotāciju veidā 2018. gadā plāno Veselības ministrijas valsts kapitālsabiedrības, pakalpojumu apmaksai plānota 282 419 565 *euro* vērtībā, tai skaitā:

- SIA “Rīgas Austrumu klīniskā universitātes slimnīca” – 96 647 723 *euro* vērtībā;
- valsts SIA “Paula Stradiņa klīniskā universitātes slimnīca” – 85 105 085 *euro* vērtībā;
- valsts SIA “Bērnu klīniskā universitātes slimnīca” – 39 384 396 *euro* vērtībā.

Nacionālais veselības dienests noslēdzis līgumus par pakalpojumu apmaksu personām ar prognozējamu invaliditāti un pakalpojumiem, kas sniegti ilgstoši slimojošām personām darbspējīgā vecumā, ilgstošu mākslīgo plaušu ventilāciju un aprūpi, profilaktiskos izmeklējumus un laboratoriskos izmeklējumus.

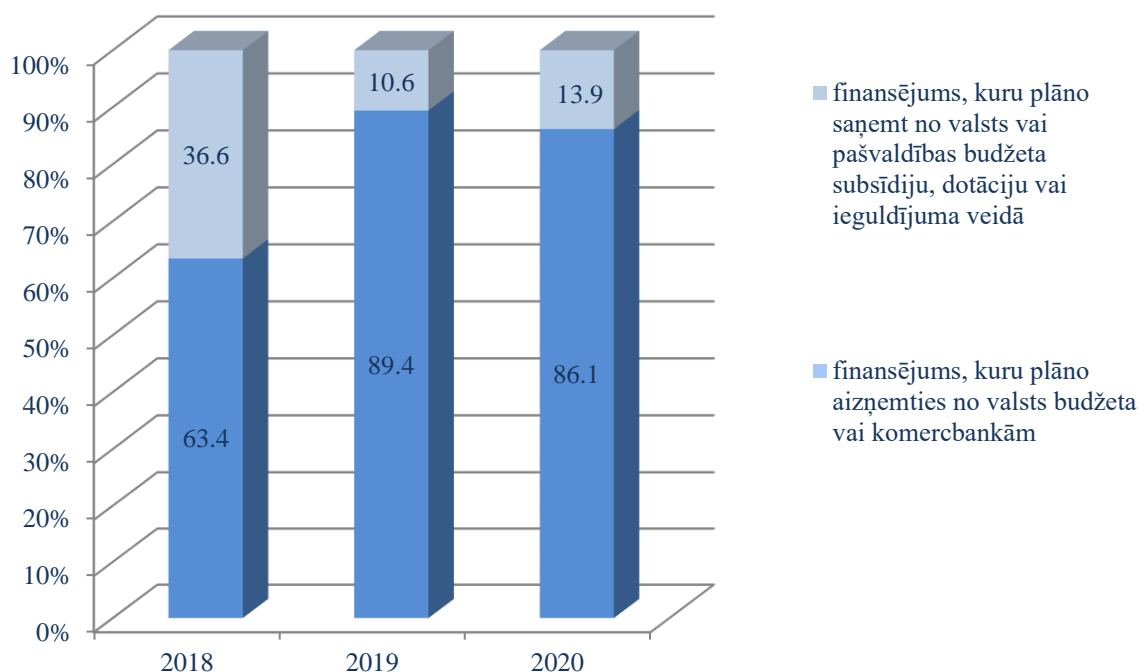
Aizņemtā finansējums no valsts vai komercbankām 2018. gadā plānots piecām valsts kapitālsabiedrībām, kas veido 63,4 % no kopējā plānotā finansējuma.

Lielākie aizņēmumi 2018. gadā plānoti šādām valsts kapitālsabiedrībām:

- AS “Latvenergo” (Ekonomikas ministrija) 710 080 165 *euro* vērtībā turpmāko investīciju projektu finansēšanai;
- AS “Attīstības finanšu institūcija Altum” (Finanšu ministrija, Zemkopības ministrija, Ekonomikas ministrija) 38 000 000 *euro* vērtībā, valsts atbalsta programmu līdzfinansēšanai;
- AS “Pasažieru vilciens” (Satiksmes ministrija) 28 800 000 *euro* vērtībā norēķiniem par dzelzceļa infrastruktūras lietošanu.

¹¹ Aprēķināts pret likumā “Par valsts budžetu 2017.gadam” apstiprināto budžeta plānu

Cits finansējums, kuru nodrošinās kapitālsabiedrības kapitāla daļu turētājs, kas nav ministrija vai centrālā valsts iestāde laika periodam no 2018. līdz 2020. gadam valsts kapitālsabiedrībās nav plānots.

1. attēls. Plānotais valsts kapitālsabiedrību finansējuma strukturālais sadalījums % 2018., 2019. un 2020. gadā

Attiecībā uz pašvaldību budžetu izdevumiem anketu par kapitālsabiedrības darbības turpināšanas principa piemērošanu iesniegušas 315 pašvaldību kapitālsabiedrības. Kopsavilkuma ziņojumu pašvaldības iesniegušas par 316 kapitālsabiedrībām, no kurām 118 kapitālsabiedrībām jeb 37,3 % turpmākajiem trīs gadiem plānots finansējums.

Pašvaldību kapitālsabiedrību būtiskākie riska rādītāji apkopoti 36. tabulā.

36. tabula. Pašvaldību kapitālsabiedrību būtiskākie vispārējā riska rādītāji

Riska rādītājs	Kapitālsabiedrību skaits	Kapitālsabiedrību skaits, kurām plāno piešķirt finansējumu
A	1	2
Pārskata gadā zaudējumi pirms nodokļiem	144	53
Apgrozāmā kapitāla nepietiekamība	63	24
Negatīva pamatdarbības naudas plūsma	42	14
Koriģētais pašu kapitāls ir mazāks nekā 10 % no aktīvu kopsummas	28	11

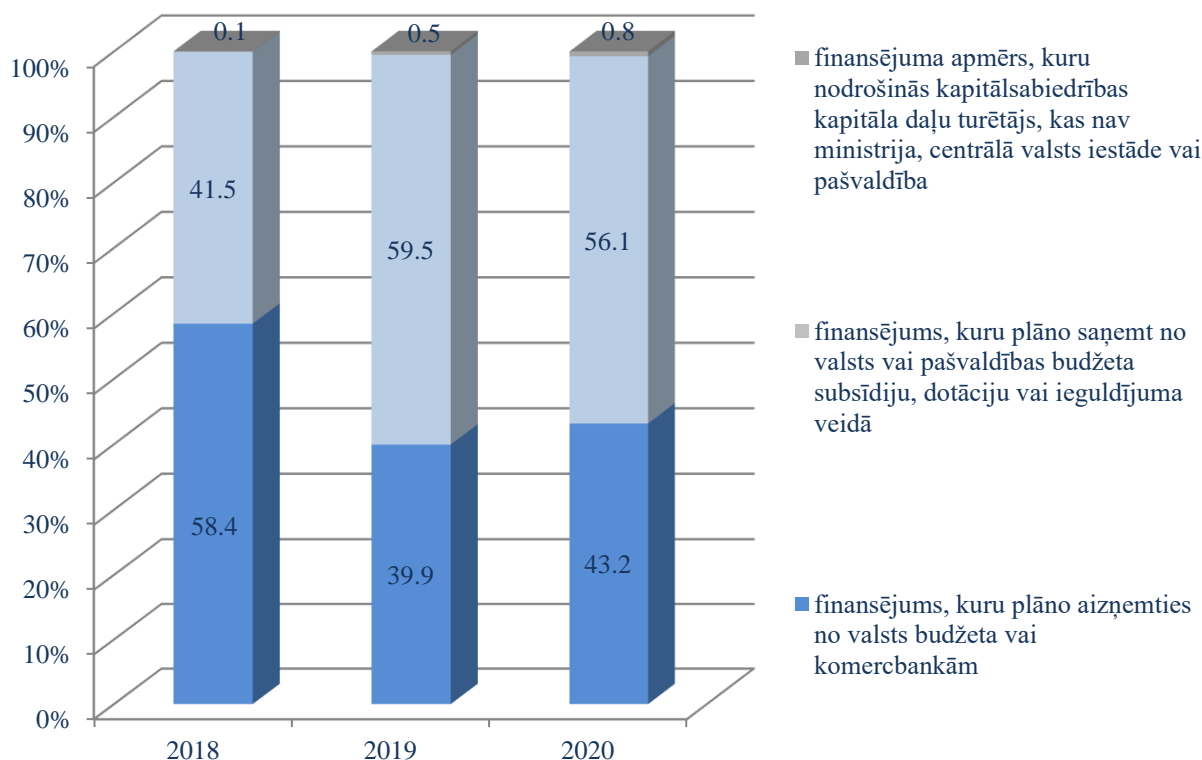
Pašvaldības, sagatavojot 2017. gada pārskatu, novērtējušas kapitālsabiedrībām nepieciešamā finansējuma apmēru negatīvās naudas plūsmas segšanai un pašvaldību deleģēto funkciju veikšanai (skatīt 37. tabulu).

37. tabula. Apstiprinātais finansējums pašvaldību kapitālsabiedrībām (euro)

Finansējuma avots	2018. gadā	2019. gadā	2020. gadā
A	1	2	3
Plāno aizņemties no valsts budžeta vai komercbankām	221 010 284	13 866 454	11 160 671
Plāno saņemt no valsts vai pašvaldības budžeta subsīdiju, dotāciju vai ieguldījuma veidā	157 234 786	20 677 617	14 508 543
Cits finansējums, kuru nodrošinās kapitālsabiedrības kapitāla daļu turētājs, kas nav ministrija, centrālā valsts iestāde vai pašvaldība	193 103	182 000	195 000
Kopā:	378 438 173	34 726 071	25 864 214

2018. gadā no kapitālsabiedrībām plānotā finansējuma 41,5 % apmērā nodrošinās subsīdiju, dotāciju vai ieguldījumu pašu kapitālā veidā, kas ir par 11,1 % mazāk kā 2017. gadā (skatīt 2. attēlu). Ja vienas kapitālsabiedrības kapitāla daļas pieder vairākām pašvaldībām vai valstij un pašvaldībai, tad norādīts kopējais finansējums, kuru saskaņā ar kapitālsabiedrības apstiprināto budžetu plānots saņemt no visiem dalībniekiem. Kopumā 2018. gadā finansējumu plāno 59 pašvaldības, kas ir par četrām pašvaldībām vairāk nekā 2017. gadā. Finansējumu plāno saņemt 100 pašvaldību kapitālsabiedrības.

2018. gada apstiprinātais finansējums subsīdijām, dotācijām vai ieguldījumiem pašu kapitālā ir 12,5 % no pašvaldību 2018. gada plānotajiem pamatbudžeta izdevumiem. Lielākais procentuālais finansējums 2018. gadā plānots Rīgas pilsētas pašvaldībai – 31,9 %, Aknīstes novada pašvaldībai – 18,3 % un Grobiņas novada pašvaldībai – 14,3 %.

2. attēls. Plānotais pašvaldību kapitālsabiedrību finansējuma strukturālais sadalījums % 2018., 2019. un 2020. gadā

Lielākais finansējums 2018. gadā plānots:

- SIA “Rīgas satiksme” (Rīgas pilsētas pašvaldība) 108 399 514 *euro* vērtībā, pasūtījuma līgumam par sabiedriskā transporta pakalpojumu sniegšanu Rīgas pilsētas sabiedriskā transporta maršrutu tīklā;
- AS “Daugavpils satiksme” (Daugavpils pilsētas pašvaldība) 5 391 817 *euro* vērtībā pašvaldības deleģēto funkciju veikšanai;
- SIA “Jelgavas ūdens” (Jelgavas pilsētas pašvaldība) 3 559 934 *euro* vērtībā Kohēzijas fonda projektam “Ūdensvada pakalpojumu attīstība Jelgavas pilsētā VI kārtā”.

2018. gadā 26 pašvaldību kapitālsabiedrības plāno aizņemties no valsts budžeta vai komercbankām 221 010 284 *euro* jeb 58,4 % no kopējā plānotā finansējuma un ir par 95 276 679 *euro* vairāk kā 2017. gadā.

Lielākos aizņēmumus 2018. gadā plāno:

- SIA “Rīgas satiksme” (Rīgas pilsētas pašvaldība) 160 908 470 *euro* vērtībā;
- SIA “Rīgas ūdens” (Rīgas pilsētas pašvaldība) 32 000 000 *euro* vērtībā;
- SIA “Rīgas namu pārvaldnieks” (Rīgas pilsētas pašvaldība) 8 426 770 *euro* vērtībā.

2018. gadā citu finansējumu, kuru nodrošinās kapitālsabiedrības kapitāla daļu turētājs, kas nav pašvaldība un kas veido 0,1 % no kopējā plānotā finansējuma, plāno četras kapitālsabiedrības.